

การจัดการธุรกิจโรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง:
กรณีศึกษาโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

นายโสวัฒน์ โลสูงเนิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์
แขนงวิชาไทยคดีศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ 2557

**The Hotel Business Management by Philosophy of Sufficiency Economic:
A Case Study at the Chumporn Cabana Resort Hotel Chumporn Province**

Mr. Sowhat Losoong-nern

A Thesis Submitted Partial fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts in Thai Studies

School of Liberal Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2014

ชื่อวิทยานิพนธ์ การจัดการธุรกิจโรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาโรงแรม
ชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

ผู้วิจัย นายโสวัฒน์ โลสูงเนิน รหัสนักศึกษา 2511000024 **ปริญญา** ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ไทยคดีศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิ่นฉัตร หมอยาคี (2) รองศาสตราจารย์ ดร.พอพันธ์
อุยยานนท์ **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัญหาก่อนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร (2) ศึกษาวิธีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ปัญหาที่โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร (3) ศึกษาผลของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการธุรกิจโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหารโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท ที่อยู่ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ จำนวน 4 คน เจ้าหน้าที่ในโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จำนวน 24 คน และผู้ใช้บริการโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จำนวน 51 คน เครื่องมือในการวิจัยประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพปัญหาก่อนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นทางโรงแรมประสบกับภาวะมีหนี้สินอย่างมากหลังเกิดวิกฤตเศรษฐกิจ พ.ศ.2540 และน้ำท่วมใหญ่ที่จังหวัดชุมพรในเดือนสิงหาคม 2540 (2) วิธีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ปัญหาโดยใช้หลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข คือ ด้านความพอประมาณ โดยทางโรงแรมจะตัดสิ่งที่ไม่จำเป็นออกไป เช่น การขยายห้องพัก ด้านความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ได้แก่ การลดค่าใช้จ่าย ผลผลิตของใช้ที่จำเป็นใช้เอง เช่น ปลูกข้าว เลี้ยงไก่ เป็นต้น นอกจากนั้นยังใช้หลักชุมชนเข้มแข็ง เช่นการให้พนักงานหรือคนในพื้นที่นำผักปลอดสารพิษมาขายที่โรงแรม ขณะเดียวกันก็ยึดหลักเงื่อนไขความรู้คู่คุณธรรม โดยนำหลักธรรมของพุทธศาสนาใช้ในการบริหาร ผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ จำนวน 51 คน พบว่า มีความพึงพอใจในแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ 96.07 และ (3) ผลของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ทำให้พนักงานเกิดความพึงพอใจ มีความสุข โรงแรมสามารถลดหนี้สินได้ และมีสถานภาพทางการเงินเป็นที่ยอมรับของเจ้าหนี้ จนกลายเป็นต้นแบบด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของธุรกิจโรงแรม

คำสำคัญ ชุมพรคาบานา รีสอร์ท ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Thesis title: The Hotel Business Management by Philosophy of Sufficiency Economic: A Case Study at the Chumphon Cabana Resort Hotel Chumphon Province

Researcher: Mr. Sowhat Losoong-nern **ID:** 2511000024 **Degree:** Master of Arts (Thai Studies);

Thesis advisors: (1) Dr. Pannachat Moryadee, Assistant Professor; (2) Dr. Porphan Uiyanon, Associate Professor **Academic year:** 2013

Abstract

The objectives of this research were to study (1) the problems faced by Chumphon Cabana Resort before the management implemented the sufficiency economy philosophy; (2) the ways in which the sufficiency economy philosophy was used to solve the resort's problems; and (3) the results of following the sufficiency economy philosophy at the resort.

This was a qualitative research. The sample population consisted of 4 managers of Chumphon Cabana Resort who worked there during the economic crisis of 1997, 24 employees of Chumphon Cabana Resort and 50 customers of Chumphon Cabana Resort. The data collection tools consisted of interview forms, an observation form and a customer satisfaction survey. The data were analyzed through descriptive analysis.

The results showed that (1) before the resort's management began following the sufficiency economy philosophy, the major problems it faced were a large debt following the 1997 economic crisis and a serious flood in Chumphon in August 1997. (2) The sufficiency economy philosophy was used to help solve the problems following the "3 concerns, 2 conditions" principle. First, they utilized the principle of sufficiency by cutting unnecessary expenses such as expansion of the resort. Next, they followed reason and common sense and tried to create good immunity for the business by reducing costs, producing their own necessities such as rice and fertilizer and raising their own chickens. They used the strong community principle by allowing their employees and local people to sell organic vegetables at the resort. At the same time, the management adhered to the condition of "knowledge along with morality" and applied Buddhist ethics in dealing with the employees. (3) The first result of resort's adherence to the sufficiency economy philosophy was that the employees were happy and satisfied. Second, the resort was able to reduce its debt burden and regain a financially acceptable status. Chumphon Cabana actually became a role model for implementation of the sufficiency economy in the hotel business. In addition, the customer satisfaction survey of 50 customers showed that 96.07% of the customers were satisfied with the management's implementation of the sufficiency economy philosophy in the resort's operations.

Keywords: Chumphon Cabana Resort, sufficiency economy philosophy

กิตติกรรมประกาศ

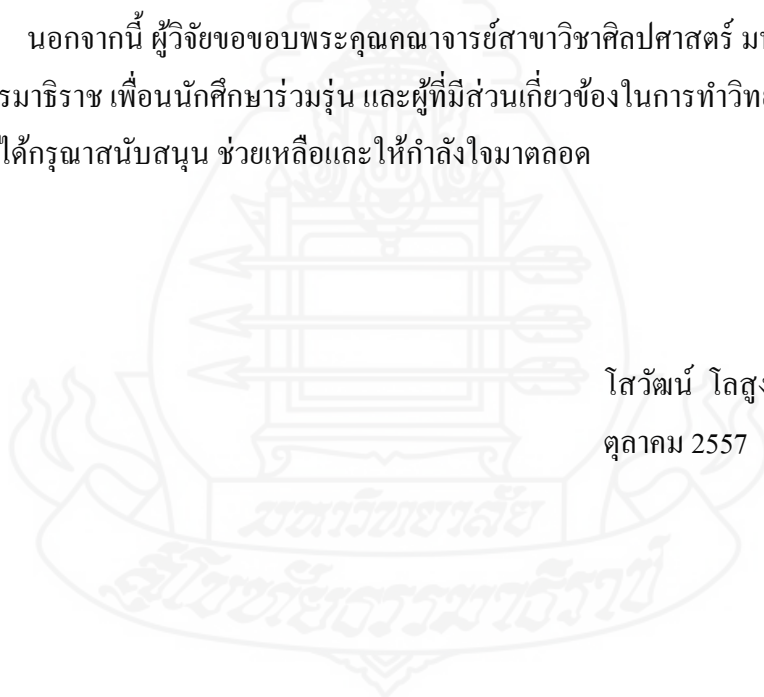
การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปิ่นฉัตร หมอชาติ และรองศาสตราจารย์พอพันธ์ อุทยานนท์ ที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมานับตั้งแต่เริ่มต้น จนกระทั่ง เสร็จสมบูรณ์ ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ มัลลิกา มัสอูดี ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นประธาน สอบวิทยานิพนธ์และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ให้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ คุณวริศร รัศมีพันธ์ กรรมการผู้จัดการบริษัทหุมพร คาบานารีส์อร์ท จังหวัดหุมพร คุณสารสิน ศดากร คุณสุชาวดี วณิชชี่วะ คุณดำรง ปรีชาชน และพนักงานทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อนักศึกษาร่วมรุ่น และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ทุกท่าน ที่ได้กรุณาสนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจมาตลอด

โสวัฒน์ โลสูงเนิน

ตุลาคม 2557

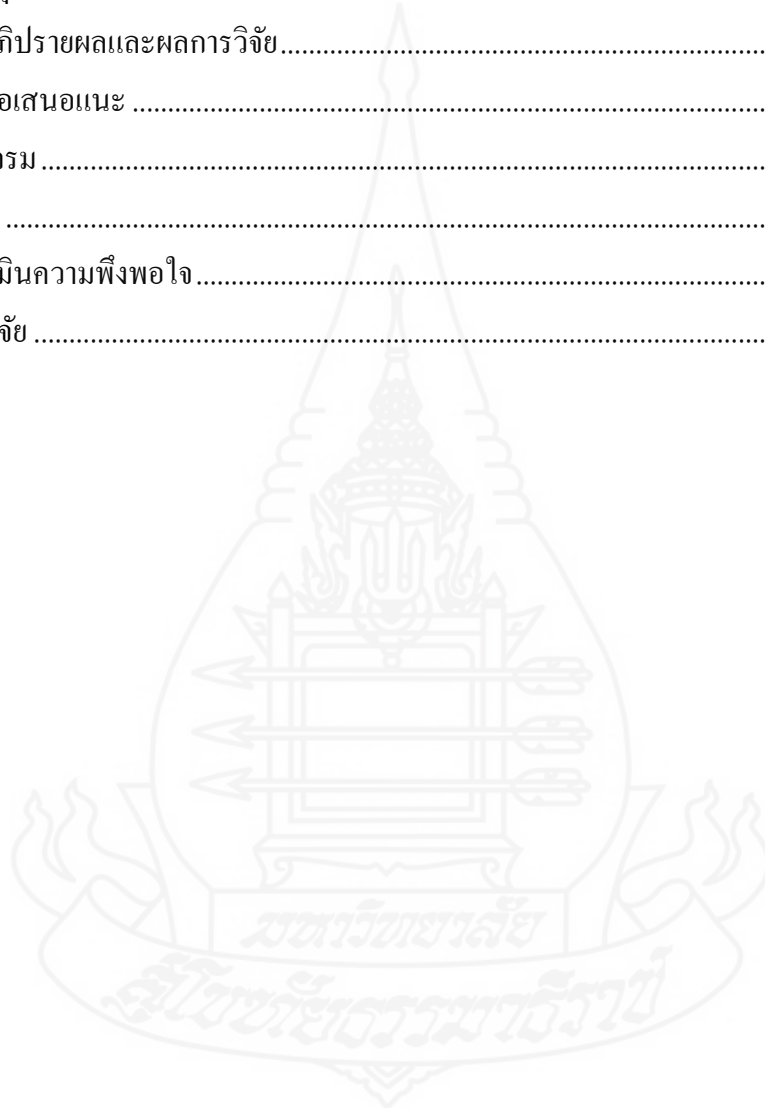

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	3
สมมุติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	6
การจัดการธุรกิจโรงแรม	6
บริบทพื้นที่วิจัย	12
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	33
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	40
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สภาพปัญหาก่อนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	41
การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหา	48
ผลของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้	82

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	90
สรุปการวิจัย	90
อภิปรายผลและผลการวิจัย.....	91
ข้อเสนอแนะ	94
บรรณานุกรม	96
ภาคผนวก	101
แบบประเมินความพึงพอใจ.....	102
ประวัติผู้วิจัย	103

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ภาพที่ 2.1 แผนภูมิการจัดรูปแบบองค์กรของโรงแรมขนาดเล็ก	11
ภาพที่ 2.2 แผนที่จังหวัดชุมพร	14
ภาพที่ 2.3 ตราสัญลักษณ์จังหวัดชุมพร.....	16
ภาพที่ 2.4 แสดงแผนภูมิปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข	26
ภาพที่ 4.1 โรงแรมชุมพร คาบานารีรีสอร์ทเมื่อครั้งอดีต	42
ภาพที่ 4.2 คุณสารสิน สดากร ผู้รับผิดชอบห้องที่เขาดำน้ำของโรงแรมชุมพรฯ.....	45
ภาพที่ 4.3 ภาพ ดร. วิวัฒน์ ศัลยกำธร หรือที่เรียกกันในนาม “อาจารย์ยักษ์”	49
ภาพที่ 4.4 นายวัชรินทร์ ศรีสงคราม หรือนายขลุ่ย พนักงานคนหนึ่งในโรงแรม	52
ภาพที่ 4.5 พระมหาชนก ในพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ.....	53
ภาพที่ 4.6 คุณสารสิน สดากร กำลังดำน้ำกับพนักงานโรงแรม	61
ภาพที่ 4.7 การทำขนมครกและขนมปังจากข้าวเหลืองปะทิว	62
ภาพที่ 4.8 ขนมจีนน้ำยาของร้านอาหาร “ระเบียงทะเล” ที่ชุมพร คาบานา	63
ภาพที่ 4.9 ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติพาเพลินในชุมพร คาบานา รีสอร์ทที่ปี	66
ภาพที่ 4.10 แสดงป้ายธรรมณูถุนไม้	67
ภาพที่ 4.11 แสดงเทคนิคการปลูกป่า 3 อย่างในศูนย์กิจกรรมฯ	68
ภาพที่ 4.12 จักรยานปั่นน้ำ.....	69
ภาพที่ 4.13 ในสวนกิจกรรมธรรมชาติพาเพลิน ไตรธรรมชาติโดยการบำบัดด้วยผักตบชวา.....	70
ภาพที่ 4.14 น้ำมันไบโอดีเซลที่โรงแรมชุมพร คาบานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร	71
ภาพที่ 4.15 ถังแก๊สชีวภาพ ที่โรงแรมชุมพร คาบานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร.....	71
ภาพที่ 4.16 การเลี้ยงไก่ของโรงแรมชุมพร คาบานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร.....	73
ภาพที่ 4.17 เมล็ดกาแฟจากโครงการอุ้มชูหมายเลข 4 ของคุณสารสิน สดากร	74
ภาพที่ 4.18 เตาอบพลังงานแสงอาทิตย์ของโรงแรมชุมพร คาบานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร.....	75
ภาพที่ 4.19 สบู่และแชมพูที่ใช้ในห้องน้ำ ผลิตโดยบ้านคนมีน้ำยา	76
ภาพที่ 4.20 น้ำยาเอนกประสงค์ของโรงแรมชุมพร คาบานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร	77
ภาพที่ 4.21 น้ำส้มควันไม้จากโครงการอุ้มชูไม่จำกัด	78
ภาพที่ 4.22 สบู่ส้มควันไม้จากโครงการอุ้มชูไม่จำกัด	78

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.23 การฝึกอบรมในโครงการเศรษฐกิจพอเพียง ปี 2553	79
ภาพที่ 4.24 ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับประกาศนียบัตร ปี 2553	80
ภาพที่ 4.25 ผักปลอดสารพิษ ที่รับซื้อจากชาวบ้านที่ร้านอาหารระเบียงทะเล	83
ภาพที่ 4.26 ส่วนหนึ่งของรางวัลที่โรงแรมชุมพรคาบานารีรีสอร์ทที่ได้รับ	86
ภาพที่ 4.27 โลโก้โรงแรมชุมพร คาบานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร	87
ภาพที่ 4.28 วิสิสร รัชย์พันธ์กับนายโตวัฒน์ โคนสูงเนิน ที่ชุมพร คาบานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร	87

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยนั้นเริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. 2539 จนกระทั่งถึงสมัยของ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ เป็นนายกรัฐมนตรี สถานการณ์โดยทั่วไปของเศรษฐกิจไทย ณ ขณะนั้น ได้มีการขยายโครงการต่างๆ เพิ่มขึ้น มีการลงทุนเป็นจำนวนมาก ทั้งภาครัฐบาลและภาคเอกชน ทำให้มีการกู้เงินมาใช้ในการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดจำนวนหนี้สินในภาค อสังหาริมทรัพย์ ส่งผลกระทบต่อภาวะดอกเบี้ย โดยดอกเบี้ยได้เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2536 เป็นสอง เท่าตัวใน พ.ศ. 2538 (บุญธรรม คงยังสถาน และคณะ 2547: 316 อ้างถึงใน ณรงค์ พ่วงพิศ 2549: 14-31) ส่งผลให้เมื่อถึง พ.ศ. 2539 สถาบันการเงินจึงเข้มงวดต่อการปล่อยสินเชื่อให้แก่ธุรกิจ อสังหาริมทรัพย์มากขึ้น ทำให้เกิดภาวะวิกฤตด้านการเงินของผู้ประกอบการ เศรษฐกิจไทยเริ่มเกิด วิกฤตมากขึ้น จนกระทั่งวันที่ 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2540 รัฐบาลตัดสินใจประกาศลอยตัวค่าเงินบาท หรือเรียกว่าการลดค่าเงินบาท โดยรัฐบาลเชื่อว่าการลดค่าเงินบาท จะทำให้ไทยส่งสินค้าออกไปขาย ต่างประเทศได้มากขึ้น เพราะราคาสินค้าถูกลง และจะทำให้มีการผลิตเพิ่มมากขึ้นด้วย การใช้จ่าย ของไทยจะปรับตัวดีขึ้น รัฐบาลจะสามารถกระตุ้นเศรษฐกิจให้ฟื้นตัวขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ เจ้าหนี้ต่างประเทศที่ประเทศไทยกู้เงินมาลงทุนนั้น กลับเกิดความไม่มั่นใจในเศรษฐกิจไทย ทำให้ เกิดการถอนเงินทุนออกจากประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยเงินทุนในภาคเอกชนไหลออกสูงถึง 8,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในช่วงหลังของ พ.ศ. 2540 (ศุภวุฒิ สายเชื้อ และธนอมศรี ฟองอรุณรุ่ง 2543: 91 อ้างถึงใน ณรงค์ พ่วงพิศ 2549: 14-31) ก่อให้เกิดผลกระทบของวิกฤตเศรษฐกิจอย่าง รุนแรงในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หรือเอกชน โดยในส่วนของภาคเอกชนได้รับผลกระทบอย่าง หนักในทุกประเภทของธุรกิจ และธุรกิจ โรงแรมและภัตตาคารก็ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ใน ครั้งนี้เป็นอย่างมากเช่นกัน

โดยในส่วนของธุรกิจ โรงแรม และภัตตาคารก่อนหน้าเกิดวิกฤตเศรษฐกิจมีส่วนต่อ GDP ประมาณร้อยละ 3.7 และมีอัตราการเจริญเติบโตที่เพิ่มขึ้น โดยตลอดยกเว้นใน พ.ศ. 2540 และ 2541 (<http://www.prachachat.net/index.php>)

เมื่อมีวิกฤติเศรษฐกิจเกิดขึ้น โรงแรมรับภาระหนี้สินจำนวนมาก พนักงานที่ทำงานจึงต้องถูกลดเวลาทำงาน บางตำแหน่งอาจถูกปลดออก โรงแรมขนาดเล็กหลายแห่งต้องปิดกิจการหรือขายกิจการให้นายทุนใหม่ เพราะไม่มีเงินทุนเพียงพอที่จะดำเนินกิจการในธุรกิจโรงแรมได้อย่างต่อเนื่อง

โรงแรมชุมพรคานา ริสอร์ท จังหวัดชุมพร เป็นสถานประกอบการหนึ่งที่ได้รับผลกระทบอย่างหนัก เนื่องจากอยู่ระหว่างขยายกิจการ โรงแรม และสถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้ได้ปิดกิจการไปก่อน ทำให้การขยายโรงแรมไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ โรงแรมตกอยู่ในสภาพลำบาก ประกอบกับมีปัญหาตามมาอีกมากมายจนวิริสร รัชพันธ์ เจ้าของโรงแรม ยอมรับว่าปัญหารุมเร้าจนแทบต้องปลิดชีวิตทิ้ง (นงคณาถ ศรีสกุล ห่านวิไล 2552: 28)

จากปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้น ผู้บริหารโรงแรมชุมพรคานา ริสอร์ท ได้พยายามแก้ไข โดยน้อมนำปรัชญาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ กระทั่งโรงแรมชุมพร คานา ริสอร์ท สามารถฟื้นตัวและอยู่ได้ถึงปัจจุบัน นับเป็นตัวอย่างความสำเร็จในการบริหารจัดการธุรกิจโรงแรมที่น่าศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากระยะเวลาที่ผ่านมา เราพบว่า ปัญหาในการนำปรัชญาหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจนั้น คนส่วนใหญ่มักนึกว่าไม่มีความเกี่ยวข้องกัน เพราะไม่ใช่ภาคเกษตรกรรม และคนส่วนหนึ่งก็เข้าใจว่า เศรษฐกิจพอเพียงมีความตรงข้ามกับการบริหารธุรกิจ เพราะปรัชญาของการบริหารธุรกิจคือ การมุ่งหวังกำไรสูงสุด จึงมีความขัดแย้งกัน และไม่สามารถจะนำมาใช้ในการดำเนินการทางธุรกิจได้ (<http://www.sufficiencyeconomy.com>)

ปัญหาของภาคธุรกิจที่ต้องการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในขณะนี้ คือ การขาดทฤษฎีที่ได้รับการพิสูจน์และทดสอบยืนยันผลของการประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบ และสามารถนำไปปฏิบัติซ้ำได้สำเร็จ (<http://www.nanosoft.co.th/maktip43.htm>)

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าผู้บริหาร โรงแรมมีวิธีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในรูปแบบธุรกิจ โรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร จึงทำให้สามารถฝ่าฟันปัญหาต่างๆ ได้จนถึงปัจจุบัน

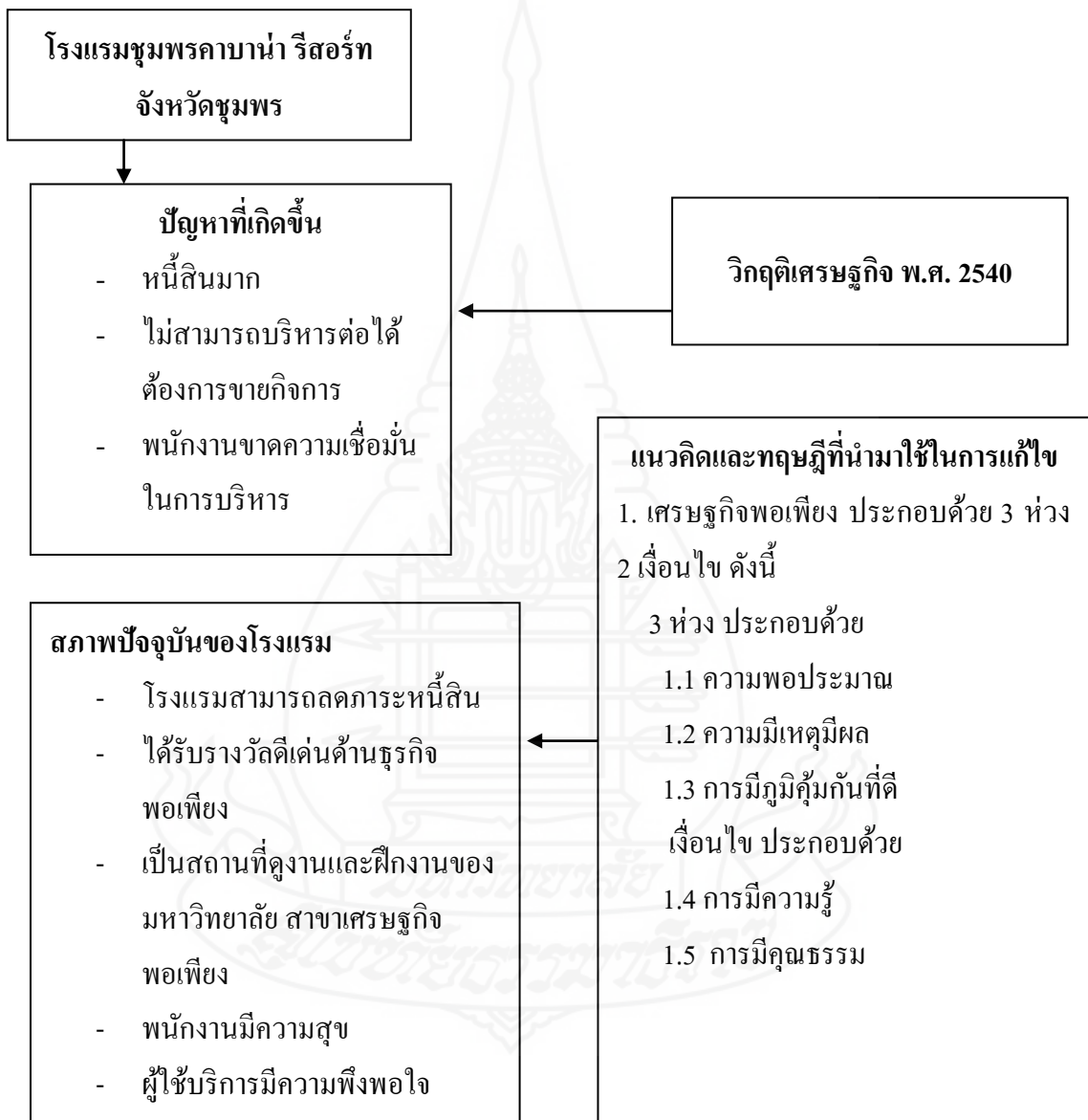
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัญหาก่อนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงแรมชุมพรคานา ริสอร์ท จังหวัดชุมพร

2.2 เพื่อศึกษาวิธีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในแก้ปัญหาที่โรงแรมชุมพรคานา ริสอร์ท จังหวัดชุมพร

2.3 เพื่อศึกษาผลของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปในการจัดการธุรกิจ
โรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมุติฐานการวิจัย

การบริหารงานของโรงแรมชุมพรคabanานารีゾート จังหวัดชุมพร โดยใช้แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ และหลักการชุมชนเข้มแข็งทำให้ธุรกิจของโรงแรมสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้อย่างมีความสุข ภายใต้วามพึงพอใจของทั้งพนักงานและผู้ให้บริการ

5. ขอบเขตการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาเฉพาะ โรงแรมชุมพรคabanานารีゾート เนื่องจาก เป็นโรงแรมที่น้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในเชิงธุรกิจพอเพียง และประสบความสำเร็จ

5.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา โดยจะศึกษาสภาพปัญหา ก่อนของ โรงแรมขณะกำลังประสบปัญหา รูปแบบการจัดการธุรกิจ โรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางในการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในธุรกิจโรงแรม

5.3 ขอบเขตด้านเวลา ตั้งแต่ พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2552 เนื่องจาก พ.ศ.2540 เป็นปีที่โรงแรมชุมพรคabanานารีゾートประสบกับภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรง และ พ.ศ.2552 เป็นปีปัจจุบันที่ทำกรวิจัย

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ธุรกิจโรงแรม หมายถึง ธุรกิจของ โรงแรมชุมพร คabanานารีゾート มีวัตถุประสงค์ในทางธุรกิจเพื่อให้บริการที่พักชั่วคราวสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลอื่นใดโดยมีค่าตอบแทน

6.2 การจัดการ หมายถึง การจัดการทรัพยากรการบริหารของ โรงแรมชุมพร คabanานารีゾート จังหวัดชุมพร เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันประกอบด้วยกระบวนการวางแผน การควบคุม การอำนวยการและประสานการทำงานของฝ่ายต่าง ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปได้อย่างราบรื่น เพื่อให้ธุรกิจบรรลุผลสำเร็จตามแผนงานและโครงการที่วางไว้ โดยใช้แนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและแนวคิดชุมชนเข้มแข็งยั่งยืน

6.3 หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยครั้งแรกเมื่อ พ.ศ.2517

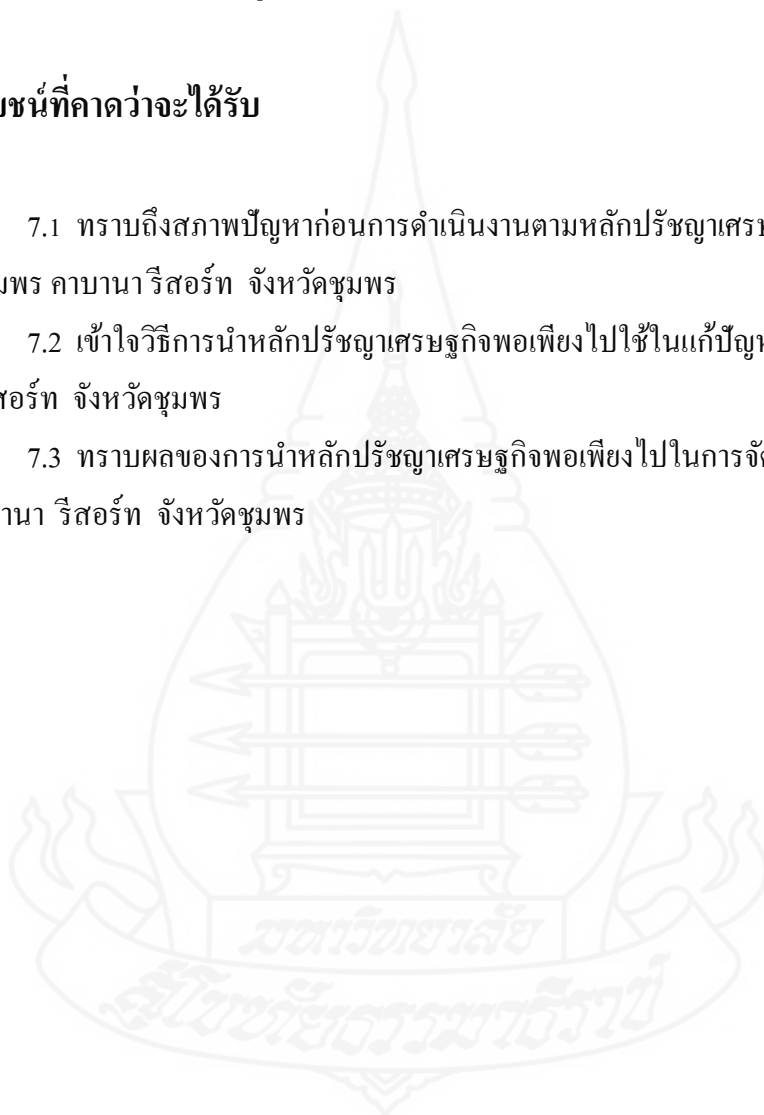
ตั้งแต่ก่อนวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขเพื่อให้ประเทศรอดพ้นจากปัญหาต่าง ๆ สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่อีกครั้งเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2542 เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนทั่วไป รวมถึงได้อัญเชิญมาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ทราบถึงสภาพปัญหาก่อนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงแรมชุมพร คามานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

7.2 เข้าใจวิธีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในแก้ปัญหาที่โรงแรมชุมพร คามานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

7.3 ทราบผลของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปในการจัดการธุรกิจโรงแรมชุมพรคามานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการธุรกิจโรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาโรงแรมชุมพรคาบานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร ผู้ศึกษาได้ทบทวนวรรณกรรมในประเด็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. การจัดการธุรกิจโรงแรม
 - 1.1 ความหมายของธุรกิจโรงแรม
 - 1.2 ประเภทของโรงแรม
 - 1.3 ความเป็นมาของธุรกิจโรงแรม
 - 1.4 ระบบบริหารโรงแรม
2. บริบทพื้นที่วิจัย
3. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 แนวคิดการพัฒนา
 - 3.2 แนวคิดโลกาภิวัตน์
 - 3.3 แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
 - 3.4 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้
 - 3.5 แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการธุรกิจโรงแรม

1.1 ความหมายของธุรกิจโรงแรม

โรงแรมตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง ที่พักคนเดินทาง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2530: 459)

ความหมายของ “โรงแรม” ตามพระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช 2478 ซึ่งยังบังคับใช้อยู่ถึงปัจจุบัน ได้ให้คำจำกัดความของโรงแรม ในมาตรา 3 ว่า (อนุพันธ์ กิจพันธ์พานิชย์ 2001: 10)

โรงแรม หมายความว่า บรรดาสถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรับสินจ้างสำหรับคนเดินทางหรือบุคคลที่ประสงค์จะหาที่อยู่หรือที่พักชั่วคราว”

และในมาตรา 25 ของ พรบ. ฉบับเดียวกัน มีบทกำหนดเพิ่มเติม ดังนี้

มาตรา 25 เคหะสถานใดใช้ในบ้านพัก กล่าวคือ ใช้เฉพาะเป็นที่รับบุคคลที่ประสงค์จะไปพักอาศัยอยู่ชั่วคราวระยะเวลาอย่างน้อย 1 เดือน โดยผู้มีสิทธิให้ใช้มิได้ขายอาหารหรือเครื่องดื่มใดๆ แก่ผู้มาพักเป็นปกติหรือแก่ประชาชน ไม่ถือว่าเป็นโรงแรมตามความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้

กล่าวโดยสรุป โรงแรม หมายถึง ลักษณะที่พักที่เปิดให้คนเข้าไปเข้าพักเป็นการชั่วคราว และรับสินจ้างการเข้าพักโรงแรมนั้น

1.2 ประเภทของโรงแรม

การแบ่งประเภทของโรงแรมมีหลายแนวคิด การจัดว่าโรงแรมจะอยู่กลุ่มใดนั้นเป็นเรื่องที่ทำได้ค่อนข้างยาก บางโรงแรมจึงอาจจัดเข้าไว้ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพราะมีลักษณะบางอย่างไม่ตรงกับข้อกำหนดของแต่ละกลุ่ม อย่างไรก็ตาม มีวิธีแบ่งกลุ่มแบบกว้าง ๆ โดยแบ่งกลุ่มโรงแรมเป็นประเภท ตามระดับความหรูหรา และตามทำเลที่ตั้ง หรือแบ่งตามขนาด กลุ่มเป้าหมาย ในเชิงการตลาด ระดับมาตรฐานของการบริการ และลักษณะการบริหารที่ดำเนินการโดยเจ้าของ หรือ โดยเครือข่าย

โดยการแบ่งชนิดหรือประเภทของโรงแรมตามมาตรฐานสากล แบ่งได้เป็นกลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้ (ปริชา แดงโรจน์ 2549: 88)

1.2.1 ประเภทของโรงแรม

ประเภทของโรงแรมตามมาตรฐานสากล มี 2 แบบ คือ

1) โรงแรมที่มีผู้มาพักชั่วคราว (Transient Hotel) ได้แก่ โรงแรมสำหรับนักท่องเที่ยวและนักธุรกิจทั่วไป

2) โรงแรมที่ผู้เข้าพักเป็นประจำเป็นเดือนๆ หรือปี (Residential Hotel or Service Apartment)

การแบ่งโรงแรมอีกลักษณะหนึ่งได้แก่ การแบ่งตามขนาด แบ่งตามกลุ่มเป้าหมายในเชิงการตลาด แบ่งตามระดับมาตรฐานของการบริการ และลักษณะการบริหารที่ดำเนินการโดยเจ้าของหรือโดยเครือข่ายโรงแรม ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (อนุพันธ์ กิจพันธ์พานิชย์ 2001: 10-18)

3) การแบ่งกลุ่มโรงแรมตามขนาด นิยมจัดกลุ่มโรงแรมออกเป็น 4 กลุ่มตามจำนวนห้องพักที่มีมาน้อยกว่ากัน ดังนี้

- (1) ต่ำกว่า 150 ห้อง
- (2) 150-299 ห้อง
- (3) 300-600 ห้อง
- (4) มากกว่า 600 ห้อง

การแบ่งกลุ่มตามจำนวนห้องพัก ช่วยให้สามารถเปรียบเทียบผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ระหว่างโรงแรมที่มีขนาดใกล้เคียงกันได้ง่ายขึ้น

4) การแบ่งกลุ่มโรงแรมตามกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด โดยโรงแรมสมัยใหม่จะต้องหาทางกำหนดกลุ่มเป้าหมายทางการตลาด (target markets) ให้ชัดเจน การแบ่งแบบนี้ ได้แก่

(1) การแบ่งเป็นโรงแรมประเภทธุรกิจ (Commercial Hotels) โรงแรมประเภทนี้มีจำนวนมากกว่าประเภทอื่นๆ จัดอยู่ในโรงแรมประเภทที่พักรวดเร็ว เพราะระยะเวลาพักของแขกจะไม่ยาวนานนัก

(2) โรงแรมประจำท่าอากาศยาน (Airport Hotels) โรงแรมจะตั้งอยู่ใกล้ท่าอากาศยาน โดยเฉพาะท่าอากาศยานนานาชาติ ส่วนใหญ่จะมีรถบริการระหว่างสนามบินกับโรงแรม

(3) โรงแรมประเภทห้องชุด (Suite Hotels) จะสร้างความรู้สึกให้ผู้ใช้บริการรู้สึกเหมือนว่าตนเองอยู่ที่บ้าน ให้ความเป็นส่วนตัว อาจมีบริการอาหารเช้า เครื่องดื่มให้แขกด้วย

(4) โรงแรมประเภทที่พักอาศัย (Residential Hotels) ส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในต่างประเทศ ห้องพักจะมีลักษณะใกล้เคียงกับโรงแรมประเภทห้องชุด สมัยปัจจุบันความนิยมลดลง

5) โรงแรมเพื่อการพักผ่อน (Resort Hotels) โรงแรมประเภทนี้มักจะตั้งอยู่ใกล้แหล่งที่มีทิวทัศน์สวยงามและอยู่ห่างไกลจากชุมชน จะเน้นการบริการด้านความบันเทิงมากกว่า

6) โรงแรมประเภทให้บริการที่พักกับอาหารเช้า (Bed and Breakfast Hotels) เป็นลักษณะการให้บริการแบบง่ายๆ ราคาห้องไม่แพงมาก

7) โรงแรมประเภทแบ่งเวลา และประเภทคอนโดมิเนียม (Time-Share and Condominium Hotels) ส่วนใหญ่ก็จะเป็นห้องพักในคอนโดมิเนียม และสามารถให้มีเจ้าของหลายคนได้

8) *โรงแรมเพื่อการประชุม (Convention Hotels)* ส่วนใหญ่จะจัดให้มีห้องนิทรรศการ ห้องจัดเลี้ยงขนาดใหญ่ และห้องประชุมขนาดเล็กและขนาดกลางจำนวนมาก มีบริการห้องอาหารแบบต่างๆ ให้ลูกค้าเลือกตามความต้องการ โรงแรมประเภทนี้ลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มข้าราชการ นักธุรกิจ หรือบริษัทใหญ่ๆ ที่มีการจัดงานประชุมเพื่อพัฒนาองค์กร เป็นต้น

1.3 ความเป็นมาของธุรกิจโรงแรม

ธุรกิจโรงแรมเกิดจากความต้องการเดินทางท่องเที่ยวของมนุษย์และมีการเอื้อเฟื้อที่พักให้ เริ่มต้นที่ยุโรป ต่อมามีการทำการค้ามีการบริการที่พักและบริการอื่น มีการพัฒนาด้านการออกแบบอาคาร ตกแต่ง แยกส่วนที่พัก จากการขายอาหาร เครื่องดื่มจึงเรียกว่า “Hotel” การโรงแรมในอเมริกา มีการพัฒนาทั้งด้านอาคาร ทำเลที่ตั้ง และมีการรวมตัวกันตั้งเป็นสมาคม The American Hotel and Motel Association ซึ่งมีบทบาทอย่างมากต่อโรงแรมระดับนานาชาติ รวมทั้งประเทศไทย การดำเนินงานก็อยู่ในระดับสากล (http://tsl.tsu.ac.th/courseware/260/lesson/1/lesson/1_2.html) โดยความหมายของธุรกิจโรงแรมหมายถึง (ชูศรี เทียศิริเพชร 2552 <http://www.ba.cmu.ac.th/web2009/>) สถานที่ทุกชนิดที่จัดตั้งเพื่อหารายได้จากผู้เข้าพัก มีทั้งขายอาหาร และเครื่องดื่มตามความต้องการของผู้เข้าพัก โดยรายได้หลักได้แก่ ค่าเช่าห้องพัก และการขายอาหารเครื่องดื่ม นอกจากนั้นยังมีรายได้จากการบริการอื่นๆ เช่นค่าโทรศัพท์ ค่าซักกรีด เป็นต้น อีกด้านหนึ่ง ธุรกิจโรงแรมยังเป็นการผลิตการบริการ อาจเรียกว่าอุตสาหกรรมโรงแรมได้ และจัดเป็นส่วนหนึ่งของอุตสาหกรรมแห่งไมตรีจิต (Hospitality Industry) ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการใช้เวลาว่าง (Leisure Industry) และยังเป็นธุรกิจที่เกี่ยวกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ความเป็นมาของธุรกิจโรงแรม (http://tsl.tsu.ac./courseware/260/lesson1 lesson1/_2.html) สำหรับการโรงแรมในประเทศไทย เริ่มมีแห่งแรกในสมัยรัชกาลที่ 4 และได้มีการพัฒนาการเสนอบริการให้ความสะดวกสบายแก่ลูกค้า ตลอดจนมีการดำเนินงานตามรูปแบบของมาตรฐานนานาชาติ

1.4 ระบบบริหารโรงแรม (Hotel Management System) (อนุพันธ์ กิจพันธ์พานิชย์ 2001: 23-24)

ระบบบริหารโรงแรมหรือการจัดการธุรกิจโรงแรมนั้น ประกอบด้วย การจัดการองค์กรของโรงแรม ซึ่งมีทั้งการจัดการองค์กรของโรงแรมขนาดเล็ก และการจัดการองค์กรของโรงแรมขนาดใหญ่ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทโรงแรมอิสระ และโรงแรมในระบบเครือข่าย

โรงแรมอิสระ หมายถึง โรงแรมที่ไม่มีความเป็นเจ้าของร่วมหรือข้อผูกพันทางด้านบริหารกับโรงแรมอื่น หรือ ไม่มีความสัมพันธ์กับโรงแรมอื่นในด้านนโยบายการบริหาร

หรือข้อผู้พันทางการเงิน จึงสามารถกำหนดนโยบายและวิธีบริหารของตนไปได้อย่างอิสระ
โรงแรมประเภทนี้เช่น โรงแรมที่เจ้าของดำเนินงานเอง ซึ่งไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของ
ใครทั้งนั้น ทุกอย่างขึ้นอยู่กับดุลยพินิจและความพอใจของเจ้าของโรงแรมเป็นสำคัญ

โรงแรมในระบบเครือข่าย หมายถึง โรงแรมที่มีระบบการบริหารงานแบบเป็น
เครือข่าย ซึ่งเครือข่ายโรงแรมนั้น แบ่งเป็นกลุ่มใหญ่ๆ ได้ 4 กลุ่มได้แก่

1) *เครือข่ายโรงแรมท้องถิ่น (Local chains)* ซึ่งส่วนใหญ่เกิดจากการที่เจ้าของ
โรงแรมที่ประสบความสำเร็จจากโรงแรมแห่งแรกของตน เริ่มขยายธุรกิจโดยสร้างห้องพักเพิ่มหรือ
สร้างโรงแรมแห่งใหม่ และเป็นที่มาของเครือข่ายโรงแรมทั้งเล็กและใหญ่จำนวนมากไม่น้อย

2) *เครือข่ายโรงแรมระหว่างประเทศ (International Hotel chains)* ในปัจจุบันจะ
พบว่ามีเครือข่ายอยู่มากมาย และมักจะเป็นเครือข่ายที่ใหญ่ระดับโลก ส่วนใหญ่จะอยู่ในประเทศ
สหรัฐอเมริกา

3) *บริษัทรับจ้างบริหารโรงแรม (Hotel management companies)* หมายถึงการเข้าไป
ช่วยบริหาร โรงแรมที่ตัวเองไม่ได้เป็นเจ้าของหรือเป็นเจ้าของเพียงบางส่วน โดยทำสัญญาว่าจ้าง/
รับจ้างให้บริหารและได้ค่าจ้างบริหารเป็นการตอบแทน ในประเทศไทย

4) *เครือข่ายโรงแรมอิสระ (Voluntary chains หรือ consortia)* เป็นการรวมกลุ่ม
ของโรงแรมต่างๆ โดยมุ่งเน้นที่ความร่วมมือทางด้านการตลาดเป็นหลัก การเป็นสมาชิกเครือข่าย
โรงแรมประเภทนี้มีอิสระในการดำเนินงาน เพราะไม่มีเงื่อนไขอะไรผูกมัด อีกทั้งเสียค่าธรรมเนียม
น้อยกว่าประเภท franchise

นอกจากนี้ยังมีวิธีจัดกลุ่มโรงแรมอีกแบบหนึ่งคือ การแบ่งตามระดับมาตรฐาน
ของบริการ ระดับมาตรฐานของการบริการได้จากการวัดผลประโยชน์ต่างๆ ที่ให้แก่ผู้มาใช้บริการ
ซึ่งไม่เกี่ยวกับขนาดของโรงแรมหรือประเภทของโรงแรม และในโรงแรมเดียวกันอาจจะมีระดับ
บริการหลายระดับก็ได้ โดยทั่วไปจะดูได้จากราคาห้องพัก และการให้ “ดาว” ซึ่งการให้ดาวนั้นมี
หลักในการให้ดังนี้ (อนุพันธ์ กิจพันธ์พานิช 2001: 18-20)

กลุ่มดาวเดียว หมายถึง โรงแรมที่มีขนาดเล็ก มีสิ่งอำนวยความสะดวกและ
เฟอร์นิเจอร์แบบง่ายๆ และพอใช้ได้ ห้องพักทุกห้องมีน้ำร้อนและน้ำเย็นพร้อมห้องอาบน้ำและ
ห้องส้วมพอเพียง แต่เป็นแบบที่ผู้ให้บริการหลายห้องใช้ร่วมกัน มีบริการด้านอาหารและเครื่องดื่ม
สำหรับผู้ให้บริการ แต่อาจไม่บริการสำหรับบุคคลภายนอก จะมีบรรยากาศเป็นกันเองและ
ส่วนมากเจ้าของโรงแรมจะเป็นผู้บริหารงานเอง

กลุ่มสองดาว หมายถึง โรงแรมที่มีมาตรฐานด้านห้องพักสูงกว่ากลุ่มดาวเดียว มีห้องพัก ห้องอาบน้ำในตัวอยู่บ้าง ในห้องพักอาจมีโทรศัพท์และโทรทัศน์ มีอาหารให้เลือกหลากหลายชนิดขึ้น แต่ก็อาจไม่ให้บริการแก่บุคคลภายนอกเช่นเดียวกับกลุ่มดาวเดียว

กลุ่มสามดาว หมายถึง โรงแรมที่ตกแต่งดี ห้องพักกว้างขึ้นและมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากขึ้น ส่วนใหญ่จะมีห้องน้ำในตัว โดยมีอ่างอาบน้ำด้วย มีบริการด้านอาหารครบเครื่องขึ้น แต่อาจไม่เปิดจำหน่ายแก่บุคคลภายนอกสำหรับอาหารมื้อเที่ยงและในวันสุดสัปดาห์

กลุ่มสี่ดาว หมายถึง โรงแรมขนาดใหญ่ที่ตกแต่งดีเป็นพิเศษ มีมาตรฐานสูงในด้านบริการและความสะอาดสบาย อาจมีห้องอาหารมากกว่าหนึ่งห้อง

กลุ่มห้าดาว โรงแรมขนาดใหญ่ประเภทหรู ซึ่งมีมาตรฐานระดับสากลสูงสุดในทุกด้าน คือห้องพัก อาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

การจัดองค์กรในโรงแรม

การจัดองค์กร หมายถึง (http://www.navy.mi.th/supplieschool/book/B02_bolikan/203_HOTEL_BUSINESS_CPO1.pdf)

การจัดแบ่งคนทำงาน โดยกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบให้ทำเป็นแผนก ๆ ไป แต่ละงานจะสอดคล้องรับกันในฐานะองค์กรเดียวกัน ในการนี้จำเป็นต้องมีสายงานการบังคับบัญชาชัดเจนและ มีการสื่อสารที่ดีด้วย ลักษณะการจัดองค์กรจะเป็นรูปใดนั้นย่อมขึ้นกับโรงแรมแต่ละแห่งว่าเป็น โรงแรมประเภทไหน ซึ่งจะมีการจัดองค์กรโดยทั่วไปดังนี้

ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างการจัดรูปองค์กรของโรงแรมขนาดเล็ก

ที่มา: อนุพันธ์ กิจพันธ์พานิชย์ รวมความรู้เกี่ยวกับงานโรงแรม (2001: 82)

เมื่อเป็นโรงแรมขนาดใหญ่จะมีการจัดองค์กรที่กว้างขวาง งานต่าง ๆ จะต้องแบ่งซอยออกเป็นหน่วยงานย่อย โดยมีหัวหน้าดูแลในแต่ละหน่วยงาน ในโรงแรมใหญ่ ๆ ปริมาณแต่ละอย่างจะมีมากจนพนักงานในแต่ละแผนกเชี่ยวชาญเฉพาะงานด้านเดียว และงานแต่ละคนจะไม่ค่อยมีโอกาสไปเกี่ยวข้องกับงานอื่น ๆ ของโรงแรมเหมือนอย่างในกรณีของโรงแรมเล็ก

2. บริบทพื้นที่วิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการธุรกิจ โรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ได้ทำการศึกษาพื้นที่วิจัยจังหวัดชุมพร ดังนี้

2.1 ประวัติและความเป็นมาของพื้นที่วิจัย

พื้นที่วิจัยในครั้งนี้ได้แก่ อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในภาคใต้ของประเทศไทย จังหวัดชุมพรนี้เป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่งตั้งขึ้นเมื่อใดไม่มีหลักฐานแน่นอน แต่ในหนังสืองานฉลองพุทธศตวรรษ ตอนหนึ่ง กล่าวว่า (อนุพันธ์ นิตินัย 2549:275-276)

เมืองชุมพรเดิมตั้งอยู่ที่บ้านวัดประเดิม หรือบ้านประเดิม ซึ่งปัจจุบันคือหมู่ที่ 2 ตำบลตากแดด อำเภอเมืองชุมพร ซึ่งอยู่บนฝั่งซ้ายของแม่น้ำชุมพร ห่างจากเมืองชุมพรในปัจจุบันซึ่งตั้งอยู่ฝั่งซ้ายของแม่น้ำตะเภาประมาณ 5 กิโลเมตร เพราะแม่น้ำชุมพรมีชื่อเดียวกับเมือง และสมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเรียบเรียงไว้ในประชุมพงศาวดารภาคที่ 50 ว่า "เมืองชุมพรประหลาดผิดจากเมืองอื่นๆ ในแหลมมลายูที่ตั้งมา แต่โบราณเช่น เมืองไชยา เมืองนครศรีธรรมราช เป็นต้นล้วนมีโบราณสถาน โบราณวัตถุปรากฏให้เห็นรู้ได้ว่าเป็นเมืองโบราณ แต่เมืองชุมพรไม่พบโบราณสถานและโบราณวัตถุแต่อย่างใด อาจจะเป็นด้วยเหตุ 2 ประการ คือ มีพื้นที่น้ำไม่พอกับคนประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งตั้งอยู่ตรงคอคอดแหลมมลายู ซึ่งมักเป็นสมรภูมิรบพุ่งกันตรงนี้จึงไม่สามารถสร้างเมืองถาวรไว้แต่ต้องรักษาไว้เป็นเมืองด่าน ขณะที่พระยาอนุমানราชชนสรูปว่าชุมพรเดิมน่าจะชื่อว่า "ประเทศหลังหง่าเช่า หรือหลังยะลิว"

สำหรับชื่อ "เมืองชุมพร" สันนิษฐานว่ามาจากคำว่า "ชุนนุผล" เนื่องจากเป็นเมืองหน้าด่าน การเดินทัพไม่ว่าจะมาจากฝ่ายเหนือหรือฝ่ายใต้ เข้ามาตั้งค่ายชุนนุผลกันที่นี้จึงเรียก จุดนี้ว่า "ชุนนุผล" แต่ด้วยเหตุที่คนได้ชอบพูดคำสั้น ๆ จึงตัดคำกลางออกเหลือเพียง "ชุนผล" และต่อมาเพี้ยนเป็น "ชุมพร" อีกประการหนึ่งในการเดินทางไปรบทัพจับศึกของแม่ทัพนายกองตั้งแต่สมัยโบราณ เมื่อจะเคลื่อนพลจะต้องทำพิธีบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ขอให้ได้รับชัยชนะในการสู้รบเป็นการ

บำรุงขวัญทหารในสถานที่ชุมนุมเพื่อรับพรเช่นนี้ ตรงกับความหมาย "ชุมนุมพร" หรือ "ประชุมพร" ซึ่งสองคำนี้อาจเป็นต้นเหตุของคำว่า "ชุมพร" เช่นเดียวกัน แต่อีกทางหนึ่งสันนิษฐานว่า น่าจะได้อาจมาจากชื่อพันธุ์ไม้ธรรมชาติในท้องถิ่นเช่นเดียวกับชื่อท้องที่ทั่ว ๆ ไป เพราะที่ตั้งเมืองเดิมบนฝั่งแม่น้ำชุมพรมีต้นมะเดื่อชุมพรขึ้นอยู่มากมาย ต้นมะเดื่อชุมพรจึงเป็นสัญลักษณ์ประจำเมืองอยู่ในตราจังหวัดจนถึงปัจจุบัน (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชุมพร, 2008 <http://province.m-culture.go.th/chumphon/kormol.html>) ชุมพรค่อยๆ พัฒนาความสำคัญของเมืองขึ้นเรื่อยๆ จนในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ชุมพรได้รับการยกฐานะจากเมืองขึ้นเป็นมณฑลชุมพรมีเมืองอยู่ในเขตการปกครอง 4 อำเภอ คือ อำเภอชุมพร อำเภอปะทิว อำเภอท่าแซะ และอำเภอกำเนิดคนพลูณ ต่อมาเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มีการประกาศยุบมณฑลต่างๆ มณฑลชุมพรจึงเหลือเพียงฐานะจังหวัดขึ้นตรงต่อกระทรวงมหาดไทยเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (นายรอบรู้, 2548: 51-52)

2.2 ที่ตั้งของจังหวัดชุมพร (สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดชุมพร 2008

<http://province.m-culture.go.th/chumphon/kormol.html>, <http://thai.tourismthailand.org>)

จังหวัดชุมพรมีเนื้อที่ประมาณ 6,010 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ตอนบนสุดของภาคใต้ ระหว่างเส้นละติจูดที่ 10 องศา 29 ลิปดาเหนือ และเส้นลองจิจูดที่ 99 องศา 11 ลิปดาตะวันออก ห่างจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร ตามเส้นทางรถยนต์ประมาณ 463 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 3.75 ล้านไร่ หรือ 6,010.849 ตารางกิโลเมตร ซึ่งมากเป็นอันดับ 4 ของภาคใต้ ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดชุมพร คือ ด้านทิศตะวันตกมีเทือกเขาตะนาวศรีและเทือกเขาภูเก็ตเป็นแนวกันเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับสหภาพพม่า มีลักษณะเป็นพื้นที่สูงลาดเทจากทิศตะวันตกสู่พื้นที่ต่ำ ทางทิศตะวันออกประกอบด้วยภูเขาและป่าไม้ ซึ่งเป็นแหล่งกำเนิดของต้นน้ำลำธารที่สำคัญสายสั้น ๆ หลายสาย เช่น แม่น้ำท่าตะเภา แม่น้ำหลังสวน แม่น้ำสวี เป็นต้นส่วนบริเวณตอนกลางของจังหวัดมีลักษณะเป็นที่ราบลูกคลื่นและที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีความอุดมสมบูรณ์สูง เหมาะแก่การเพาะปลูก มีเนื้อที่ดินประมาณ 1 ใน 4 ของพื้นที่จังหวัด และด้านทิศตะวันออกมีลักษณะเป็นที่ราบตามแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ชายหาดค่อนข้างเรียบ มีความโค้งเว้าน้อย และสวยงามมาก จึงเป็นสถานที่พักผ่อนและสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญของจังหวัด ที่ตั้งของเมืองชุมพรนั้นอยู่บนฝั่งแม่น้ำท่าตะเภา มีต้นมะเดื่อชุมพรขึ้นมากมาย ต้นมะเดื่อชุมพรจึงเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของตราประจำจังหวัดชุมพร โดยมีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

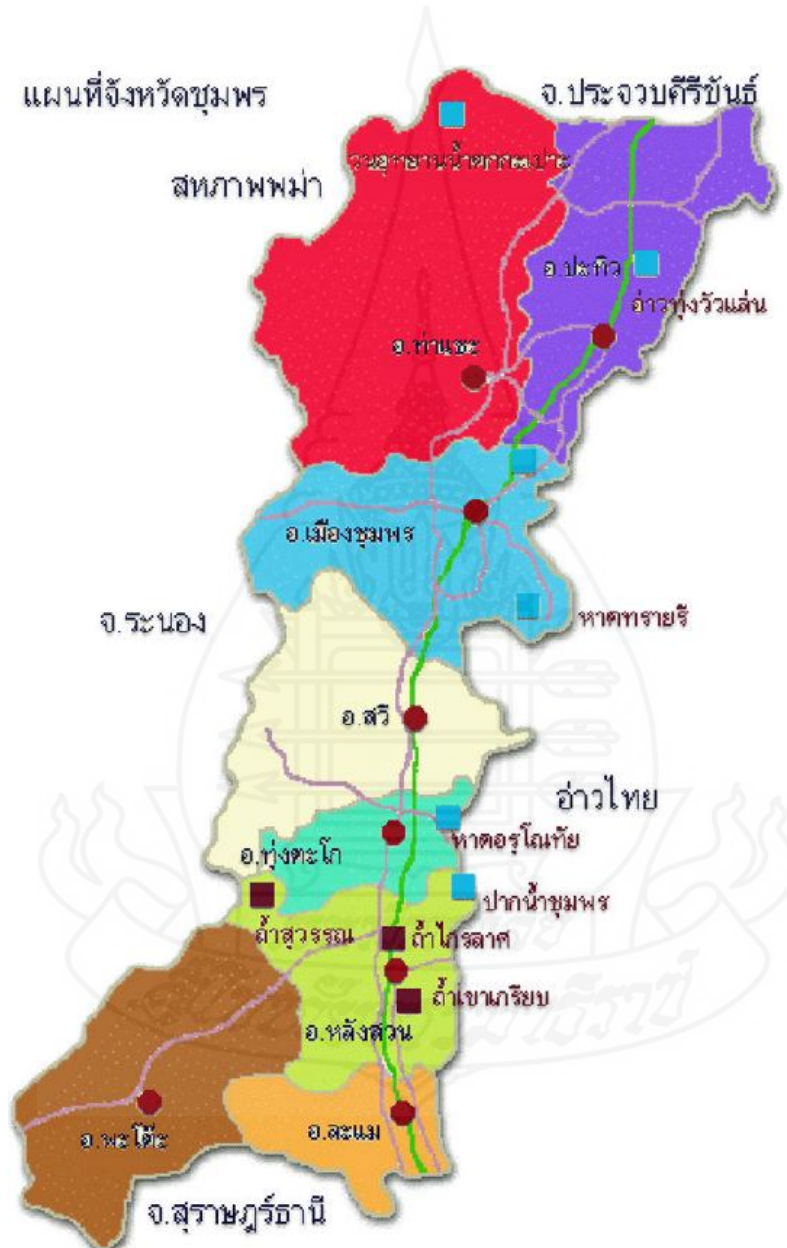
ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับอ่าวไทย

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดระนองและประเทศเมียนมาร์ (มีความยาวประมาณ 222 กม.)

โดยจังหวัดชุมพรมีการแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดชุมพรออกเป็น 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองชุมพร อำเภอหลังสวน อำเภอสวี อำเภอท่าแซะ อำเภอปะทิว อำเภอละแม อำเภอพะโต๊ะ และอำเภอทุ่งตะโก

ภาพที่ 2.2 แผนที่จังหวัดชุมพร

ที่มา: <https://www.google.co.th/search?q=จังหวัดชุมพร>

2.3 ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดชุมพร (นายรอบรู้ 2548:48-55)

สำหรับชายฝั่งทะเลตะวันออกของจังหวัดนั้นยาวถึง 222 กิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นหาดทรายที่สวยงาม เช่นหาดทุ่งวัวแล่น หาดทรายรี หาดทรายเหล่านี้นักเป็นหาดยาวตรง มีความคดโค้งหรือเป็นเว้าอ้วนน้อย เหมาะกับผู้ที่ต้องการมาพักผ่อนเล่นน้ำทะเล ส่วนในท้องทะเลนั้นชุมพรมีเกาะน้อยใหญ่กว่า 40 เกาะ แต่ละเกาะอุดมไปด้วยแนวปะการังสมบูรณ์และสวยงามมาก ประกอบด้วยสัตว์ทะเลนานาชนิด มีแนวปะการังทั้งน้ำตื้นและน้ำลึก แนวปะการังน้ำตื้นพบบริเวณเกาะมัดตรา เกาะละวะ เกาะทองหลาง และเกาะกุเลา ส่วนแนวปะการังน้ำลึก พบบริเวณเกาะง่ามใหญ่ เกาะง่ามน้อย และเกาะทะเลคู่ หมู่เกาะในจังหวัดชุมพรนับว่าเป็นจุดดำน้ำที่ดีที่สุดแห่งหนึ่งในอ่าวไทย นอกจากแนวปะการังที่สวยงามดังกล่าวแล้ว หลายเกาะของจังหวัดชุมพรยังเป็นเกาะรังนกซึ่งทำรายได้เข้าจังหวัดปีละหลายล้านบาท เกาะที่เป็นเกาะรังนกจึงปิดไม่ให้นักท่องเที่ยวขึ้นไปเที่ยวชม ซึ่งส่งผลให้ธรรมชาติทั้งบนเกาะและใต้น้ำรอบเกาะอุดมสมบูรณ์กว่าเกาะทั่วไป

สภาพพื้นที่ของจังหวัดชุมพรแบ่งเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ พื้นที่ราบตอนกลาง พื้นที่ราบชายฝั่งทะเล พื้นที่ทางทิศตะวันตกเป็นที่สูงและภูเขา ทิวเขาที่สำคัญคือ ทิวเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นพรมแดนทางธรรมชาติระหว่างประเทศ ถัดจากแนวที่สูงมาทางด้านตะวันออก เป็นที่ราบตอนกลางซึ่งมีลักษณะเป็นที่ราบลูกคลื่นและที่ราบลุ่ม เป็นเขตเกษตรกรรมที่สำคัญ สำหรับพื้นที่ทางตะวันออกเป็นที่ราบชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 222 กิโลเมตร ลักษณะชายหาดของจังหวัดชุมพรค่อนข้างเรียบ มีความโค้งเว้าน้อย ความกว้างของจังหวัดโดยเฉลี่ย 36 กิโลเมตร

2.4 สภาพภูมิอากาศ (http://r11.ldd.go.th/cpn01/weather_chumporn.htm)

จังหวัดชุมพร เป็นเขตที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นเหตุให้มีฤดูกาลเพียง 2 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม โดยในช่วงนี้ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของภาคใต้ ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนมิถุนายน - มกราคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านอ่าวไทยเข้าสู่ภาคใต้ เป็นมรสุมอากาศที่มีความชื้นสูง ดังนั้นเมื่อปะทะแนวเทือกเขาตะนาวศรีจึงทำให้เกิดฝนตกชุกตลอดพื้นที่จังหวัด ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยประมาณ 2,200 มิลลิเมตร

2.5 คำขวัญประจำจังหวัดชุมพร

คำขวัญประจำจังหวัดชุมพร ได้แก่

“ประตูภาคใต้ ไหว้เสด็จในกรม ชมไร่กาแฟ แลหาดทรายรี ดีกล้วยเล็บมือ
ขึ้นชื่อ รังนก”

2.6 ดวงตราประจำจังหวัด (<http://www.chumphon.go.th/2013/page/symbol/lang/1>)

ตราสัญลักษณ์ประจำจังหวัด ประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ภาพคนยืน ซึ่งหมายถึงเทวดาที่ประทานพรให้แก่ชาวเมืองและกองทัพที่กำลังจะออกไปทำศึกภพด้นมะเดื่อที่ ขนาบอยู่สองข้าง ซึ่งในจังหวัดชุมพรมีต้นไม้ชนิดนี้อยู่เป็นจำนวนมาก รวมถึงเป็นต้นไม้ประจำ จังหวัดชุมพรด้วยภาพถ่ายและหอรบ หมายถึงจังหวัดนี้เคยเป็นที่ชุมนุมของบรรดานักรบทั้งหลาย ซึ่งนัดให้มาพร้อมกัน ณ ที่แห่งนี้ ก่อนที่จะเดินทัพออกไปสู้รบกับข้าศึก เพราะว่าเป็นสมัยโบราณ ชุมพรมันเป็นเมืองหน้าด่าน

ดวงตราประจำจังหวัด ภาพเทวดายืนประทานพรแก่ชาวเมืองและกองทัพที่จะยก ไปออกศึก ขนาบด้วยต้นมะเดื่อ ซึ่งพบอยู่ทั่วไปในจังหวัด มีภาพถ่ายทหารและหอรบอยู่เบื้องล่าง

ภาพที่ 2.3 ตราสัญลักษณ์จังหวัดชุมพร

ที่มา: <http://www.chumphon.go.th/2013/page/symbol/lang/1>

2.7 ดอกไม้ประจำจังหวัดชุมพร

ดอกไม้ประจำจังหวัดชุมพร ได้แก่ ดอกพุทธรักษา

2.8 ต้นไม้ประจำจังหวัดชุมพร

ต้นไม้ประจำจังหวัดชุมพร ได้แก่ ต้นมะเดื่อ

2.9 พื้นที่ตั้งโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

พื้นที่ที่ตั้งโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท ตั้งอยู่ที่อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร ซึ่งอำเภอปะทิวถือเป็นจุดสำคัญของการท่องเที่ยวและแหล่งที่พัก อำเภอปะทิวเป็นที่ตั้งของหาดทุ่งวัวแล่นอันเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ขึ้นชื่อที่สุด อยู่ห่างจากตัวจังหวัดไปตามถนนสายชุมพร-หาดทุ่งวัวแล่น ระยะทางประมาณ 16 กิโลเมตรชายหาดแห่งนี้มีทรายขาวนวลสะอาดตา มีร้านอาหารและที่พักท่ามกลางบรรยากาศเงียบสงบ หาดทุ่งวัวแล่นนับว่าเป็นหาดทรายที่สวยงามที่สุดในชุมพร เป็นหาดโค้งเรียวยาว หาดมีความยาวประมาณ 2 กิโลเมตร เม็ดทรายสีนวล แม้ไม่ขาวสะอาดอย่างเปี่ยมแต่ดูสะอาดน่าเล่นน้ำ ประกอบกับเป็นชายหาดที่เงียบสงบเหมาะสำหรับคนที่เบื่อหาดขาวสวย แต่เต็มไปด้วยผู้คน เพราะที่นี่เงียบสงบ (นายรอบรู้ 2548 : 53,57)

โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท ตั้งอยู่บนเนื้อที่ประมาณ 30 ไร่ริมหาดทุ่งวัวแล่น อำเภอปะทิว มีห้องพักจำนวน 120 ห้อง ตัวอาคารที่พักจะอยู่ลึกเข้ามาจากชายหาดมาก ด้วยหลักการในการจัดวางผังไม่ให้รับกวนธรรมชาติ โดยมีสถาปนิก 2 ท่านคือคุณณัฐพงศ์ อินทภูติ และ ศ.ดร. เอ.บรูซ เอ.เทอร์ริงตัน จากมหาวิทยาลัยฮาวาย และสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) ช่วยในการออกแบบในหลักการคิดที่ว่า สิ่งปลูกสร้างไม่ควรสูงมาก ไม่ตั้งอยู่ใกล้ชายหาด เน้นเรื่องระบบการก่อสร้าง โดยอาคารต้องต้านแรงกระแทกจากพายุได้ จึงใช้ระบบอิฐบล็อกประสานหรือ interlocking ซึ่งเป็นระบบที่ให้กำแพงเป็นตัวรับน้ำหนัก กำแพงจึงแข็งแรงมาก ทนแผ่นดินไหวได้ 7.3 ริคเตอร์ กันแรงกระแทกซึ่งเกิดจากลมพายุได้ 200 กว่า กิโลเมตรต่อชั่วโมง หากในอนาคตเกิดพายุ จะสามารถอพยพคนในหมู่บ้าน 500 กว่าคนมาหลบพายุในอาคารเหล่านี้ได้อย่างปลอดภัย ข้อสำคัญอิฐบล็อกประสาน เป็นอิฐที่ไม่ต้องใช้ไม้แบบในการก่อสร้าง เป็นการลดการตัดต้นไม้ และใช้อุปกรณ์ค้ำยันเป็นหลักทั้งหมด ใช้วัสดุในท้องถิ่นเพื่อลดภาระการขนส่ง โดยทั้งหมดเป็นการจัดการโรงแรมโดยคิดจากฐานเรื่องการดูแลสิ่งแวดล้อม (http://www.cabana.co.th/news_20061018.html)

3. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง “การจัดการธุรกิจโรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ” มีหลายแนวคิดที่

สอดคล้องและเป็นสาเหตุของการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทยปี 2540 ตลอดจนแนวคิดที่เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

การพัฒนาหมายถึง ทำให้เจริญ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554: 827) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาที่สำคัญมี 2 แนวคิด (ชัยวุฒิ ชัยพันธ์ 2544: 319) ได้แก่

การพัฒนาที่ยั่งยืน และการพัฒนาตามกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งทั้งสองรูปแบบมีแนวคิดที่ขัดแย้งกัน และในความเป็นจริงก็เป็นการยากที่จะเลือกไปแนวทางใดแนวทางหนึ่งเพียงอย่างเดียว แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้อ้างอิงมาจาก the Brundtland commission ซึ่งหมายถึงการให้สิทธิอย่างเท่าเทียมกันแก่คนในรุ่นปัจจุบัน และคนรุ่นใหม่ในอนาคตที่จะใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่ โดยความยั่งยืนดังกล่าว Ekin (1997) อธิบายว่า หมายถึงทั้งความยั่งยืนของระบบนิเวศน์ สังคม และเศรษฐกิจไปพร้อมๆ กัน ที่จะทำให้เกิดความต่อเนื่องไปสู่อนาคต การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมนั้น จะต้องไม่เป็นการมุ่งแต่จะหากำไรสูงสุดเพื่อคนในรุ่นปัจจุบันเท่านั้น แต่จะต้องไม่ไปทำให้สมรรถภาพการผลิต และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของคนรุ่นใหม่ในอนาคตต้องสูญเสียไปด้วย

ความสำคัญของการพัฒนา

ผลกระทบจากอารยธรรมตะวันตก (Impact of Western Civilization) อิทธิพลจากสังคมในซีกโลกตะวันตกที่มีต่อประเทศกำลังพัฒนานั้นมีมากมาย โดยเฉพาะจากกระแสโลกาภิวัตน์ เช่น (นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ 2550: 5)

1. อิทธิพลจากการล่าอาณานิคมของประเทศแถบตะวันตกทำให้ทัศนคติและค่านิยมของประชาชนในประเทศที่ถูกครอบครองเปลี่ยนแปลงไป
2. เทคโนโลยีทางอุตสาหกรรมและการแพทย์ ทำให้ระบบชีวิตความเป็นอยู่ของคนในเมืองและในชนบทแตกต่างกันมากขึ้น ขณะเดียวกันประชาชนมีอัตราการตายน้อยลงขณะที่อัตราเกิดเพิ่มขึ้น
3. การแพร่ขยายของอารยธรรมตะวันตก ด้วยความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสื่อสาร การคมนาคม ทำให้เกิดการถ่ายทอดข่าวสารได้พร้อมกันทั่วโลก เกิดสภาพการณ์ที่เรียกว่า โลกาภิวัตน์ขึ้น ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการดำรงชีวิต การทำธุรกิจและการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก

3.2 แนวคิดโลกาภิวัตน์ (Globalization)

แนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ เกิดขึ้นหลังแนวคิดภาวะทันสมัยในราว ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา โลกาภิวัตน์นี้นักวิชาการส่วนหนึ่งในคริสต์ศตวรรษที่ 21 เชื่อกันว่าเป็นกระบวนการที่

ใหม่ของการพัฒนา (ซึ่งเป็นแนวคิดที่ท้าทายกระบวนทัศน์เดิมในการพัฒนา อย่างน้อย 3 ประการ คือ (Schuurman, 2001: 4-9 อ้างถึงในมนฤตย์พล สุรบุญนวลชาติ, 2550: 1-21)

3.2.1 แก่นแท้ของโลกที่สาม ในกระบวนการพัฒนา แนวคิดเดิมเชื่อกันว่าประเทศโลกที่สามจะมีลักษณะของการพัฒนาเปลี่ยนแปลงที่เหมือนกันภายใต้ทฤษฎีพึ่งพิง แต่มีข้อวิจารณ์ว่า การพัฒนาในประเทศโลกที่สาม เนื้อแท้แล้วมีความแตกต่างกันมาก ดังที่ทฤษฎีพึ่งพิงอธิบาย ในการอธิบายจึงใช้แนวคิดที่มีความหลากหลาย แทนแนวคิดความไม่เท่าเทียมกัน

3.2.2 การสิ้นสุดยุคเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องความก้าวหน้า กลุ่มนักวิชาการที่ไม่เห็นด้วยกับการพัฒนาเชื่อว่า ความก้าวหน้า เป็นความคิดที่ไม่สมบูรณ์และความคลุมเครือของความทันสมัย ซึ่งทำให้สังคมเกิดความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลง

3.2.3 การสิ้นสุดยุคเกี่ยวกับความเชื่อเรื่องบทบาทของรัฐ ในยุคโลกไร้พรมแดนรัฐไม่ได้มีบทบาทสำคัญเช่นเดิมในการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง แต่การพัฒนาเกิดจากอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ ดังนั้นทฤษฎีภาวะทันสมัยและทฤษฎีพึ่งพิงจึงอธิบายปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงไม่ได้ทั้งหมด

โลกาภิวัตน์ตามแนวคิดของ ชูร์แมน (Schuurman) ระบุว่าโลกาภิวัตน์จะชี้ให้เห็นถึงช่วงเวลาของประวัติศาสตร์ใหม่ ซึ่งแตกต่างจากระยะเวลาของภาวะทันสมัย โลกาภิวัตน์สามารถเพิ่มการอธิบายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยแยกเป็นส่วนๆ ได้ที่สำคัญ บทบาทของปัจจัยของสภาพแวดล้อมระหว่างประเทศจะเข้ามามีบทบาทแทนรัฐ และมีอิทธิพลเพิ่มขึ้น เช่น องค์การระหว่างประเทศต่างๆ และอาจมีอิทธิพลเหนืออธิปไตยของรัฐ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรม ได้แก่การรับแนวคิดเกี่ยวกับธรรมาภิบาล (Good governance) หรือการบริหารจัดการภาครัฐที่ดีซึ่งเน้นความโปร่งใสของภาครัฐและการมีส่วนร่วมของประชาชน การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ เป็นต้น นอกจากนั้น สภาพของรัฐจะมีลักษณะเป็นประชาสังคมมากขึ้น ซึ่งจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ ประชาชนจะมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น ในลักษณะนี้ทำให้แนวคิดภาวะทันสมัยไม่สามารถให้คำตอบที่ชัดเจนได้เกี่ยวกับผลพวงของการเปลี่ยนแปลง เช่น การกระจายรายได้ ความยุติธรรม เสรีภาพของประชาชน

อย่างไรก็ตาม โลกาภิวัตน์ก็ยังมีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ ซึ่งสามารถสรุปแนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ได้ตามแนวคิดของ วอลเลอร์สไตน์ (Wallerstein) โรเบิร์ตสัน (Robertson) เรดวูด (Red wood) กิดเดนส์ (Giddens) เฮิร์ส (Hirst) ทอมป์สัน (Thomson) และเบค (Beck) ได้ ดังนี้

1. โลกาภิวัตน์เป็นการขยายตัวของระบบโลก
2. โลกาภิวัตน์เป็นสิ่งจำเป็นที่มีพร้อมกับความทันสมัย

3. โลกาภิวัตน์เป็นการรังสรรค์ตลาดโลกเดี่ยว
4. โลกาภิวัตน์เป็นผลมาจากความทันสมัย
5. โลกาภิวัตน์เป็นคติความเชื่อที่ทันสมัย
6. โลกาภิวัตน์เป็นความทันสมัยอย่างที่สอง

แนวคิดของโลกาภิวัตน์จึงเป็นการเปลี่ยนกระบวนทัศน์ ในทางสังคมซึ่งสามารถนำมาใช้อธิบายการพัฒนาได้ ตามแนวคิดของกลุ่มนักวิชาการ เช่น ซาซส์ (Sachs) เอสโคบาร์ (Escobar) และ ราห์นีมา (Rahnema)

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีแนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์เข้ามาแทนที่แนวคิดเกี่ยวกับภาวะทันสมัย แต่แนวคิดทั้งสองก็มีความเกี่ยวพันกัน ซึ่งจะสามารถใช้อธิบายความรู้ดังกล่าวมาประกอบกันเพื่อจะได้อธิบายและเข้าใจปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ภายในสังคมได้ดีขึ้น โดยพิจารณาจากหลายแง่มุม และปัจจัยต่างๆ ที่มีความเหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา การนำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับโลกาภิวัตน์ดังกล่าวนี้ มีข้อสังเกตว่า อาจเป็นส่วนขยายหรือการแปลงรูปของทฤษฎีภาวะทันสมัยก็ได้ที่ยังคงให้ความสำคัญกับระบบทุนนิยมโลก และอาศัยบริบทของการพัฒนาเทคโนโลยีการสื่อสารและคมนาคมที่สะดวกรวดเร็วที่ทำให้โลกไร้พรมแดนเป็นเครื่องมือในการอธิบาย (มนฤตย์พล สุรบุญนวลชาติ, 2550: 1-21-23)

โลกาภิวัตน์ในทางเศรษฐศาสตร์ หมายถึง การเปิดเสรีทางการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ การแปรรูปรัฐวิสาหกิจ และการส่งเสริมการลงทุนของบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่ กระแสโลกาภิวัตน์นี้ได้สร้างระบบเศรษฐกิจโลกรูปแบบใหม่ขึ้นมา โดยเฉพาะด้านการเงินระหว่างประเทศ ได้แก่ การซื้อขายเงินตราต่างประเทศ และการไหลเข้าออกของทุนระหว่างประเทศ ซึ่งมีมูลค่ามากกว่าการค้าระหว่างประเทศมากมายหลายเท่าตัว ซึ่งเห็นได้ว่า โลกาภิวัตน์นั้นขัดแย้งกับแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน กล่าวคือ การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น ต้องการการมีส่วนร่วมของทุกประเทศ ไม่ว่าจะใหญ่หรือเล็ก โดยที่ประเทศใหญ่ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศที่ด้อยกว่า เพื่อการพัฒนาที่เป็นไปในเชิงอนุรักษ์ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม อันหมายถึงการควบคุมกลไกตลาด และการแทรกแซงของรัฐเพื่อรักษาประโยชน์ของสังคมส่วนรวม ซึ่งก็คือความเป็นธรรมทั้งหลายในสังคม (ชัยวุฒิ ชัยพันธ์ 2544: 320)

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและโลกาภิวัตน์นี้ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เรามองเห็นสภาพสังคมและเศรษฐกิจในช่วงเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

3.3 แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3.1 ความเป็นมาของปรัชญาหลักเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ โดยมีประวัติความเป็นมา ดังนี้

ในช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 เป็นช่วงที่ประเทศไทยมีการปรับโครงสร้างการผลิต โดยมีความเป็นอุตสาหกรรมมากขึ้น ซึ่งสินค้าอุตสาหกรรมเป็นสินค้าที่มีทักษะการผลิตสูง ทั้งยังมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่สูงทั้งด้านการส่งออก และการผลิต (ณัฐพงศ์ ทองภักดี และวิศาล นุปรเวศ, 2540 อ้างใน ณัฐพงศ์ ทองภักดี 2551 หน้า 8) ทั้งนี้อัตราการขยายของผลผลิตมวลรวมของประเทศไทยมีการขยายตัวสูงเมื่อเทียบกับประเทศกำลังพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในช่วงปี 2502-2516 เฉลี่ยร้อยละ 8.1 ต่อปีแม้ระหว่างปี พ.ศ. 2517-2528 ซึ่งเป็นช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก อัตราการขยายของผลผลิตมวลรวมของประเทศไทยก็ยังสูงถึงร้อยละ 6.3 ต่อปี ปัญหาเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นครั้งนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้พระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นครั้งแรก โดยมีพระบรมราโชวาทเนื่องในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 ความตอนหนึ่งว่า

“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือ ความพอมี พอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัด แต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นไปโดยลำดับต่อไป หากมุ่งเน้นแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญ ยกเศรษฐกิจขึ้นให้รวดเร็วแต่ประการเดียว โดยไม่ให้แผนปฏิบัติการสัมพันธ์กับสภาวะของประเทศ และของประชาชนโดยสอดคล้องด้วย ก็จะเกิดความไม่สมดุลในเรื่องต่าง ๆ ขึ้น ซึ่งอาจกลายเป็นความยุ่งยากล้มเหลวได้ในที่สุด ดังเห็นได้ที่อารยประเทศหลายประเทศกำลังประสบปัญหาทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงในเวลานี้”

(<http://www.stou.ac.th/cdlearnse/main/speech/royal2.asp>)

จากนั้นใน พ.ศ. 2540 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ได้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจขึ้น โดยมีสาเหตุเกิดจากปัญหาทางโครงสร้างที่สะสมมานานและไม่ได้การแก้ไขอย่างจริงจัง ตลอดจนความไม่พร้อมทั้งด้านตัวบุคคล ระบบสถาบัน กฎกติกา กลไกและวิธีการทำงานแบบเก่า ทำให้ไม่สามารถปรับตัวรองรับและเผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์และสภาพแวดล้อมของสังคมสมัยใหม่ที่เชื่อมโยง ชับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่าง

รวดเร็ว ประกอบกับมีปัจจัยและตัวเร่งที่ก่อให้เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ได้แก่ ปัญหาที่ต่างกันต่างประเทศ ระยะสั้นจำนวนมากและการลงทุนที่ไม่ก่อให้เกิดผลตอบแทนที่คุ้มค่าของภาคเอกชน โครงสร้างการผลิตที่อ่อนแอและพึ่งพิงต่างประเทศเป็นหลัก การเปิดเสรีทางการเงินโดยขาดการกำกับและตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ระบบเศรษฐกิจและการเมืองที่มีลักษณะรวมศูนย์ ตลอดจนความด้อยประสิทธิภาพในการบริหารจัดการของภาครัฐและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการบริโภคนิยมของคนไทยที่มีค่านิยมทางวัตถุและสิ่งฟุ่มเฟือยมากขึ้น ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสังคมไทยโดยตรง คือการว่างงานเพิ่มขึ้น มีการอพยพย้ายถิ่นและการลดลงของรายได้ตลอดจนคุณภาพชีวิต (สมพงษ์ คุลยอนุกิจ 2549: 172)

หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจของประเทศไทยในปี 2540 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้มีพระราชดำรัสเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในวันที่ 4 ธันวาคม 2540 อีกครั้งว่า (ณัฐพงษ์ ทองภักดี 2551: 8-10)

“การเป็นเสือนั้น ไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน หมายความว่าอุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง อันนี้เคยบอกว่า ความพอเพียงนี้ไม่ได้หมายความว่า ทุกครอบครัวจะต้องผลิตอาหารของตัวเอง จะต้องทอผ้าใส่เอง อย่างนั้นมันเกินไป แต่ว่าในหมู่บ้านหรือในอำเภอ จะต้องมีความพอเพียง พอสมควร บางสิ่งบางอย่างที่ผลิตได้มากกว่าความต้องการก็ขายได้ แต่ขายที่ไม่ห่างไกลเท่าไร ไม่ต้องเสียค่าขนส่งมากนัก”

ทุกฝ่ายมีความสนใจที่จะนำแนวทางตามพระราชดำรัสไปใช้ในการพัฒนาประเทศ มีการตีความนำไปประยุกต์ใช้ของหลายหน่วยงาน โดยเฉพาะในภาคเกษตร อย่างไรก็ตาม ในขณะนั้นมีการนำไปประยุกต์ในหลายหน่วยงาน โดยมีความเข้าใจที่ไม่ตรงกันนัก ในปีต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ได้มีพระราชดำรัส ที่ทำให้มีความเข้าใจยิ่งขึ้นอีก คือ

“ให้พอเพียงนี้ก็หมายความว่า มีกิน มีอยู่ ไม่ฟุ่มเฟือย ไม่หรูหราก็ได้ แต่ว่าพอ แม้บางอย่างจะดูฟุ่มเฟือย แต่ถ้าทำให้มีความสุข ถ้าทำได้ก็สมควรที่จะทำ” พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา 4 ธันวาคม 2541 ความในพระราชดำรัสนี้ พระเจ้าอยู่หัวได้ให้ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า (อุดมพร อมรธรรม 2550: 23-24)

“พอเพียงนี้มีความหมายกว้างขวาง คือคำว่า พอก็เพียงพอ เพียงนี้ก็พอ ทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง ไม่โลภอย่างมาก พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น ต้องให้พอประมาณตามอัตภาพ พูดจาก็พอเพียง ทำอะไรก็พอเพียง ปฏิบัติตนก็พอเพียง ...ทางความคิดก็เหมือนกัน ไม่ใช่ทางกายเท่านั้น ความพอเพียงในความคิดก็คือ แสดงความคิดของตัวเอง ความเห็นของตัวเอง และปล่อยให้คนอื่นพูดบ้าง และมาพิจารณาว่าที่เขาพูดกับที่เราพูด อันไหนพอเพียง อันไหนเข้าเรื่อง ถ้าไม่เข้าเรื่องก็

แก้ไข เพราะว่าถ้าพูดกันโดยที่ไม่รู้เรื่องกัน กลายเป็นการทะเลาะกัน...ฉะนั้นความพอเพียงก็แปลว่า ความพอประมาณ ความมีเหตุผล”

ทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วเป็นภาพรวมของปัญหาที่เกิดขึ้นเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในประเทศไทย พศ. 2540 และการพระราชทานแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ทั้ง 2 ครั้ง

3.3.2 ความหมายของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ถึงแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้มีการวิพากษ์วิจารณ์ไปต่างๆ นานา จนเกิดความไม่เข้าใจหรือเกิดความเข้าใจผิดก็มี แต่มีท่านผู้รู้ระดับปราชญ์อยู่ 5 ท่าน ที่ได้อธิบายความหมายของ “เศรษฐกิจพอเพียง” ตามแนวพระราชดำรัสไว้ ดังนี้ (อุดมพร อมรรธรรม 2550: 24-28)

1) *สุเมธ คันติเวชกุล* อดีตเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ผู้สนองงานรับใช้พระเจ้าอยู่หัวมานาน ได้ให้ความหมายของ เศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงเศรษฐกิจที่สามารถอุ้มชูตัวเอง (Relative Self-Sufficiency) อยู่ได้โดยไม่ต้องเดือดร้อน โดยต้องสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจของตนเองให้ดีเสียก่อน คือตั้งตัวให้มีความพอกินพอใช้ ไม่ใช่มุ่งหวังแต่จะทุ่มเทสร้างความเจริญยกเศรษฐกิจให้รวดเร็วแต่เพียงอย่างเดียว เพราะผู้ที่มีอาชีพและฐานะเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง ย่อมสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าและฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นไปตามลำดับต่อไปได้

2) *นิธิ เอียวศรีวงศ์* ได้ให้ความหมายของ “เศรษฐกิจพอเพียง” โดยนัยแห่งวัฒนธรรม ว่า “เศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เทคนิค แต่มีความหมายกว้างกว่านั้นมาก เพราะต้องรวมเอา 1) อุดมการณ์บางอย่าง 2) โลกทัศน์บางอย่าง 3) ความสัมพันธ์บางอย่าง 4) ค่านิยมบางอย่างอยู่ในนั้นด้วย จึงจะนับได้ว่าเป็นเศรษฐกิจพอเพียงที่แท้จริง ทั้ง 4 ประการที่จะกล่าวถึงนี้คือ ส่วนที่เรารู้จักกันว่า วัฒนธรรมนั่นเอง ถ้าไม่เข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงตามความหมายเช่นนี้ เศรษฐกิจพอเพียงจะมีความเป็นไปได้แก่คนจำนวนน้อยเท่านั้น คือ เกษตรกรที่มีที่ดินเป็นของตนเองในปริมาณเพียงพอจะผลิตเพื่อพอบริโภคหรือทำรายได้พอสำหรับครัวเรือนเท่านั้น ฉะนั้น เศรษฐกิจพอเพียงจึงนิยามกันไว้เพียงว่า เศรษฐกิจพอเพียงคือ วัฒนธรรมไม่ใช่เทคนิคการเพาะปลูกหรือศีลธรรม ความไม่ละโมภและการประหยัดเท่านั้น แม้ว่าเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ของเศรษฐกิจพอเพียงก็ตาม

3) *ประเวศ วะสี* มองเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเชื่อมโยงหลายสิ่งหลายอย่างเข้าด้วยกัน เพื่อให้มีความสมดุล ไม่ต้องประสพกับวิกฤติ โดยมองว่า เศรษฐกิจพอเพียงไม่ได้แปลว่าไม่เกี่ยวข้องกับใคร ไม่ค้าขาย ไม่ส่งออก ไม่ผลิตเพื่อคนอื่น ไม่ทำเศรษฐกิจมหภาค สิ่งเหล่านี้ หลายคนอาจคิดเอาเอง พูดเอาเอง และกลัวไปเองทั้งนั้น ถ้าจะกระตุกกันสักหน่อยก็ขอกล่าวว่า “พระ

เจ้าอยู่หัวไม่ใช่นกโง่” ที่ทรงกล่าวถึงเรื่องนี้ ประเทศเนเธอร์แลนด์ เดนมาร์ก สวิตเซอร์แลนด์ เป็นตัวอย่างของประเทศที่เคยยากลำบากและเสียดุล ต่อมามีการพัฒนาประเทศแบบเศรษฐกิจพอเพียงจึงกลับเข้มแข็งได้สมดุลและเติบโตไปได้ด้วยดี เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึง พอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการคือ 1) พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน 2) จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่พอจะรักคนอื่นไม่เป็น และทำลายมาก 3) สิ่งแวดล้อมพอเพียง การอนุรักษ์และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรผสมผสาน ซึ่งได้ทั้งอาหาร ได้ทั้งสิ่งแวดล้อม และได้ทั้งเงิน 4) ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนที่เข้มแข็ง จะทำให้สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน หรือปัญหาสิ่งแวดล้อม 5) ปัญหาพอเพียง มีการเรียนรู้ร่วมกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง 6) อยู่บนพื้นฐานวัฒนธรรมพอเพียง วัฒนธรรมหมายถึงวิถีชีวิตของกลุ่มชนที่สัมพันธ์อยู่กับสิ่งแวดล้อมที่หลากหลาย ดังนั้น เศรษฐกิจจึงควรสัมพันธ์และเติบโตขึ้นจากฐานทางวัฒนธรรม จึงจะมั่นคง เช่น เศรษฐกิจของจังหวัดตราด ขณะนี้ไม่กระทบกระเทือนจากพองสบู่แตก ไม่มีคนตกงาน เพราะอยู่บนพื้นฐานของสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีต่ออาชีพการทำสวนผลไม้ การประมงและการท่องเที่ยว 7) มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่รวยรวย เดี่ยวจนเดี่ยวรวย แบบกะทันหัน เดี่ยวตกงานไม่มีกินไม่มีใช้ ถ้าเป็นแบบนั้นประสาทมนุษย์คงทนไม่ไหวต่อความผันผวนที่เร็วเกินไป จึงสุขภาพจิตเสีย เครียด ฆ่าตัวตาย ดิตยา เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้สุขภาพจิตดี

4) พระพรหมคุณภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต) ปราชญ์แห่งพุทธธรรม ได้มองเศรษฐกิจพอเพียงในแง่วัตถุและจิตวิสัย ดังนี้

“... ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง อาจมองได้เป็น 2 ด้าน คือมองอย่างวัตถุวิสัย และมองแบบจิตวิสัย 1) มองอย่างวัตถุวิสัย มองภายนอก คือต้องมีกินมีใช้ มีปัจจัยสี่เพียงพอ ที่เราพูดว่าพอสมควรกับอัตภาพ ซึ่งใกล้เคียงกับคำว่าพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ 2) ส่วนความหมายด้านจิตวิสัยหรือด้านจิตใจภายในคือ คนจะมีความรู้สึกเพียงพอไม่เท่ากัน บางคนมีเป็นล้านก็ไม่พอ บางคนมีนิดเดียวก็พอ เป็นการเพียงพอทางจิต”

5) จิรายุ อิศรางกูล ณ อยุธยา (จิรายุ อิศรางกูล ณ อยุธยา ในฉดา จันทร์สมบรรณาธิการ 2550 หน้า 12) มีความเห็นว่า ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการ

เปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินงานทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันก็ต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการยอมรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกเป็นอย่างดี

สรุปแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 3 ห่วง 2 เงื่อนไข ดังนี้ (สมศักดิ์ รัตนมุง 2550: 10-11)

หลัก 3 ห่วง ประกอบด้วย

1. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น
2. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ
3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2 เงื่อนไข ประกอบด้วย

1. เงื่อนไข ความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ
 2. เงื่อนไข คุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความพากเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต
- จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงการมีชีวิตอยู่อย่างพอดี เรียบง่าย อุ่มชูตัวเองได้โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน โดยต้องมีความรู้ คู่คุณธรรม ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.4 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข

ที่มา: <http://www.maree.ac.th/324.html>

3.3.3 การกำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ภายใต้แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ถ้าคนในสังคมตระหนักถึงความจำเป็นและปรับเปลี่ยนกระบวนกรคิดทัศนคติและการบวนการทำงาน โดยยึด “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทาง ให้เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการประเทศแนวใหม่ที่มุ่งสู่ประสิทธิภาพและคุณภาพและก้าวตามโลกอย่างรู้เท่าทัน จึงได้มีการกำหนดสภาพสังคมไทยที่พึงประสงค์ โดยมุ่งพัฒนาสู่สังคมที่เข้มแข็งและมีคุณภาพใน 3 ด้านคือ (สมพร เทพสิทธา 2548: 64-65)

1) สังคมคุณภาพ ที่ยึดหลักความสมดุล ความพอดี สามารถสร้างทุกคนให้เป็นคนดี คนเก่ง พร้อมด้วยคุณธรรม จริยธรรม มีวินัย มีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกสาธารณะ พึ่งตนเองได้ คนมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุข อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี มีเมืองและชุมชนน่าอยู่ มีระบบที่มีประสิทธิภาพ ระบบเศรษฐกิจมีเสถียรภาพ มีความเข้มแข็งและแข่งขันได้รับการพัฒนาอย่างยั่งยืน และสมดุลกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบการเมืองการปกครองโปร่งใส เน้นประชาธิปไตย ตรวจสอบได้และมีความเป็นธรรมในสังคมไทย

2) **สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้** ที่เปิดโอกาสให้คนไทยทุกคนสามารถคิดเป็น ทำเป็น มีเหตุผล มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต รู้เท่าทันโลก เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง สามารถสะสมทุนทางปัญญา รักษาและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม

3) **สังคมสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน** ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าของเอกลักษณ์สังคมไทยที่พึ่งพาเกื้อกูลกัน รู้รักสามัคคี มีจารีตประเพณีอันดีงาม มีความเอื้ออาทร รักภูมิใจในชาติและท้องถิ่น มีสถาบันครอบครัวที่เข้มแข็ง ตลอดจนเครือข่ายชุมชนทั่วประเทศ

ในการพัฒนาประเทศจะยึดหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางให้การพัฒนาขีดทางสายกลาง อยู่บนพื้นฐานของความสมดุล พอดีและความพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันและรู้เท่าทันโลก คนไทยส่วนใหญ่มีการศึกษาและรู้จักเรียนรู้ต่อเนื่อง ครองชีวิตเป็นคนดี มีคุณธรรมและซื่อสัตย์สุจริต อยู่ในสังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ สามารถรักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นควบคู่ไปกับการสืบสานวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม ดำรงไว้ซึ่งคุณธรรมและคุณค่าทางสังคมไทยที่มีความสมานฉันท์และเอื้ออาทรต่อกัน อันจะเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศอย่างสมดุล มีคุณธรรมและยั่งยืน

3.3.4 การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้

จากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีการนำมาใช้ในการบริหารเศรษฐกิจ โดยการศึกษาของประสพ โชค มั่งสวัสดิ์ (ประสพ โชค มั่งสวัสดิ์ 2551: 176) สรุปว่า ภายใต้อำนาจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันประกอบกับหลักคุณธรรม และความรู้ สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารเศรษฐกิจได้อย่างเหมาะสม ซึ่งในการบริหารเศรษฐกิจนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อสวัสดิการสังคมและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน เพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายนี้ ประเทศชาติจึงต้องอาศัยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพที่ยั่งยืน และความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาวต้องใช้ปัจจัยทุนที่สำคัญสี่ประการ ได้แก่ ทุนมนุษย์ ทุนธรรมชาติ ทุนสังคม และทุนกายภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (ชัยวุฒิ ชัยพันธ์ 2544: 321-3325)

ทุนมนุษย์ (Human Capital) หมายถึง การบริโภคในอดีต ประสพการณ์ ภูมิปัญญา และทักษะที่มีผลต่อความเป็นอยู่ในอนาคต นักเศรษฐศาสตร์เชื่อว่า ทุนมนุษย์นั้นไม่เสื่อมราคา เนื่องจากภูมิปัญญาและทักษะจะเพิ่มขึ้นมากกว่าที่จะลดลง และสามารถที่จะส่งต่อไปสู่คนรุ่นต่อไปได้ แต่ในความเป็นจริงทุนมนุษย์อาจลดลงไปได้ เช่นการสูญหายทางภูมิปัญญา การลดลงของช่างฝีมือ เป็นต้น การสูญเสียทุนมนุษย์จะมีผลสืบเนื่องไปถึงทุนสังคม ทำให้สังคมเกิดความขัดแย้ง อ่อนแอและเสื่อมสลายไปในที่สุด

ทุนธรรมชาติ หมายถึง การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในทุก รูปแบบ ทั้งที่สามารถฟื้นฟูขึ้นมาได้ใหม่ และใช้แล้วหมดไป ตลอดจนผลประโยชน์ทั้งหมดที่เกิดจากระบบนิเวศน์ของโลกด้วย ทรัพยากรสินทรัพย์ประเภทนี้เช่น แร่ธาตุ ป่าไม้ น้ำ ทั้งใต้ดินและผิวดิน คุณภาพของอากาศ บรรยากาศของโลก ชั้นของโอโซน และความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น จะเห็นได้ว่าทรัพยากรที่เกิดขึ้น โดยธรรมชาตินั้น สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือกลุ่มแรก ได้แก่ ทรัพยากรที่ไม่มีประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นเจ้าของเช่น โอโซนและบรรยากาศของโลก อีกกลุ่มหนึ่ง ได้แก่ประเทศที่มีทรัพยากรนั้นอยู่เป็นเจ้าของเช่น ดิน แร่ธาตุ ป่าไม้ น้ำ เป็นต้น ทุนสังคม หมายถึง ผลกระทบของการกระทำในอดีตที่มีต่อระบบเครือข่ายและการควบคุมของสังคม ซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ของคนในสังคมด้วยกันเอง ระหว่างองค์กรกับองค์กร ระหว่างคนกับองค์กรต่างๆ และระบบเครือข่าย โดยพบว่าชนบทไทยมีทุนสังคมอยู่เป็นจำนวนมาก และมีศักยภาพ เช่นการมีระบบเครือข่าย การให้ความนับถือผู้อาวุโส การร่วมกันเพื่อรักษา สภาพแวดล้อมและทรัพยากร การร่วมมือกันทำมาหากิน เป็นต้น

ทุนกายภาพ (Physical Capital) หมายถึง สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต หรือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการผลิตที่สนับสนุนการดำรงชีวิตของประชาชน เช่น การคมนาคมขนส่ง ระบบไฟฟ้า ประปา ระบบพลังงาน การสื่อสาร โทรคมนาคม โบราณวัตถุ โบราณสถาน หรือสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ (http://www.fund.cdd.go.th/cakb/?page_id=1717)

ในการบริหารจัดการปัจจัยทุนเหล่านี้เพื่อให้ได้มาซึ่งการเจริญเติบโตอย่างมีคุณภาพนั้น นโยบายภาครัฐภายใต้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังมีความสำคัญและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจในระยะสั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในด้านของการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน นั้น ประชาชนควรทำการวิเคราะห์ตนเองก่อน อาจวิเคราะห์ด้านการประกอบอาชีพของตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ว่าตนเองมีปัญหาเรื่องรายรับ รายจ่ายอย่างไร มีหนี้สินอย่างไร จากนั้นต้องกลับมาทบทวนเรื่องการคำนวณต้นทุนสินค้าและการทำบัญชีครัวเรือน วิเคราะห์ความสามารถพิเศษของแต่ละคนในครอบครัวเพื่อตัดสินใจเลือกอาชีพที่เหมาะสม พร้อมตั้งเป้าหมายร่วมกันเพื่อให้เกิดกำลังใจที่จะบรรลุเป้าหมายนั้น ได้ดีกว่าที่จะคิดตามลำพัง มีการวางแผนการทำงาน และดำเนินการตามแผนอย่างเป็นขั้นตอน เมื่อได้เงินมาต้องรู้จักเก็บออม โดยใช้หลักง่ายๆ ในการออม ได้แก่ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย การเพิ่มรายได้ก็มีหลายวิธี เช่น การลงทุนค้าขาย หาอาชีพเสริม และการศึกษาความรู้

เพิ่มเติมเพื่อเป้าหมายในการเพิ่มเงินเดือน หรือหาโอกาสก้าวหน้าขึ้นในอนาคต รวมไปถึงการฉลาดซื้อและการฉลาดใช้ จนถึงการวางแผนเกษียณอายุอย่างฉลาด

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในครัวเรือนนั้น เป็นเรื่องสำคัญ เพราะสถาบันครอบครัวถือว่าเป็นสถาบันที่สำคัญอันจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน สังคม ประเทศ สมาชิกในครอบครัวทุกคนต้องตระหนักถึงการมีชีวิตอย่างพอเพียง มีความประหยัด และเป็นแนวทางการปฏิบัติให้เกิดการพึ่งพาตนเองทั้งในวงกว้างและครอบครัว ดังนี้ (สมศักดิ์ รัตนมุง 2550: 75-77)

1) *อยู่อย่างมีศรัทธภาพ* คือพึ่งพาตนเองเป็นหลัก ด้วยกำลังกาย สติปัญญา กับการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เก็บออมวางแผนการใช้จ่ายอย่างรัดกุมรอบคอบ โดยการทำบัญชีรายรับรายจ่าย

2) *อยู่อย่างพอเพียง* ใช้ดุลยพินิจการใช้จ่ายใช้สอย ไม่เป็นไปตามกระแสบริโภค มีจิตใจที่มั่นคงไม่โอนอ่อนต่อสิ่งยั่วยุ กิเลสต่างๆ

3) *อยู่อย่างเอื้ออาทร* คือสร้างมิตรภาพต่อสมาชิกในครอบครัว ทั้งสมาชิกในชุมชน ด้วยการแบ่งปันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4) *อยู่ดีด้วยการเรียนรู้ปัญหาสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง* เพื่อปรับการดำเนินชีวิตให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคโลกาภิวัตน์

นอกจากนั้น กลุ่มสังฆะสมถะธรรม์ ๓๓๓ ซึ่งก่อตั้งโดยพระสุบิน ปณีโต เมื่อปี 2533 ได้นำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน ทำให้เกิดแนวคิดที่จะดึงคนเข้าหาธรรม มีการออมทรัพย์ โดยให้ความสำคัญว่า การใช้จ่ายทรัพย์ที่หามาได้นั้น ทางศาสนาให้แบ่งเป็น 4 กอง ดังนี้ กองแรกให้สะสมไว้ใช้ในยามเจ็บป่วยแก่เหล่า กองหนึ่งใช้จ่าย กองหนึ่งเพื่อช่วยเหลือสังคม อีกกองหนึ่งเพื่อช่วยเหลือการศึกษาของลูกบุตร กุลธิดา แม้จะมีรายได้น้อยก็ต้องรู้จักแบ่งจึงจะมีความมั่นคงในการดำเนินชีวิตได้ (นิตยาภรณ์ หิรัญนิรมล 2543: 55-56)

3.4 แนวคิดชุมชนเข้มแข็ง

ความเข้มแข็งของชุมชนคือ การที่ประชาชนในชุมชนต่างๆ ของเมืองหรือชนบทรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน โดยมีการเรียนรู้ การจัดการ และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของคนในชุมชนแล้วถึงได้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน ตลอดจนมีผลกระทบต่อภายนอกชุมชนที่ดีขึ้นตามลำดับ โดยจะเรียกชุมชนนี้ว่า กลุ่ม ชมรม สหกรณ์ บริษัท องค์กรชาวบ้าน เครือข่าย หรืออื่นๆ ที่มีความหมายแสดงถึงการร่วมมือช่วยเหลือกันเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน และด้วยความเอื้ออาทรต่อชุมชนอื่นๆ ในสังคม

ด้วย (พงศ์ไพบุลย์ ศิวาราวทย์ 2549: 366 อ้างถึงในสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ 2544: 18)

แนวคิดชุมชนเข้มแข็งมีหลายแนวคิด และมีมานานแล้ว ดังจะเห็นว่ามหาตมคานธี (Mohandas Karamchand Gandhi) และ โยเซ่ คาลอส มาเรียตริ่า (Jose Carlos mariategui) เสนอให้ พัฒนาประเทศโดยถือเอาชุมชน หมู่บ้านเป็นสถาบันหลัก มหาตมคานธีได้เสนอแนวคิดสนับสนุน การให้ความสำคัญหลักแก่การพัฒนาชุมชน หมู่บ้าน และเน้นว่า หมู่บ้านเป็นสาธารณรัฐในตนเอง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และจะต้องพยายามพึ่งพาตนเองให้ได้ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่จะทำให้เป็น อิสระได้ปกครองตนเอง รวมทั้งแสดงความคิดเห็นว่า หน่วยเศรษฐกิจทุกหน่วยตั้งแต่ระดับ ครอบครัว ชุมชน หมู่บ้าน ตำบลและเหนือขึ้นไปทุกระดับจะต้องพยายามพึ่งตนเอง อยู่ด้วยตนเอง ให้ได้เป็นเป้าหมายอันดับแรก (ฉัตรทิพย์ นาถสุภา 2544: 21)

เสรี พงศ์พิศ (2549: 75) มีความเห็นว่า ชุมชนจะเข้มแข็งได้จะต้องเข้มแข็งทาง ความคิด ซึ่งถือเป็นยุทธศาสตร์ของชุมชนเข้มแข็ง สังคมความรู้เป็นสังคมที่ชุมชนต้องเรียนรู้เพื่อค้น ให้พบทุนของตนเอง และจัดการทุนดังกล่าวให้เป็นและให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ชุมชนจะ เข้มแข็งได้เพราะการเรียนรู้ ไม่ใช่เพราะเงินหรืออำนาจ ไม่ใช่เพราะโครงการที่เข้าไปมากมายใน ชุมชน สังคมที่คนไม่มีความรู้ แม้มีเงินมากก็จะหมดและเป็นหนี้สิน ถ้ามีความรู้แม้ไม่มีเงินก็จะมี เงิน และใช้ไม่มีวันหมด เพราะรู้จักออม รู้จักสร้างระบบสวัสดิการ ทำให้ชีวิตมั่นคง ชุมชนเรียนรู้จะ จัดการชีวิตด้วยความรู้

ในการศึกษาเรื่อง “ดัชนีความเข้มแข็งของชุมชน ความกลมกลืนระหว่างทฤษฎี ฐานรากกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ของนภภรณ์ หะวานนท์ และคณะ (2550:166) พบว่า มิติของความ เข้มแข็งของกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญที่สุดได้แก่ การที่คนในชุมชนมีส่วนร่วม ในกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ มิใช่จำนวนกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างที่ เข้าใจโดยทั่วไป และยังพบว่า ดัชนีการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของชุมชน มีประโยชน์ในการ ประเมินสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่าความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจของ ชุมชนมิได้มีนัยถึง ความสามารถในการรวมกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั่วไปเท่านั้น แต่จะต้องเป็น กลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ และต้องเป็นกลุ่มที่คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้คุณภาพของการผลิตทั้งในส่วนที่ทำให้ผู้ซื้อมีความเชื่อถือ และในส่วนของความ ปลอดภัยจากสารพิษก็เป็นประเด็นสำคัญในการสะท้อนความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ

3.4.1 ลักษณะชุมชนเข้มแข็ง

ชุมชนเข้มแข็งจะมีลักษณะเฉพาะที่เห็นได้ไม่ยากนัก ภาพรวมของชุมชนเข้มแข็งมีลักษณะสำคัญ สรุปเป็น 4 ประการดังนี้ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์ อ้างถึงในสาวิณี รอดสิน 2551 www.thapra.lib.su.ac.th/0)

- 1) เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (Learning community) กล่าวคือ การที่ชุมชนมีการเรียนรู้และรู้เท่าทันข่าวทั้ง เศรษฐกิจ สังคม การเมือง รวมทั้งชุมชนมีการเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
- 2) เป็นชุมชนที่มีการจัดการตนเอง (Community management) ด้วยระบบการบริหารจัดการในกิจกรรมที่สำคัญ 4 ประการคือ การวางแผน การจัดกระบวนการขององค์กรภายในชุมชน การลงมือปฏิบัติตามแผน และมีการประเมินผล
- 3) เป็นชุมชนที่มีจิตวิญญาณ (Spirituality) กล่าวคือ ชุมชนมีจิตสำนึก มีจิตวิญญาณ ซึ่งอาจหมายถึงความภักดี ความรัก ความห่วงหาพัน ความรู้สึกในการเป็นเจ้าของในชุมชน โดยมีสิ่งยึดเหนี่ยวร่วมกันในชุมชน
- 4) เป็นชุมชนที่มีสันติภาพ (Peaceful) กล่าวคือ การเป็นชุมชนที่มีความสงบสุข คนในชุมชนมีจิตใจที่เอื้อกัน มีคุณภาพและมีคุณธรรม

3.4.2 องค์ประกอบที่สำคัญของชุมชนเข้มแข็ง

องค์ประกอบที่สำคัญของชุมชนเข้มแข็ง มีดังนี้ (พงษ์ไพบุลย์ ศิวาราเวทย์ 2549: 370 อ้างถึงในธีระพงษ์ แก้วหงษ์, 2543: 62-65)

1. อุดมการณ์และวิสัยทัศน์ร่วม ฐานรากทางวัฒนธรรมอันเป็นทุนทางสังคมดั้งเดิมของชุมชนและอุดมการณ์ร่วม จะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยยึดเหนี่ยวคนในชุมชนและความเป็นชุมชน นอกจากนี้การมีวิสัยทัศน์ โดยเฉพาะวิสัยทัศน์ในการพัฒนาไปสู่เป้าหมายคุณภาพชีวิตที่ดี หรือค่านิยมสุขภาพดีจะเป็นแรงจูงใจที่ทำให้ทุกคนเกิดจิตสำนึกและร่วมในกิจกรรมการพัฒนา อีกทั้งความเชื่อมั่นในศักยภาพของคนในชุมชน อาจมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ทั้งตนเอง ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม

2. การจัดองค์กรและการบริการจัดการ ความเข้มแข็งของชุมชนส่วนหนึ่งสะท้อนภาพโดยความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ประเด็นสำคัญของความเข้มแข็งนี้คือ

- 2.1 การจัดองค์กรที่ก่อให้เกิดกิจกรรมและความร่วมมือ ซึ่งหมายถึงรูปแบบการจัดองค์กรที่เหมาะสม มีการแบ่งบทบาทหน้าที่และประสานเครือข่ายเพื่อการกระจายภาระงานพัฒนาไปสู่กลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายหรือกิจกรรมที่ทำร่วมกัน

2.2 มีการบริหารจัดการทรัพยากรที่ดี โดยสามารถระดมทรัพยากรทั้งคน วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

2.3 กระบวนการวางแผนมีประสิทธิภาพ เกิดการมีส่วนร่วมจากชุมชน หรือจากทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง

โดยนัยของกระบวนการแผนนี้ริเริ่มตั้งแต่ การเลือกใช้ข้อมูลที่เป็น และเหมาะสม การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของประชาชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เกิดการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานสาธารณะ (civic infrastructure) อันหมายถึงความสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร นำไปสู่การตัดสินใจที่ถูกต้อง การส่งเสริมความร่วมมือของสาธารณชนในการร่วมปฏิบัติ ร่วม กำหนดนิยามหรือกฎเกณฑ์ในความสำเร็จและการติดตามตรวจสอบและประเมินผล

3. การมีกิจกรรมที่ต่อเนื่อง เป็นภาพของควมมีชีวิตชีวาของชุมชนและ แสดงถึงการขยายกิจกรรมหรือเครือข่ายสมาชิกรวมทั้งความสามารถให้เข้าร่วมอย่างหลากหลาย มากขึ้น ทั้งกิจกรรม กลุ่มคน และองค์กร นอกจากนี้ยังแสดงถึงการสร้างสรรค์นวัตกรรมหรือ กิจกรรมใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน ซึ่งถือเป็นกระบวนการเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์แก่ อนุชนหรือคนรุ่นถัดไปในการรับช่วงต่อภาระงานของชุมชน

4. ทุน แบ่งเป็นทุนทางกายภาพ เช่นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะ ผู้นำด้านต่างๆ ที่มีอยู่และมีความหลากหลายในชุมชนทั้งผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ตลอดจนบุคคลผู้ที่มีศักยภาพและมีสำนึกความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวมในฐานะความเป็นพลเมือง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และพร้อมที่ลงมือกระทำ หรือทุนที่เป็นตัวเงิน วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและทุนที่เป็นทุนทางวัฒนธรรม อันเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้านที่เป็น ประสิทธิภาพ การเรียนรู้ วิถีการปฏิบัติและร้อยรัดผู้คนในชุมชนให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

5. เครือข่ายความร่วมมือ ทำให้มีความหลากหลายทั้งกิจกรรมและองค์กร หรือกลุ่มคนที่เข้าร่วมพัฒนา เกิดการพบปะสนทนากับคนแปลกหน้า เพื่อดึงเอาประสบการณ์ แนว ร่วม และทรัพยากรเพื่อประสานผลประโยชน์แก่ชุมชน เครือข่ายความร่วมมือนี้จะส่งเสริมให้ ชุมชนเป็น “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” ที่ทำทันการเปลี่ยนแปลง และเกิดจิตสำนึกร่วมในความเป็น ชุมชน ท้องถิ่น และสำนึกสาธารณะเพื่อสังคมโดยรวม

6. สิทธิและอำนาจต่อรองทางการเมือง อำนาจที่เกิดขึ้นจากความเป็นชุมชน เป็นอำนาจสาธารณะที่ก่อให้เกิดสิทธิตามมา เช่นสิทธิในการจัดการทรัพยากรท้องถิ่น สิทธิในการ กำหนดยุทธศาสตร์และกระจายผลประโยชน์ทางการพัฒนาอย่างเป็นธรรมแก่ประชาชนคนใน

ชุมชน นอกจากนี้ อำนาจสาธารณะที่อยู่ทั้งในตัวบุคคลและชุมชนนี้จะเป็นกลไกสำคัญในการควบคุม กลไกตลาด การเงิน กฎหมาย การปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประชาชน

7. เกิดการยอมรับจากสังคมภายนอก ซึ่งแสดงถึงสถานภาพหรือศักยภาพของชุมชนจนเป็นที่ยอมรับจากภายนอก และสิ่งนี้จะเป็นแรงผลักดันให้ชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในขีดความสามารถและศักยภาพของชุมชนมากขึ้น และบอกได้ว่า “ประชาคมหรือความเป็นชุมชนที่มีสำนึกแห่งการพัฒนาเพื่อส่วนรวม คือคำตอบของการพัฒนา” ความเป็นชุมชนเหล่านี้ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดเทคโนโลยีซึ่งกันและกันเป็นเครือข่ายทางสังคมหรือการพัฒนาในระดับมหภาคมากขึ้น

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การจัดการธุรกิจโรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาโรงแรมหุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร” ในครั้งนี้ มีการศึกษาวิจัยไว้หลายประเภท แต่ในที่นี้จะแยกออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

4.1 การศึกษาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในมิติของการประยุกต์ใช้ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

4.2 การศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวคิดและการประยุกต์ใช้

4.1 การศึกษาเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในมิติของการประยุกต์ใช้ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

การศึกษาวิจัยเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในมิติของการประยุกต์ใช้ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการมีผู้ทำการศึกษาค่อนข้างมาก ได้แก่งานของ ชัชรินทร์ ชัยวิสิทธิ์ (อภิษฐ์ พันธเสน และคณะ, 2550: 240-241)) ได้ทำการศึกษา “การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างเสริมค่านิยมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนและชุมชนด้วยโครงการอาชีพ” ผลการศึกษาพบว่า การติดตามโครงการของนักเรียนที่นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยชุมชนมีส่วนร่วมตามกระบวนการทำวิจัย นักเรียนไม่ตระหนักถึงการใช้วัสดุอุปกรณ์มีการใช้อย่างฟุ่มเฟือย สิ้นเปลือง ไม่มีการบันทึกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน นักเรียนไม่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ไม่เอื้อเฟื้อกัน เป็นต้น ผู้วิจัยได้แก้ปัญหาด้วยการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ โดยร่วมส่งเสริมในลักษณะนิเทศโครงการ ให้นักเรียนได้รับความร่วมมือจากชุมชนและมีส่วนร่วมการทำโครงการอย่างต่อเนื่อง เป็นขั้นตอน จนเกิดเป็นค่านิยมปฏิบัติต่อไปในที่สุดจากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครอง พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่นักเรียนได้

นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ฟังตนเองได้ แบ่งเบาภาระให้ครอบครัว และเกิดตัวอย่างที่ดีให้กับน้องๆ ตลอดจนเกิดความรักความสามัคคีในครอบครัว นอกจากนี้จากการศึกษาของ ตำราญ ธรรมโณและคณะ

(<http://www.dailynews.co.th/newstarpge/index.cfm?page=content&categoryID=346&contentID=5689>) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาเกษตรกรต้นแบบการจัดการปลูกพืชเพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียง” โดยทีมวิจัยได้คัดเลือกเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่จังหวัดพัทลุง ที่มีการปลูกพืชแตกต่างกัน 11 ระบบ ได้แก่ ระบบยางพารา พืชไร่, ระบบยางพารา ข้าว พืชไร่, ระบบยางพารา ไม้ผล, ระบบยางพารา ผัก ไม้ผล, ระบบข้าว พืชผัก, ระบบข้าว ไม้ผล ผัก, ระบบข้าว พืชไร่, ระบบทฤษฎีใหม่ พื้นที่ลุ่มข้าว พืชผัก, ระบบทฤษฎีใหม่พื้นที่ลุ่มข้าว ไม้ผล, ระบบทฤษฎีใหม่พื้นที่ลุ่มยางพารา ข้าว และระบบทฤษฎีใหม่พื้นที่ดอน ยางพารา ข้าว และไม้ผล เข้าร่วมโครงการวิจัยฯ จากนั้นคณะวิจัยฯ ได้เร่งสร้างความเข้าใจและปลูกฝังแนวคิดเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สู่การพึ่งพาตนเองของต้นแบบ 4 ด้าน คือ สร้างหัวใจพอเพียง พัฒนาพืชผสมผสานพอเพียง พัฒนาภูมิปัญญาพอเพียง และการดำรงชีวิตพอเพียงพบว่าเกษตรกรมีความสามารถในการดำรงชีพให้พอเพียงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะความมีภูมิคุ้มกันด้านทุนในการดำรงชีพ ซึ่งปีนี้คาดว่าจะสามารถขยายผลและสร้างเครือข่ายเกษตรกรต้นแบบความพอเพียงได้ 55 ครัวเรือน

จากการศึกษาของนภภรณ์ หะวานนท์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล และสุรวุฒิ บัดไชสง (2550: 185-188) เรื่อง ทฤษฎีฐานรากในเรื่องความเข้มแข็งของชุมชน พบว่า เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางหนึ่งในการฟื้นความเข้มแข็งของชุมชนที่กำลังมีกระแสตอบรับจากหลายฝ่าย ทั้งนักวิชาการ ข้าราชการและชาวบ้าน และจากการศึกษาความกลมกลืนระหว่างทฤษฎีฐานรากกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นภภรณ์ หะวานนท์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล สุรวุฒิ บัดไชสง นำชัย สุกฤกษ์ชัยสกุล และปานจักษ์ เหลลรัตน์วรพงษ์ 2550: 166) พบว่า มิติของความเข้มแข็งของกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญที่สุด ได้แก่ การที่คนในชุมชนมีส่วนร่วมในกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ ไม่ใช่จำนวนกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างที่เขาใจโดยทั่วไป และความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจของชุมชนมีนัยถึงทั้งความสามารถในการรวมกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองได้ เป็นกลุ่มที่คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม นอกจากนี้คุณภาพการผลิตทั้งในส่วนที่ทำให้ผู้ซื้อเชื่อมั่นเชื่อถือและในส่วนของความปลอดภัยจากสารพิษก็เป็นประเด็นสำคัญที่สะท้อนความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจ

รัตนภรณ์ เศรษฐกุล (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “เศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านภาคเหนือ” ซึ่งเป็นชุดโครงการเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านไทย ใช้วิธีวิจัยแบบเศรษฐศาสตร์มานุษยวิทยาและประวัติศาสตร์ ใช้สถิติของรัฐบาล ใช้สถิติที่ชุดโครงการสำรวจเอง โดยใช้

แบบสอบถามจาก 1,574 ครัวเรือน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 1,600 ครัวเรือน และในภาคใต้ 887 ครัวเรือน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาระบบเศรษฐกิจครอบครัวและชุมชนให้เข้มแข็งทั้งระดับท้องถิ่นและขยายขอบเขตเป็นระดับชาตินั้นต้องเป็นการกระทำของชาวบ้านร่วมกันเอง เกิดจากการมีส่วนร่วมกันของชาวบ้าน (organic Intellectual) ประกอบข้อมูลจากประวัติศาสตร์เศรษฐกิจและวัฒนธรรมของชาวบ้านขึ้นเป็นระบบแล้วจึงส่งคืนให้แก่ชุมชน จะทำให้ชุมชนรู้จักตัวเองจากจิตสำนึกเป็นจิตสำนึกจะมีพลังอย่างมากที่จะทำให้แนวทางการพัฒนาแบบชุมชนเป็นที่ยอมรับสอดคล้องกับการศึกษาของ สมคิด พรหมจ้อย สมบัติ พันทวิศิษฎ์ สุทัศน์ กองทรัพย์ และวิลาศ โภธิสาร (2546) ศึกษาเรื่อง “เศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้” ซึ่งเป็นชุดโครงการเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านไทย เช่นกัน ผลการศึกษาพบว่าเศรษฐกิจไทยประกอบด้วยเศรษฐกิจชุมชน 2 ระบบคือระบบเศรษฐกิจชุมชนและระบบเศรษฐกิจทุน ซึ่งลักษณะสำคัญของเศรษฐกิจชุมชนคือครอบครัวและชุมชนเป็นหน่วยการผลิต เป้าหมายของการผลิตคือ การดำรงอยู่ การรักษาตัวให้รอดอยู่ของครอบครัวและชุมชนให้สามารถเลี้ยงตัวเองได้

4.2 การศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวคิดและการประยุกต์ใช้

การศึกษาวิจัยเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะแนวคิดและการประยุกต์ใช้ ก็ได้มีผู้ศึกษาไว้เป็นจำนวนมากเช่นกัน โดยสมบัติ กุสุมาลี (2548: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในภาคธุรกิจเอกชนกรณีศึกษาการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และองค์กร ของเครือซิเมนต์ไทย” ผลการศึกษาพบว่าหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ในทุกภาคส่วน แม้กระทั่งในหน่วยงานธุรกิจเอกชนขนาดใหญ่ สรุปได้ว่าองค์กรที่ศึกษาได้หลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง ควรประกอบด้วย 4 คุณลักษณะที่สำคัญคือ เป็นองค์กรที่มีหลักการที่ถูกต้อง เป็นองค์กรที่มีผลผลิตภาพ เป็นองค์กรที่มีความสามารถในการปรับตัว และเป็นองค์กรที่มีความชอบธรรมทางสังคม อย่างไรก็ตามการดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องมีศรัทธา และปัญญา นอกจากนี้ สาวิตรี รังสิภัทร์ นันทกา แสงจันทร์ และกฤษณธ ภาณุวาส (บทคัดย่อ 2550 http://www.rdi.ku.ac.th:80/kufair50/king/16-3king/king16_3.htm) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “วิสร รัชพันธ์ กับการดำเนินธุรกิจแบบเศรษฐกิจพอเพียง”เป็นการวิจัยเพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการนำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มาประยุกต์ใช้ในธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยวของคุณวิสร รัชพันธ์ กรรมการผู้จัดการบริษัท Chumphon Cabana Resort and Diving Center ที่หาดทุ่งวัวแล่น จังหวัดชุมพร เพื่อความอยู่รอด ปลอดภัย และมีความสุขในการทำธุรกิจ ผลสรุปหลักสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินธุรกิจ สรุปว่า เป็นการระเบิดจากข้างใน คือการเริ่มจากข้างในแล้วจึงออกสู่ข้างนอก เป็นการเริ่มที่ตัวเองและพนักงาน โรงแรมก่อน ด้วยการศึกษา

เรื่องข้าว มีการเริ่มปลูกพืชด้วยวิถีเกษตรกรรมธรรมชาติ มีการนำขยะมาทำปุ๋ยเพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของโรงแรม และการปลูกทุกอย่างในใจคน โดยเริ่มจากปลูกในใจตนเองก่อน แล้วจึงสร้างเครือข่ายให้คนใกล้ชิดรอบข้างเกิดพลังศรัทธา และพลังผลักดัน นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรมใช้หลัก Clinical coach ในกรณีเกิดปัญหาต้องมีผู้ชี้แนะแนวทางปูพื้นฐานให้ดี หรือตอกเสาเข็มให้แน่นก่อน ด้วยการควบคุมค่าใช้จ่าย การรู้จักแข็งของธุรกิจของตนและเสริมจุดแข็งนั้น มีความพอเพียงหรือความพอประมาณ รู้จักภูมิสังคมท้องถิ่นของตนเอง การมีภูมิคุ้มกันตนเองที่ดีทำให้ทุกคนมีชีวิตรอดอยู่ได้หากเกิดเหตุคับขัน ชุมชนมีข้าวกิน มีอาหารไม่อดตาย ขาดทุนคือกำไร ยิ่งทำ...ยิ่งได้ ...ยิ่งให้...ยิ่งมี และเข้าใจว่า ศาสตร์ของการทำธุรกิจอยู่ที่การปูพื้นฐานให้มั่นคง ความรอบคอบ ความพอประมาณ และการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตนเอง สมกับคำกล่าวที่ว่า “อยากรวยอย่างยั่งยืน ต้องทำเศรษฐกิจพอเพียง”

งานวิจัยทั้ง 2 ประเภทที่นำเสนอ นั้น เป็นส่วนหนึ่งของประเภทงานวิจัยที่มีเป็นจำนวนมากเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แต่ผู้ศึกษาได้ทำการแบ่งเพียง 2 ประเภทเพื่อให้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ได้ศึกษาในครั้งนี้มากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “จัดการธุรกิจโรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษา โรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เนื่องจากจะช่วยอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน และขณะเดียวกันได้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณมาสนับสนุนในส่วนของคุณสมบัติบางด้านเพื่อความชัดเจนและมีประโยชน์ต่องานวิจัย งานวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งกระบวนการวิจัยเป็น 5 ขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่ทำงานอยู่ในโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท และผู้ให้บริการชุมพรคานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ ผู้บริหารโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท ที่อยู่ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่ในโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท ที่อยู่ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจ จำนวน 5 คน และเจ้าหน้าที่ที่ทำงานปัจจุบันในโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท ในปัจจุบันจำนวน 24 คน และผู้ให้บริการโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ทจำนวน 51 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

2.1 การบันทึก (Field Note) การบันทึกหรือการจดบันทึกจะมีความสำคัญมาก โดยใช้สำหรับในการบันทึกและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ระหว่างที่ทำการวิจัย

2.2 แบบสัมภาษณ์ (Interview) การวิจัยในครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non - Structured Interview) โดยผู้วิจัยจะมีการตั้งคำถามหลักเอาไว้และในขณะสัมภาษณ์จะไม่เรียงคำถาม หรือในบางครั้งก็ถามนอกเหนือจากคำถามที่ได้ตั้งไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ระหว่างการสัมภาษณ์ แต่ก็ไม่เกินขอบเขตความต้องการในการศึกษาวิจัย

2.3 แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของโรงแรมหุบพรคาบาน่า รีสอร์ท จำนวน 51 คน

2.4 แบบสังเกต (Observation) หมายถึง การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นหรือปรากฏขึ้น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขั้นตอน และวิธีในการเก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนต่างๆ ตามขั้นตอนต่างๆ เอาไว้ดังนี้

3.1 การศึกษารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Source) ได้แก่ การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในธุรกิจโรงแรม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักการพึ่งตนเองของชุมชน

3.2 การศึกษาภาคสนาม (Field Studies) การศึกษาวิจัยในครั้งนี้อาศัยขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาในภาคสนามเป็นหลักสำคัญ โดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามแบบประวัติศาสตร์บอกเล่า (Oral history) ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลจากความทรงจำของบุคคลหรือประชากรกลุ่มตัวอย่างและบันทึกข้อมูลต่างๆ เหล่านั้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.2.1 การสัมภาษณ์ เป็นการซักถามข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง วิธีการนี้ผู้วิจัยใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในพื้นที่กรณีศึกษา โดยใช้สัมภาษณ์เรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ

วิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 และการแก้ปัญหาโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ โดยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 10 คน

3.2.2 การสังเกต ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบในการสังเกต 2 รูปแบบ ดังนี้

1) *การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม* การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยเข้าไปยังโรงแรมชุมพรคานานารีรีสอร์ท ที่ใช้เป็นที่กรณีศึกษาเพื่อสังเกต ชักถาม สภาพทั่วๆ ไปของโรงแรมตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

2) *การสังเกตแบบมีส่วนร่วม* ผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และในชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่าง โดยชักถามและจดบันทึกข้อมูลที่ต้องการเพิ่มเติมอย่างละเอียดมากขึ้น

3.2.3 การสอบถาม เพื่อสอบถามความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของโรงแรมชุมพรคานานารีรีสอร์ท จำนวน 51 คน ในปัจจุบัน เพื่อหาความพึงพอใจในการดำเนินการ และข้อสรุปต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของ โรงแรมอื่นๆ ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารจากแหล่งต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และนำข้อมูลจากการบันทึกในขั้นตอนของการลงพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษาในครั้งแรกมาวิเคราะห์ และตั้งเป็นคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัย ในส่วนของการวิเคราะห์องค์กรใช้ SWOT ANALYSIS ช่วยในการวิเคราะห์

4.2 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) ดังนี้

1) *การตรวจสอบสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation)* เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้มานั้นว่าถูกต้องหรือไม่ โดยแหล่งที่พิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งเวลา สถานที่ และแหล่งบุคคลที่ต่างกัน แต่ได้ข้อมูลที่ตรงกัน

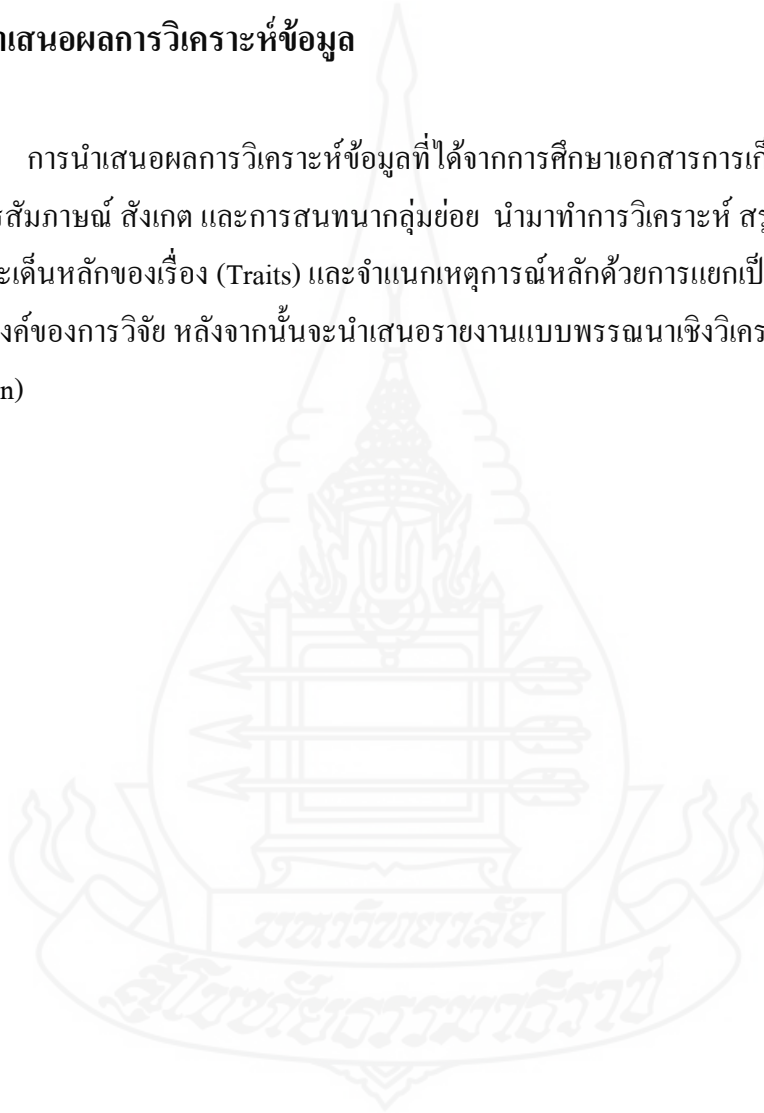
2) *การตรวจสอบสามเส้าด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation)* คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ทั้งจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

เมื่อข้อมูลมีความถูกต้องแล้ว หลังจากนั้นก็จำแนกข้อมูลตามหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในวิจัย

4.3 ในส่วนของการวิเคราะห์คุณภาพชีวิต และความพึงพอใจ ใช้สถิติร้อยละในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

5. การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารการเก็บข้อมูลภาคสนาม ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ สัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มย่อย นำมาทำการวิเคราะห์ สรุป และอภิปรายผล โดยจับประเด็นหลักของเรื่อง (Traits) และจำแนกเหตุการณ์หลักด้วยการแยกเป็นประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย หลังจากนั้นจะนำเสนอรายงานแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการธุรกิจโรงแรม: กรณีศึกษาโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงแรมและเจ้าหน้าที่ ที่อยู่ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจและยังทำงานอยู่ในโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ทถึงปัจจุบัน จำนวน 5 คน โดยทำการวิเคราะห์เนื้อหาและแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. สภาพปัญหาก่อนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร
2. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่โรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร
3. ผลของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการจัดการธุรกิจโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

1. สภาพปัญหาก่อนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

1.1 ความเป็นมาของโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท

โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ตั้งอยู่บนเนื้อที่กว่า 30 ไร่ริมหาดทุ่งวัวแล่น อำเภอปะทิว จังหวัดชุมพร เริ่มก่อตั้งเมื่อ พ.ศ.2525 ผู้ก่อตั้งคือนายสุขุม สดากร และนางอัจฉรา รักษ์พันธุ์ นายสุขุม สดากร เป็นคนชุมพร แต่ทำงานอยู่ที่กรุงเทพมหานคร นางอัจฉรา รักษ์พันธุ์ มีอาชีพเป็นครู ทั้งสองท่านมีความรักธรรมชาติ เมื่อกลับบ้านมาเยี่ยมมารดาที่ชุมพร ได้มาเที่ยวที่หาดทุ่งวัวแล่น ซึ่งชายหาดแห่งนี้มีบรรยากาศเงียบสงบ ชายหาดขาวสะอาด น้ำทะเลเขียวใส มีปลาแหวกว่าย ผืนป่ายังอุดมสมบูรณ์ เจียวจิดด้วยต้นหมากกรากไม้ ทั้งต้นเสม็ดมะม่วงหิมพานต์ ในป่ายังมีสัตว์ป่าบางชนิด จากธรรมชาติอันงดงามดังกล่าว ท่านจึงได้ตัดสินใจซื้อที่ดินปลูกบังกะโลหลังเล็กๆ ไว้ที่นี่เพื่อเป็นบ้านพักของครอบครัว กิจกรรมที่ชอบคือการดำน้ำ ต่อมามีการเผยแพร่การดำน้ำจากหนังสือ “เพื่อนเดินทาง” และรายการโลกคนตรี โดยนายเสกสรร ภูประดิษฐ์ ได้เล่าออกรายการวิทยุ และรายการ โทรทัศน์ ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวที่นี่

มากขึ้น ซึ่งแรกเริ่มเป็นเพียงบังกะโลเล็กๆ จำนวน 5 หลัง เน้นการให้บริการที่เป็นเลิศแก่ลูกค้า และเน้นความเป็นธรรมชาติที่สมบูรณ์ ต่อมาได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะในกลุ่มของนักดำน้ำ จากการที่มีคนนิยมมาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เป็นจุดสำคัญทำให้ใน พ.ศ.2528 โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท ได้ขยายห้องพักเป็น 20 หลังเพื่อรองรับแขกที่มีจำนวนมากขึ้น ซึ่งยังคงเน้นการสร้างบังกะโลตามแนวคิด“การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน” คือ ไม่ทำลายธรรมชาติและรักษาลิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นตัวอย่างแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวรายอื่นๆ รูปแบบของการก่อสร้างมีลักษณะเป็นอาคารที่ปักสูงสามชั้นซ้อนตัวอยู่ภายใต้แมกไม้ยู่ติกเข้าไปจากชายหาด รอบๆ อาคารคือบ่อน้ำที่เต็มไปด้วยพีชน้ำชนิดต่างๆ (วิริสร รัชพันธุ์ สัมภาษณ์: 2553)

ภาพที่ 4.1 โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ทเมื่อครั้งอดีต

ที่มา : http://www.cabana.co.th/aboutus_f_th.html สืบค้นเมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม 2552

ต่อมา พ.ศ.2532 มีโครงการตัดถนนลาดยางเข้ามายังบริเวณที่เป็นที่ตั้งของโรงแรม และทางจังหวัดยังได้มีการจัดงานประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเรื่อง “โลกทะเลชุมพร” ขึ้น

ทำให้เริ่มมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังโรงแรมแห่งนี้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีโครงการก่อสร้างสนามบิลลิ่งบิลลิ่ง เหล่านี้เป็นสิ่งที่คาดว่าจะนำความเจริญต่างๆ มาให้กับชุมชนในเวลาอันใกล้ จนกระทั่งในปี 2539 เป็นเวลาที่สนามบิลลิ่งจะเปิด และการก่อสร้างถนนสี่เลนก็กำลังใกล้จะเสร็จ ทำให้ผู้บริหารโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท ในขณะที่นั้นตัดสินใจเตรียมการรองรับการขยายตัวทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะก่อตัวขึ้นในเวลาข้างหน้า (วริสร รัศมีพันธุ์ สัมภาษณ์: 2553)

การคาดว่าจังหวัดชุมพรจะกลายเป็นเมืองท่องเที่ยวด้วยการกู้เงินลงทุนเพื่อขยายห้องพักจากเดิมมีทั้งหมด 40 หลัง และ 120 ห้อง ดังนั้นจึงไปกู้เงินก้อนใหญ่มาลงทุนเพิ่ม โดยกู้เงินประมาณ 150 ล้านบาท ช่วงเวลานั้นมีพนักงาน 100 คน กิจการในช่วงเวลานั้นก็ดำเนินไปได้ด้วยดี (วริสร รัศมีพันธุ์ สัมภาษณ์: 2553)

1.2 การเกิดวิกฤติเศรษฐกิจของโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงแรม ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ที่โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ กล่าวว่า “สมัยก่อนยังไม่มีค่อยมีโรงแรม อยู่สบายแค่ 40 ห้อง ภายหลังได้สร้างโรงแรม 3 อาคาร พอสร้างโรงแรมยังไม่เสร็จก็เกิดวิกฤติเศรษฐกิจ (สารสิน สดากกร สัมภาษณ์: 2553) และในช่วงเวลาดังกล่าว ได้เกิดวิกฤติขึ้นพร้อมกัน 3 วิกฤติ ได้แก่

1.2.1 วิกฤติน้ำทะเล ทำให้อุณหภูมิน้ำทะเลสูงขึ้นจากเดิม 28-29 องศาเซลเซียส เป็น 32 องศาเซลเซียส เกิดปะการังเปลี่ยนสี หรือที่เรียกว่าปะการังฟอกขาว เนื่องจาก “สาหร่ายซูแซนเทลลี” ที่อาศัยอยู่ในเนื้อเยื่อปะการังซึ่งทำหน้าที่สร้างสีและสังเคราะห์แสงให้พลังงาน แยกตัวออกมา ทำให้ตัวปะการังสีซีดลงกลายเป็นเนื้อเยื่อใสๆ คล้ายวุ้นคลุมส่วนโครงสร้างที่เป็นหินปูน มองเห็นเป็นสีขาว เทาหรือน้ำตาล

“ซูแซนเทลลี” อาศัยอยู่ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายด้วย โดย สาหร่ายซูแซนเทลลีจะมีรงควัตถุในตัวมันสามารถใช้สร้างสีเพื่อช่วยปกป้องเนื้อเยื่อใสๆ ของปะการังไม่ให้ถูกแสงแดดและรังสีจากดวงอาทิตย์แผดเผาจนเป็นอันตราย ทั้งยังสามารถสังเคราะห์แสงสร้างอาหารและพลังงานให้กับตัวมันเองและตัวปะการังอีกด้วย ทำให้ปะการังสามารถจะเติบโตสร้างโครงสร้างหินปูนขยายออกไปได้อย่างรวดเร็ว ปะการังจึงได้รับประโยชน์อย่างใหญ่หลวงจากสาหร่ายซูแซนเทลลี ในขณะที่เดียวกันสาหร่ายก็ได้ที่อยู่อาศัยที่ยึดที่อยู่ใน โครงสร้างที่มันคงไม่ต้องล่องลอยแคว้งคว้างไปในท้องทะเล ซึ่งหากอุณหภูมิของน้ำทะเลอยู่ในภาวะปกติ ปะการังและสาหร่ายทะเลก็จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข แต่เมื่อใดที่น้ำทะเลเกิดการเปลี่ยนแปลงไปจากภาวะปกติอย่างรวดเร็วและเป็นเวลานานเกิน 3 สัปดาห์ ปะการังก็จะเกิดอาการผิดปกติโดยจะมีการขับสาหร่ายซูแซนเทลลีให้หลุดออกจากโครงสร้าง ทำให้ปะการังต้องเหลือแต่โครงสร้างหินปูนที่มีสีขาว และตัวปะการังที่มีสีใสเท่านั้น เราจึงมองเห็นปะการังกลายเป็นสีขาวเหมือนถูกฟอกด้วยน้ำยา

เคมี ซึ่งนอกจากปะการังแล้ว สัตว์ทะเลที่มีสาหร่ายซูแซนเทลลีอาศัยอยู่ด้วย หรือสัตว์ทะเลที่มีสาหร่ายไว้สังเคราะห์แสงก็จะเกิดการฟอกขาวไปด้วย เช่นกัลปังหา ดอกไม้ทะเลบางชนิด หรือแม้แต่หอยมือเสือก็ยังฟอกขาวไปด้วย (ผู้จัดการออนไลน์ 27 กรกฎาคม 2553

<http://www.saveoursea.net/forums/showthread.php?t=106>)

ปะการังที่เกิดการฟอกขาวนั้น หากเกิดการฟอกขาวนานไม่ถึงเดือนแล้วอุณหภูมิของน้ำกลับเข้าสู่ภาวะปกติ ปะการังบริเวณนั้นก็อาจจะสามารถฟื้นตัวกลับมีสาหร่ายซูแซนเทลลีลงเกาะแล้วกลับฟื้นค่อยๆ มีสีสันทกลับขึ้นมาได้ในอีก 2-3 เดือนถัดมา แต่หากปะการังที่ฟอกขาวบริเวณใด ถูกแช่ด้วยอุณหภูมิของน้ำทะเลที่ผิดปกติเป็นเวลานานๆ ปะการังบริเวณนั้นก็อาจจะฟอกขาวโดยไม่สามารถฟื้นคืนชีพขึ้นมาได้ และจะตายลงในที่สุด เมื่อปะการังตาย โครงสร้างหินปูนที่ถูกฟอกขาวก็จะค่อยๆ มีสีหม่นมัวลงเนื่องจากตะกอนน้ำและสาหร่ายทะเลชนิดอื่นๆ ลงเกาะกินและครอบคลุมพื้นที่แทน ปะการังตายเหล่านั้นก็จะค่อยๆ ผุพังลง

ผลกระทบของการเกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว จะทำให้ความอุดมสมบูรณ์ของท้องทะเลลดลงไป เพราะแนวปะการังเป็นเสมือนหัวใจของท้องทะเล เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเล เป็นแหล่งอาหาร ที่หลบภัย แหล่งเพาะแพร่เผ่าพันธุ์ ปลาและสัตว์ทะเลหลายชนิดกินตัวปะการังเป็นอาหารเช่นปลากุ่มปลาผีเสื้อ และสัตว์ทะเลอื่นๆ ซึ่งปลาและสัตว์ทะเลเหล่านี้ก็จะลดปริมาณลงไป ปลาอื่นๆ ที่กินกันเป็นลูกโซ่ก็จะหาอาหารยากขึ้น หาที่อยู่อาศัยยากขึ้น ก็อาจจะลดปริมาณตามลงไป เรือประมงก็อาจจะหาปลาที่ยากขึ้น อาหารทะเลก็จะมียาราคาสูงขึ้นไปด้วย สำหรับผลกระทบด้านการท่องเที่ยว หากแนวปะการังเสื่อมโทรม ลดความสวยงามลงไป หรือมีสัตว์ทะเลให้ดูให้ชมลดน้อยลง นักดำน้ำก็อาจจะมียาราคาสูงขึ้นไปด้วย ธุรกิจดำน้ำก็อาจจะซบเซาลง เรือบริการดำน้ำก็อาจจะมียาราคาลดลง ลูกเรือ ไคฟ์ลีดเดอร์ พนักงานอึดอากาศ พ็อคครัว เรือรับจ้าง หรือแม้แต่คนขายข้าวปลาอาหารที่เป็นเสบียงลงเรือ ก็จะได้รับผลกระทบไปหมด

(วิจิ รั้งผึ้ง, <http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9530000103508>)

เนื่องจากรายได้ส่วนใหญ่ของชุมชน คายาน่า รีสอร์ท จะมาจากการที่นักท่องเที่ยวมาดำน้ำเพื่อชมปะการังใต้น้ำ ปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาว จึงส่งผลกระทบต่อธุรกิจโรงแรม ดังนั้นเมื่อเกิดภาวะปะการังฟอกขาวขึ้น จึงถือเป็นวิกฤติอย่างมากสำหรับโรงแรมชุมชน คายาน่า รีสอร์ท โดยเฉพาะวิกฤติดังกล่าวมาเกิดพร้อมกับวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540

ภาพที่ 4.2 คุณสารสิน สดากร (ซ้ายมือ) ผู้รับผิดชอบท่องเที่ยวดำน้ำของชุมพรคานานารีรีสอร์ท

ที่มา : นายโสวัฒน์ โสสูงเนิน (2553)

1.2.2 วิกฤตค่าเงินบาทลอยตัว ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 รัฐบาลประกาศลดค่าเงินบาท จนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อธุรกิจแทบทุกประเภทรวมทั้งธุรกิจ โรงแรมทั่วประเทศ ซึ่งสุทิน ตันรัตนกร (สุทิน ตันรัตนกร, <http://www.oknation.net/blog/surasak/2001/07/21/entry-2>) ได้เขียนถึงวิกฤติครั้งนี้ว่า ธนาคารหลายแห่ง อาคาร สำนักงาน โรงแรม หุ่นบลูชิพ และบริษัทในภูมิภาคนี้ต่างขาดทุนมีหนี้สินเพิ่มขึ้นทั้งต้นและดอกเพราะค่าเงินของภูมิภาคลดลงอย่างมากทั้งจากการประกาศลดค่าเงินบาทของรัฐบาลเองและจากการถูกโจมตีค่าเงินโดยกองทุนเก็งกำไรของชาติตะวันตก กิจกรรมหลายแห่งต้องขายทอดตลาดทรัพย์สินเหล่านี้ในราคาถูกแบบ Grand sales โดยลดราคาราวครึ่งจากราคาก่อนที่จะประกาศลดค่าเงินบาท ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้อัตราแลกเปลี่ยนคงที่กับสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐที่ประมาณ 25 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐ หลังประกาศลอยตัวค่าเงินบาท ค่าเงินบาทอ่อนตัวต่ำสุดไปที่ 54 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐ เท่ากับค่าเงินบาทลดลงร้อยละร้อย AIG บริษัทประกันภัยใหญ่ของสหรัฐอเมริกาได้ซื้อ Bangkok Investment หนึ่งในสองบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์สินที่รอดจากการถูกสั่งปิดหมู่ใน 52 บริษัท สมัยที่นายธารินทร์ นิมมานเหมินทร์เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และนายชวน หลีกภัยเป็น

นายกรัฐมนตรี นอกจากนั้น รัฐวิสาหกิจของสิงคโปร์คือ DBS ได้ซื้อธนาคารไทยทนุและซื้อหุ้นร้อยละ 60 ใน Manila Bank Of Southeast Asia ในส่วนของ City Bank ได้เซ็นบันทึกช่วยจำกับธนาคารมหานคร (First Bangkok City Bank) ว่ามีแผนจะซื้อหุ้นร้อยละ 50.1 และ Merrill Lynch ซื้อกิจการภัทรชนกกิจของธนาคารกสิกรไทย

จะเห็นว่า การลดค่าเงินบาทในปี 2540 ส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินและธุรกิจของโรงแรมชุมพร คาบาน่าอย่างรุนแรง และเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงถือเป็นวิกฤติหนึ่งที่สำคัญและมีผลต่อสถานภาพของโรงแรมเป็นอย่างมาก

1.2.3 น้ำท่วมจังหวัดชุมพร ซึ่งจัดเป็นอุทกภัยครั้งที่ยาวนานครั้งหนึ่งของจังหวัดชุมพร เนื่องจากจังหวัดชุมพรเป็นเส้นทางพายุพัดผ่าน ในเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนธันวาคมของทุกปี พายุโซนร้อนที่เกิดในมหาสมุทรแปซิฟิก ทะเลจีนใต้ จะมีแนวโน้มเคลื่อนตัวเข้ามาในอ่าวไทย จังหวัดชุมพรจึงเป็น พื้นที่เสี่ยงที่จะมีพายุพัดเข้าโดยระหว่าง วันที่ 18-22 สิงหาคม 2540 เกิดพายุโซนร้อนซิด้า พัดขึ้นฝั่งบริเวณประเทศเวียดนามตอนบน ผ่าน ไปยังภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือของไทย อิทธิพลของพายุโซนร้อนซิด้าทำให้ฝนตกหนักมากทั่วทุกพื้นที่ของจังหวัดชุมพร น้ำในคลองต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนทำให้เกิดภาวะน้ำท่วมฉับพลันในทุกพื้นที่ โดยเฉพาะในเขตเมืองชุมพร น้ำท่วมมีระดับสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ของชาวชุมพร เนื่องจากจังหวัดชุมพรเป็นเส้นทางพายุพัดผ่าน ในเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนธันวาคมของทุกปี พายุโซนร้อนที่เกิดในมหาสมุทรแปซิฟิก ทะเลจีนใต้ จะมีแนวโน้มเคลื่อนตัวเข้ามาในอ่าวไทย จังหวัดชุมพรจึงเป็น พื้นที่เสี่ยงที่จะมีพายุพัดเข้า (พิทักษ์ ธเนศถาวรกุล <http://www.oknation.net/blog/print.php?id=653053>)

จากสามวิกฤติดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบโดยตรงกับธุรกิจโรงแรมชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท และนั่นคือสภาพเหตุการณ์ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ของโรงแรมชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ในช่วง พ.ศ. 2525-2540 อย่างไรก็ตามวิกฤติที่หนักที่สุดและส่งผลกระทบต่อโรงแรมชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท คือ การเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 หรือที่เรียกว่าปัญหาวิกฤติต้มยำกุ้ง¹ ค่าเงินบาทลอยตัว เป็นวิกฤติทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจทั่วประเทศ ในส่วนของธุรกิจโรงแรมชุมพรคาบาน่า รีสอร์ท จังหวัดชุมพรนั้น ก็ได้รับผลกระทบโดยตรงด้วยเช่นกัน โดยหลังจากผู้บริหารโรงแรมได้กู้เงินมาจากสถาบันการเงินและเริ่มต้นก่อสร้างก็ประสบกับวิกฤติพอดี โดย วิริสร รัชพันธ์ ผู้บริหารโรงแรมชุมพรคาบาน่า รีสอร์ทใน

¹สถานะวิกฤติทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศไทย และขยายไปยังบางประเทศแถบเอเชียเมื่อปี 2540 จนหลายประเทศต้องประกาศลอยตัวค่าเงิน

ปัจจุบันเล่าให้ฟังว่า “เราก็คอนไปกับเค้าพอดี ตามที่ทราบกันอยู่ ไปด้วยความไม่รู้ ยิ่งทำก็ยิ่งรู้ว่ามันไม่ดียังไง” (วริสร รัชพันธุ์, สัมภาษณ์: 2553)

หลังจากประสบกับวิกฤติดังกล่าวแล้ว ก็เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย ที่สำคัญบริษัทภัทรธกิจ ที่อนุมัติเงินกู้ได้ปิดกิจการ รีสอร์ทในส่วนที่กำลังสร้างอาคารเพิ่มอีก 3 อาคาร ขณะนั้นการก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ ทำให้ไม่สามารถเปิดให้บริการได้ ประกอบกับในช่วงปีนั้นเกิดน้ำท่วมใหญ่ที่จังหวัดชุมพรด้วย ทำให้กลายเป็นสองวิกฤตในเวลาเดียวกัน นอกจากอาคารแล้วส่วนอื่นๆ ก็ยังไม่แล้วเสร็จ “สร้างสระว่ายน้ำยังไม่เสร็จ ยังขาดเงินก้อนสุดท้ายประมาณสิบล้านบาท สถาบันเงินกู้ก็ล้มด้วย งานก็ยังไม่เสร็จ จึงไปหาผู้จ้างนอกมาเพื่อสร้างโรงแรมให้เสร็จ” (สารสิน สดากร, สัมภาษณ์: 2553)

แม้ว่าในเวลานั้น โรงแรมชุมพรคabanารี รีสอร์ทจะมีรายได้เข้ามาบ้างจากนักท่องเที่ยวที่เริ่มหันมาท่องเที่ยวในประเทศไทยแทนการไปท่องเที่ยวต่างประเทศ แต่ก็มีไม่เพียงพอกับเงินที่ลงทุนไป ดังนั้นจึงต้องไปกู้เงินมาเพิ่มเพื่อก่อสร้างให้ส่วนที่กำลังขยายให้ได้ ทำให้ในช่วง พ.ศ.2542 โรงแรมชุมพรคabanารี รีสอร์ทมีหนี้สินบวกดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นอีกเป็น 2 เท่าตัว ทำให้ภาวะการเงินขณะนั้นค่อนข้างลำบากอย่างมาก “เราจ่ายหนี้แบงก์ได้ แต่อาจไม่ตรง เคือนนี้จ่ายแต่ดอกเบี้ย ยังไม่จ่ายเงินต้น” (วริสร รัชพันธุ์, สัมภาษณ์: 2553)

ในส่วนของการบริหารงานโรงแรม พนักงานของโรงแรมที่มีอยู่ก่อนหน้าก็ได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะในส่วนของเงินเดือน “เงินเดือนออกทุกวันที่ 5 ทอยจ่ายเงินเดือนพนักงาน และถามว่าใครจะออกก็ได้ไม่ต้องเกรงใจ ปรากฏว่าคนที่ออกไปไม่ใช่คนชุมพร คนชุมพรอยู่ร้อยเปอร์เซ็นต์ ส่วนผู้บริหารหน้าใหม่ออกร้อยเปอร์เซ็นต์” (สารสิน สดากร, สัมภาษณ์: 2553) ทำให้พนักงานหลายคนเริ่มไม่มีความมั่นใจในสถานภาพของโรงแรม “ปี 2540 ค่อนข้างแย่ ตอนแรกคุณวริสรได้ชวนมาทำงานเป็นหัวหน้าแผนกสวน ทำงาน 3-4 เดือน แต่ไม่ได้รับเงิน พนักงานบางคนก็ต้องลาออก แต่ลู่อยู่เพื่อช่วยกันให้ถึงที่สุด” (ดำรง ปรีชาชน, สัมภาษณ์: 2553) ขณะเดียวกันผู้บริหารโรงแรมในขณะนั้นคิดว่าจะขายโรงแรมเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น (วริสร รัชพันธุ์, สัมภาษณ์: 2553)

เหล่านี้คือสภาพของโรงแรมชุมพรคabanารี รีสอร์ท ก่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ

2. การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร นั้น ได้ดำเนินการตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดยห่วงที่ 1 ได้แก้ความพอประมาณ ห่วงที่ 2 ความมีเหตุมีผล ห่วงที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดี และ 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้ได้บูรณาการอยู่ร่วมกัน ไม่ได้แยกออกเป็นส่วนๆ โดยทุกอย่างเกี่ยวข้อง สอดแทรกแทบเป็นหนึ่งเดียวกัน ดังนี้

จะเห็นว่าก่อนหน้าเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ ผู้บริหารโรงแรมไม่ได้ใช้หลักความพอประมาณในการบริหาร จึงได้กู้เงินมาลงทุนจำนวนมาก เมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจขึ้น ธุรกิจจึงประสบปัญหาอย่างหนัก แทบไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ โดยในครั้งนั้น บริษัทสินทรัพย์จันทบุรี อัลฟาแคปปิตอล บบส. พลอยบริหาร ที่เป็นเจ้าหนี้เตรียมเข้ามายึดกิจการของชุมพรคาบานา รีสอร์ท แต่ก่อนที่จะดำเนินการยึดกิจการดังกล่าว นายวิวิธ รัชพันธุ์ก็ได้พบกับ นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร และปรึกษาแนวทางที่จะแก้ไข ทำให้มีการพูดคุยกับบริษัทดังกล่าว

“ธนาคารก็แย่กว่าเรา แต่เขาเข้าใจเรา ก็คุยกัน” (วิวิธ รัชพันธุ์ สัมภาษณ์: 2553)

ต่อมา นายวิวิธ รัชพันธุ์ ได้พบกับ นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร หรือที่รู้จักกันในนาม “อาจารย์ยักษ์” อาจารย์ยักษ์เคยเป็นผู้อำนวยการกองประเมินผลงาน สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักนายกรัฐมนตรี ต่อมาได้ลาออกมาเพื่อขับเคลื่อนทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้เป็นจริง และประมาณ พ.ศ. 2542 ได้มาเป็นแขกเข้ามาพักในโรงแรมในขณะที่กำลังเกิดวิกฤติ โดยนายวิวิธเล่าให้ฟังว่า “...ขณะที่นำท่วมชุมพร ทุกอย่างก็สงบ รถคันแรกที่เข้ามาในโรงแรมก็คือรถของโครงการส่วนพระองค์ โรงแรมอื่นน้ำท่วมหมดไม่สามารถให้บริการได้...” (วิวิธ รัชพันธุ์ สัมภาษณ์: 2553)

ภาพที่ 4.3 นายวิวัฒน์ ศัลยกำธร หรือที่รู้จักกันในนาม “อาจารย์ยักษ์”

ที่มา : <http://www.oknation.net/blog/surasak/2011/02/04/entry-1>

เมื่อผู้บริหารโรงแรมได้มีโอกาสพูดคุยกับอาจารย์ยักษ์ โดยได้มีการเล่าปัญหาที่เกิดขึ้นให้อาจารย์ยักษ์ได้รับทราบ ซึ่งอาจารย์ยักษ์ได้ให้คำแนะนำในเบื้องต้นเกี่ยวกับวิธีแก้ไข ปัญหา โดยให้กล่าวว่า “ความขาดแคลนไม่ใช่ปัญหา ถ้ามีปัญญาและความอดทน ชีวิตที่อยู่ในทำนองคลองธรรม ต้องมีความลำบากเป็นปกติ เหมือนการว่ายน้ำ” และยังบอกว่า แนวทางตามพระราชดำริของพระเจ้าอยู่หัว ถ้านำมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมจะทำให้ประสบความสำเร็จและจะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน โดยต้องอาศัยบันได 5 ขั้น

“อาจารย์ยักษ์บอกว่า บันไดขั้นที่ 1 การพึ่งตนเองให้ได้อย่างน้อยหนึ่งในสี่ 2 รู้จักพอ และพอประมาณ 3 รู้จักแบ่งปัน 4 รวมตัวกันขยายงานให้เกิดความร่วมมือ เกิดกิจกรรมใหม่ 5 ค่อยทำการค้าการขาย เพราะมีพื้นฐานแน่นแล้ว มีการเอื้อเฟื้อกัน พึ่งพากัน มีศักดิ์ศรีเท่ากันทั้งชาวนา ชาวไร่ ชาวประมง ธุรกิจท่องเที่ยว” (วิสร รัชพันธ์ สัมภาษณ์ :2553)

คำแนะนำของอาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร ในครั้งนี้เป็นที่มาของการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจโดยใช้แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอันเป็นกระบวนการแก้ปัญหาทั้งระบบเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับโรงแรมหุมพรคาบาน่า รีสอร์ท นายวิสร

จึงหันหน้าเข้ามาสู่ปัญหา และพูดคุยกับธนาคารเจ้าหนี้จน ไม่ได้ถูกยึดกิจการ ไปดังที่ธนาคาร ได้
แสดงเจตจำนง ไว้ในครั้งแรก

2.1 พื้นฐานสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการแก้ปัญหา

ในการดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าว จะสำเร็จได้ยาก ถ้าขาดพื้นฐานสำคัญที่ส่งผล
ต่อกระบวนการคิดและกระบวนการแก้ปัญหา โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งนายวิสร
รักษ์พันธ์มีพื้นฐานสำคัญ ดังนี้

2.1.1 ความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา

ครอบครัวของนายวิสร รักษ์พันธ์มีความศรัทธาอย่างยิ่งต่อ
พระพุทธศาสนา และยึดหลักการปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง แนวคิดดังกล่าวนี้ ได้มีการถ่ายทอดมาสู่
พนักงานของโรงแรมด้วย ดังนั้นวิธีการแก้ปัญหาในช่วงแรกๆ นั้นจึงได้มีการนำหลักธรรมะ คือ
การให้พนักงานฝึกสมาธิ ให้เรียนรู้ไปเรื่อยๆ มีการนำพนักงานไปปฏิบัติธรรม ฝึกนั่งสมาธิ
โดยผู้บริหารมีความเชื่อว่าหลักธรรมจะช่วยในการขัดเกลาตนเองได้ “...ตอนแรกๆ ไม่เข้าใจว่า
ทำไมผู้บริหารจึงให้ไปปฏิบัติธรรม แต่ภายหลังจึงรู้ว่า ผู้บริหารต้องการให้พวกเราใช้หลักคุณธรรม
ใจเย็นมาก ให้พวกเราเรียนรู้ ใช้ธรรมะให้พวกเราขัดเกลาตัวเอง และฝึกนั่งสมาธิ...” (สุชาวลี
วนิชาชีวะ สัมภาษณ์: 2553)

ขณะเดียวกันแนวคิดหลักของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การนำคำสอนทาง
พระพุทธศาสนาเป็นแนวทางในการประสานกลมกลืนกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน หลักจริยธรรมที่
สำคัญ คือ หลักการเดินสายกลาง หรือ มัชฌิมาปฏิปทา การเดินทางสายกลาง คือ ธรรมที่เหมาะสมแก่
ประชาชนทั่วไป ได้แก่ ความเป็นรู้จักพอในการบริโภคใช้สอยทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ชีวิต
แบบไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ้งเฟ้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นการเน้นการลด ละ เลิก อบายมุข ด้วยการประพฤติตาม
หลักเบญจศีล และ เบญจธรรม ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการเป็นวิถีพุทธ “...พอเพียงของพระองค์
ท่านคือ การอยู่ในศีลธรรม ทุกคนพอเพียงได้ต้องปฏิบัติธรรม ปฏิบัติบูชา กิจกรรมอะไรสักอย่าง
ที่คิดเป็นคิดชอบ ถ้าไม่ปฏิบัติก็ไม่ไปสู่วางสายกลางหรือสัมมาทิฐิ พอเพียงในธรรมคือสัน โดย...”
(วิสร รักษ์พันธ์ สัมภาษณ์: 2553) ซึ่งสอดคล้องกับเงื่อนไขคุณธรรมในหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง

ด้วยความเลื่อมใส ศรัทธาในพุทธศาสนานั้น ทำให้ผู้บริหารใช้หลักการของ
พระพุทธเจ้ามาใช้อย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่ฝึกจิต จนเกิดปัญญา ขณะเดียวกันเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น
คณะผู้บริหารของโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ทที่ใช้แนวทางพุทธเข้ามาแก้ปัญหาด้วยเช่นกัน “...
ที่นี่ดำเนินการตามวิถีพุทธร้อยเปอร์เซ็นต์ คนในวิถีพุทธถือเป็นวิถีชีวิตประจำวัน การให้ธรรมะ
ชนะการให้ทั้งปวง ถ้าจะไล่พนักงานออกสักคน ต้องเอาพระไตรปิฎกมาเปิดว่าผิดข้อไหน ไม่ใช่เอา

ระเบียบบริษัทมาเปิด เราให้โอกาสคน แต่อย่าให้ถึงสามครั้ง พระมหากษัตริย์ตรัสไว้...” (สารสิน กฤดากร สัมภาษณ์: 2535)

ขณะเดียวกันความศรัทธาในพุทธศาสนาทำให้ครอบครัวของวิสร รักษ์พันธ์ มีเมตตาต่อพนักงานเหมือนเป็นคนในครอบครัวตนเอง ความรู้สึกดังกล่าว ถ่ายทอด ออกมาสู่การกระทำจนทำให้พนักงานของโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร สุชาวลี วนิชาชีวะได้เล่าให้ฟังว่า “ตอนนั้นเป็นเพียงพนักงานเล็กๆ ของที่นี่ มีหน้าที่ปฏิบัติการดูแลลูกค้า และดูแลห้องพัก แต่ไม่ได้ลาออกไปเหมือนพนักงานและผู้บริหารคนอื่นๆ ก็เพราะว่า ผู้บริหารดูแล พนักงานเหมือนเป็นบุคคลหนึ่งในครอบครัว...คุณวิสรไม่ทิ้งพวกเรา ไม่เกษียณอายุ ใช้ กระบวนการเรียนรู้ ให้ปรับ มาช่วยกัน แลกแต่ละแผนกมาช่วยกัน ไม่มีโอที ใช้วิธีเอาคนของเรา มาดูแลกัน คุณพ่อคุณแม่ คุณวิสรดูแลพวกเราเหมือนคนในครอบครัว คนได้ถ้าพอใจแล้ว ก็ตั้งใจ ทำได้...” (สุชาวลี วนิชาชีวะ สัมภาษณ์: 2553) นอกจากนี้จากการลงพื้นที่ยังพบว่า มีผู้สูงอายุที่เรียก กันในหมู่พนักงานว่า “ป้าเที่ยง มีอายุถึง 77 ปี ก็ยังสามารถทำงานในโรงแรมได้ต่อไป “... ป้าเที่ยง อายุ 77 เราก็ไม่เกษียณ นโยบาย ถ้าไม่มีใครลาออกก็ไม่มีการปลด เลี้ยงไว้อย่างนั้น เลี้ยงให้ตั้งใจ...” (สารสิน สดากกร สัมภาษณ์: 2553)

พนักงานอีกท่านหนึ่งที่อยู่มานาน แม้ว่าจะดูไม่สมประกอบ เนื่องจากพูด ไม่ค่อยชัดเหมือนกับบุคคลทั่วไป แต่ด้วยหัวใจที่เอื้ออาทร เสียสละ และมีความพร้อมที่จะให้บริการ ทุกคนที่มาใช้บริการที่โรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ทจังหวัดชุมพรแห่งนี้ ผู้บริหารที่นี่ก็ให้ความสำคัญ ดูแลอย่างเท่าเทียมกัน และมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์อันนับได้ว่า เป็นการแสดงออกถึง มนุษยธรรมอย่างชัดเจน “...สถานที่ทั่วไป มีใครจะรับคนแบบนี้ทำงานบ้าง ไหม เขาเป็นแบบนี้ แต่ เขามีความพยายามและตั้งใจ เขาชอบงานบริการ ก็ให้เขาทำ...” (สารสิน สดากกร สัมภาษณ์: 2553)

ภาพที่ 4.4 นายวัชรินทร์ ศรีสงคราม หรือ นายชลุคพนักงานคนหนึ่งในชุมพรคานา รีสอร์ท

ที่มา : เอกสารของโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร (2552: ไม่มีเลขหน้า)

2.1.2 ความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อพระมหากษัตริย์

ครอบครัวของวริสร รักษ์พันธ์ มีความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อพระมหากษัตริย์เป็นอย่างมาก แม้ว่าในตอนแรกจะยังไม่แน่ใจในแนวคิดของพระองค์ท่านว่าจะนำมาปรับใช้กับหลักการธุรกิจโรงแรมได้หรือไม่ แต่ด้วยความที่ศรัทธา และเชื่อมั่นว่าพระมหากษัตริย์ไม่โกหกประชาชนของท่าน ทำให้ตัดสินใจที่จะดำเนินตามแนวพระราชดำริของพระองค์ท่าน วริสรกล่าวว่า “คงเป็นศรัทธาที่ไม่เคยตกเลย อาจจะด้วยพื้นฐานจากโรงเรียน มีความสุขที่ได้ทำหน้าที่นี้ ได้สื่อสารงานของพระองค์ท่าน เราโชคดีที่ได้เกิดร่วมรัชสมัย ความกตัญญูที่ได้รับจากท้าวสุริยวงษ์ อยู่ในใจมาตลอด ปัญหาอุปสรรคเป็นเรื่องปกติ ศรัทธาไม่ตก” (วริสร รักษ์พันธ์ สัมภาษณ์: 2554)

วริสร รักษ์พันธ์ ตั้งใจว่าชีวิตมีหน้าที่ภาคภูมิใจมาก คือ หน้าที่ต่อพระมหากษัตริย์คุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ เพราะการที่พระองค์ท่านทรงพระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ปวงชนชาวไทย ทำให้วริสรได้นำหลักปรัชญาดังกล่าวมาใช้ในการแก้ปัญหาเมื่อเกิดวิกฤติในชีวิต ทำให้เกิดพลังในการทำงาน การได้รับพระราชทานกำลังใจจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้วริสร รักษ์พันธ์ ต้องการแสดงให้เห็นว่า สิ่งเล็กๆ ที่คนไทยมีต่อพระเจ้าอยู่หัวนั้น มีพลังที่ทำให้สามารถต่อสู้กับปัญหาต่างๆ ได้ตลอดชีวิตโดยไม่มีเงื่อนไขหรือข้อแม้ใดๆ

ความศรัทธาต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของวริสร รัชัษ์พันช์นั้น เป็นที่ประจักษ์แก่พนักงานทุกคน “คุณวริสร และพ่อแม่ศรัทธาในพระมหากษัตริย์มาก เราเองก็ศรัทธาทำนองอยู่แล้ว ผู้บริหารบางคนบอกว่าคุณวริสร เพื่อนไปแล้ว แต่ด้วยความศรัทธา ไม่มีอะไรที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดนี้ได้...เศรษฐกิจพอเพียงเป็นศาสตร์ของพระมหากษัตริย์ มันต้องเป็นเรื่องที่ดีแน่ ตอนแรกเราไม่เข้าใจ เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร ความจริงมันคือวิถีชีวิตของพวกเรา” (สุชาวลิวนิชาชีวะ สัมภาษณ์: 2553)

ความศรัทธาต่อพระมหากษัตริย์ ทำให้เกิดความศรัทธาหนังสือของพระองค์ท่านด้วยเช่นกัน หนังสือที่วริสร รัชัษ์พันช์ นำมาใช้เป็นแนวคิดในการดำเนินชีวิต ได้แก่ หนังสือ “พระมหาชนก” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ซึ่งนับว่าหนังสือเล่มนี้มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตและการแก้ปัญหาของวริสร เป็นอย่างมาก “...ตอนมีปัญหา อ่านพระมหาชนก ไม่เป็นไร เรามาทีศนี้และว่ายน้ำด้วย เมื่อมีความลำบากต้องมีความเข้าใจ เรากำลังว่ายน้ำทวนน้ำ...” (วริสร รัชัษ์พันช์ สัมภาษณ์: 2553)

การปลูกข้าวเหลืองปะทิว อันเป็นพันธุ์ข้าวพื้นเมืองของจังหวัดชุมพร ก็เป็นส่วนหนึ่งที่ได้จากหนังสือเล่มนี้ “...อ่านหนังสือพระมหาชนก เริ่มจากข้าว ท่านบอกคนไทยลืมเรื่องข้าวไปแล้ว มองข้าวเป็นสินค้า ไม่ได้มองว่าเป็นวัฒนธรรม ไปหาความรู้ที่เป็นรากของวัฒนธรรม พอเราพร้อม เราก็ค่อยๆ ไต่ขึ้นมา พอพื้นฐานมั่นคงแล้วก็จะเห็นว่ามီးอะไรน่าทำหลายอย่าง...” (วริสร รัชัษ์พันช์ สัมภาษณ์: 2553)

ภาพที่ 4.5 พระมหาชนก ในพระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

2.1.3 การมีกัลยาณมิตร การที่วิสิธ รัชพันธุ์ ได้มีโอกาสพบกับวิวัฒน์

ศัลย์กำธร หรืออาจารย์ยักษ์ วิสิธมองว่า เป็นการได้พบกับกัลยาณมิตร และกัลยาณมิตรนี้ทำให้ ชุมพรคานา ริสอร์ท สามารถยืนหยัดอยู่ได้ถึงปัจจุบัน “ปีนั้นเป็นปีที่ไม่คบคนพาล ผมรู้สึกว่ามี แต่คนพาลทั้งนั้นเลย เป็นผู้ล่า นักการเงินก็ล่าคนอื่น คนตัวใหญ่กว่าก็ล่าคนตัวเล็กกว่า เจออาจารย์ วิวัฒน์ ช่วงนี้...” (วิสิธ รัชพันธุ์ สัมภาษณ์: 2553)

“การมีกัลยาณมิตร เหมือนมีที่ปรึกษา มีเพื่อนคุย มีความเป็นครู...การได้พบกับอาจารย์วิวัฒน์ คือการได้พบกับกัลยาณมิตร ท่านแนะนำ ไม่มากไม่น้อย ใจเราเปิดอยู่แล้ว เราก็เลยได้เรียนรู้ อาจารย์เป็นนักยุทธศาสตร์ ท่านจะไม่บอกแต่แรก เห็นเราทำอะไรก็ปล่อยให้ทำ เรียกว่าสอนโดยไม่สอน มีทั้งวิชาของพระพุทธเจ้า วิชาของพระมหากษัตริย์ และวิชาสมัยใหม่ นำประสบการณ์ในช่วงที่ไทยเข้าสู่ยุคคอมมิวนิสต์ผู้ถูกทุนนิยม อาจารย์วิวัฒน์มีคุณสมบัติเป็นสัตบุรุษ รู้การดี รู้เป้าหมาย รู้บุคคล...คนไทยมีพระมหากษัตริย์เป็นกัลยาณมิตร” (วิสิธ รัชพันธุ์ สัมภาษณ์: 2553)

2.1.4 การเปลี่ยนวิธีคิดและลงมือกระทำ แต่เดิม ผู้บริหาร โรงแรมชุมพร คานานา

ริสอร์ท บริหาร โรงแรมตามแนวคิดทั่วไป เช่น การขยายโรงแรม การซื้อของทุกอย่างตั้งแต่สิ่งของอุปโภคและบริโภค ตามหลักทุนนิยมทั่วไป แต่เมื่อได้แนวคิดจากท่านอาจารย์ยักษ์ได้กล่าวว่า “ความรู้คู่ คุณนะทำ คุณมีความรู้ มีความสามารถก็จริง แต่คุณก็ต้องลงมือทำด้วย” แม้ในช่วงแรก ผู้บริหารชุมพร คานานา ริสอร์ท จะยังไม่แน่ใจว่าจะใช่หรือไม่ก็ตาม แต่ก็ได้ทดลองทำ และก็เริ่มเห็นผล “ต้องเปลี่ยนวิธีคิดของคน ต้องคิดให้ได้ก่อน ทุนนิยมสอนให้เราเป็นคนมักง่าย สิ่งที่ได้มาโดยง่ายย่อมสูญหายไปโดยง่ายเช่นกัน” (ดำรง ปรีชาชน สัมภาษณ์: 2553)

การเปลี่ยนวิธีคิด ถือเป็น การสร้างคน เป็นเครื่องมือที่สำคัญมากในการพัฒนาอย่างยั่งยืน แต่การสร้างคนก็เป็นเรื่องยาก “ถ้าวัดตุและเครื่องมือ เครื่องมือสามารถสร้างได้ไม่ยาก แต่มนุษย์สร้างได้ยากที่สุด นอนตายตาไม่หลับ ทรายไฉยยังไม่ได้คนสืบทอดจากเราไป ที่นี้ลุงสร้างมากับมือ ที่ไม่ได้ การถ่ายทอดที่สำคัญคือการถ่ายทอดความคิดไปสู่สาธารณชน ต้องพูดเรื่องยากเป็นเรื่องง่ายให้ได้” (ดำรง ปรีชาชน สัมภาษณ์: 2553)

จุดเปลี่ยนทางความคิดที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานแนวคิด “Our loss is our gain” ความหมายคือ การขาดทุนคือกำไร ยิ่งทำยิ่งได้ ยิ่งให้ยิ่งมี ทำให้ต้องเปลี่ยนความคิดจากเดิมที่ว่า กำไรคือกำไร มาเป็นขาดทุนคือกำไร นั่นคือแนวคิดเชิงบวก ที่ทำให้ชุมพร คานานา ริสอร์ท จังหวัดชุมพร มีพลังเริ่มต้นที่จะปฏิบัติตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพล อดุลยเดชฯ แม้ว่าตอนแรกจะทำให้วิสิธ รัชพันธุ์ ไม่เข้าใจกับความหมายดังกล่าว แต่เมื่อนำมาคิดก็เห็นว่า การที่ได้อยู่

ในสถานที่ซึ่งมีแต่ธรรมชาตินั้น เป็นเรื่องที่ดี คือถ้าใครอย่างแท้จริง ถ้าเปรียบกับการทำบัญชีก็มองว่า อาจจะขาดทุน แต่ความจริงมันคือกำไร และการให้มันต้องให้อย่างเต็มที่ และเต็มใจในการให้ ไม่ใช่เพียงการเปลี่ยนวิธีคิดเท่านั้น แต่วีรสร รัชษ์พันธ์มองถึง การคิดเป็นด้วย “...พระพุทธเจ้าบอก ว่า ปัจจัยภายในต้องคิดเป็น โยนิโสมนสิการ ซึ่งยากมากต้องมีปัจจัยภายนอก สำคัญที่สุดคือการมี กัลยาณมิตร จะช่วยในเรื่องการคิด ...การฟัง การอ่าน วิธีคิด เป็นเรื่องสำคัญ ดูในสิ่งที่เป็นประโยชน์ อ่านในสิ่งที่เป็นโลกทัศน์ใหม่ๆ เช่นเราอ่านเรารู้ว่า ผักตบชูดุโลหะหนักได้ดี เราก็อาผักตบมาคูด สารพิษ..” (วีรสร รัชษ์พันธ์ สัมภาษณ์: 2553)

เมื่อคิดเป็น คิดถูกต้องตามหลักโยนิโสมนสิการ แล้ว จากนั้นก็ลงมือกระทำ “เราต้องเริ่มที่การกระทำก่อน ลงมือทำ ได้ผลผลิตมาแล้ว นำมาใช้เอง ที่เหลือต้องแบ่งปัน ไม่ใช่คิด แต่จะขายทำเคียว ตัวเองยังไม่ได้ใช้ ยังไม่ได้แบ่งปันเลย นี่ไม่ใช่เศรษฐกิจพอเพียง ...อาจารย์ยักษ์ เริ่มชี้มาให้กับเรา พอเริ่มชี้ก็คือตอนที่ทำก็ยังไม่สงสัยว่าจะใช้ได้จริงไหม ตอนนั้นก็ยังไม่สองจิตสองใจจนกระทั่งพอทำแล้วก็รู้สึกว่าได้...” (ดำรง ปรีชาชน สัมภาษณ์: 2553)

“ความจริงแล้วเราก็พยายามให้หลักคิดในเรื่องที่ถูกต้อง โดยพื้นฐานตั้งแต่ แม่ พ่อ ภรรยา สอดคล้องกับศาสนา วิธีคิด ได้จากอาจารย์ อ่านหนังสือ ซึ่งคล้องกับหลักของพระเจ้าอยู่หัว ในการประชุมหรือการคุยกัน ใช้คำสอนอยู่สามอย่าง ในวิชาในอาชีพที่ควรจะเป็น หลักคิดของการโรงแรมทั่วไป การเมืองที่นี้หนึ่ง กุมสภาพได้ เป็นเรื่องสำคัญ” (วีรสร รัชษ์พันธ์ สัมภาษณ์: 2553)

การเปลี่ยนวิธีคิดนั้น ต้องเปลี่ยนมาเป็นคิดอย่างพอเพียง คิดอย่างชาญฉลาด สิ่งที่คุณโบราณสอนมาต้องนำมาคิด คุณวีรสร รัชษ์พันธ์มองคำสอนของคุณ โบราณและนำมาคิด วิเคราะห์และก็เห็นจริงตามนั้น

“คนโบราณสอนว่าอย่าขายข้าวหน้านา จะเกิดอับปรียัญญูไร เพราะอะไร เพราะข้าวยังไม่ได้ที่ ข้าวใหม่ตากไม่แห้ง อย่ารีบร้อนขาย ต้องรู้จักพอเพียง ข้าวช่วงแรกๆจะมีราคา ถูก พ่อแม่ผมสอนมา อาจารย์ยักษ์เองท่านพูดเรื่องนี้ ตั้งแต่ปี 42 ชาวนาถูกสังคมนิยมไปหมด ฟุ้งเฟ้อ ทำไมในหลวงท่านถึงกระตุก ชาวนาไม่ได้ฝึกความพอเพียงสันโดษ เพราะฉะนั้น เราต้องฝึก” (วีรสร รัชษ์พันธ์ สัมภาษณ์: 2553)

2.1.5 ความกตัญญูต่อสถาบันการศึกษา วีรสร รัชษ์พันธ์ เรียนจบจากโรงเรียน วชิราวุธ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีระเบียบวินัยค่อนข้างเคร่งครัด ในเรื่องนี้วีรสร รัชษ์พันธ์ ได้แบ่งช่วง ชีวิตออกเป็น 5 ช่วง คือ

ช่วง 10 ปีแรก อยู่ในสังคมไทย เป็นวิถีไทย 10 ปี

ช่วง 10 ปีที่สอง เรียนที่วชิราวุธ เรียนรู้การรักษาตัวรอด เล่นกีฬารักบี้ ฝึกระเบียบวินัย เป็นช่วงที่มีพื้นฐานดีมาก

ช่วง 10 ปีที่สาม ช่วงจบการศึกษาใหม่ๆ วริสร กล่าวว่า เป็นการท่องเที่ยวมาเป็นเวลา 10 ปี

ช่วง 10 ปีที่สี่ วิถีชีวิตเริ่มช่วงนี้ ได้พบอาจารย์ยักษ์ บ้าน วัด โรงเรียน จะให้อยู่ในที่เดียวกัน

ช่วง 10 ปีที่ห้า วางแผนไว้ว่า จะใช้ชีวิตวชิราวุธ และวิถีธรรมชาติมาใช้ โดย วริสร ได้กล่าวว่า “ต้องรักข้าว ใช้ข้าวแทนกีฬารักบี้ และใช้วิถี

วชิราวุธ คือการมีระเบียบวินัย พิธีกรรม ความภาคภูมิใจในชาติบ้านเมือง ความกตัญญู เสียสละและให้ฝึกปฏิบัติธรรม โดยฝึกสติ ฝึกกิจกรรมในสายของหลวงปู่ชา โดยจะใช้คำว่า เรียนแรม โดยเลือกพนักงานที่อยู่ใกล้บ้านเป็นหลัก พวกเขาต้องผ่านกระบวนการฝึก “ (วริสร รัชพันธุ์ สัมภาษณ์: 2553)

กระบวนการดังกล่าวเป็นกระบวนการฝึกโดยใช้ชีวิตวชิราวุธ เพื่อให้ทุกคนมีความเข้าใจว่า อะไรถูกต้อง ซึ่งอาจไม่ถูกต้อง โดยเน้นเรื่องวินัย และการปฏิบัติ และหวังว่า ทุกคนมีความสุขในระดับหนึ่งก็ใช้ได้แล้ว

ทั้งหมดคือพื้นฐานเดิมที่ผู้บริหารชุมพร คาบานา ริสอร์ทมีอยู่ นั่นคือ ความศรัทธาในพุทธศาสนา ความศรัทธาในพระมหากษัตริย์ การ โอกาสดีที่ได้พบกับกัลยาณมิตร การเปลี่ยนวิถีคิดและลงมือกระทำ และการมีความกตัญญูต่อสถาบันการศึกษา

2.2 วิธีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่โรงแรมชุมพรคาบานา ริสอร์ท

หลังจากได้แนวคิดพื้นฐานดังกล่าวโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาประยุกต์ใช้ ทางโรงแรมชุมพร คาบานา ริสอร์ท ได้ดำเนินการนำหลักปรัชญาดังกล่าวมาปฏิบัติ โดยเริ่มแรกให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ ใช้หลักการพัฒนาคน โดยกระบวนการที่นำมาใช้มีดังต่อไปนี้

2.2.1 การจัดการให้เกิดความร่วมมือของคน เพราะการที่จะทำให้นักมาร่วมมือกันได้นั้น เป็นเรื่องยาก ต้องมีกระบวนการให้พนักงานทุกคนเกิดความมั่นใจที่จะยอมรับในแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งต้องมีกลวิธีในการหาคนที่เป็นหลักในการจะเป็นผู้นำก่อน และคนเหล่านั้นต้องมีใจสู้

“...หากคนทำใจผู้เป็นพวกก่อน หัวหน้าแผนกทั้งหลายทำให้รู้สึกว่ามีภารกิจยอมรับเกิดขึ้น ใช้วิธีการสั่งการลงไป ประชุมทุกวัน การเข้าแถวเคารพธงชาติ ถามเลยวันนี้มีอะไรบ้าง เราไม่ได้ประชุมเฉพาะหัวหน้า 9-10 คน แต่พนักงานมีส่วนร่วม มีอะไรก็ทราบเลย ใครคนไหนไม่พอกก็บอกกัน...” (สารสิน กฤดากร สัมภาษณ์ :2553)

เมื่อหัวหน้าแผนกเริ่มเห็นความชัดเจน และมองเห็นพลังในการที่จะต่อสู่ การประชุมทำให้พวกเขาเห็นว่ายังมีความเข้มแข็งขององค์กร มีการดำเนินการที่จะดำเนินการธุรกิจต่อ มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียว และความมุ่งมั่น ก็เริ่มก่อให้เกิดความร่วมมือของคนในองค์กรมากขึ้น จนกระทั่งทุกคนร่วมกันทำงานอย่างมุ่งมั่น

2.2.2 การปลูกฝังความคิด การปลูกฝังความคิดที่สำคัญ คือ เรื่องความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ด้วยกลวิธีหนึ่งคือ ให้เคารพธงชาติทุกเช้า เมื่อเกิดความรัก ความศรัทธา และความเชื่อมั่นในพระมหากษัตริย์ก็จะตามมา ซึ่งพวกพนักงานมีความภาคภูมิใจมาก “...ตอนเช้าๆ ออกมาดูสิ พวกเราเคารพธงชาติกันที่นี่ ร้องเพลงชาติกัน ทุกคนภูมิใจ...” (สุคนธ์ เข้มสุคนธ์ สัมภาษณ์: 2553) นอกจากนั้นยังปลูกฝังความคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แม้จะเป็นเรื่องยาก และพนักงานมองว่าย่างยาก ไม่เหมือนปกติทั่วไปที่นิยมทำกันมานาน แต่ผู้บริหาร โรงแรมก็มองเชิงบวก และเห็นความสำคัญของการปลูกฝังแนวคิดดังกล่าวให้แก่พนักงานเป็นเบื้องต้น “...พนักงานปลูกฝังเองก็เอามาขาย สามี้ออกเรือเอาปลามาขาย บางคนมองว่าย่างยาก โรงแรมเราไม่ใช่การกุศล ความคิดแบบนี้ยิ่งชอบ ถ้าในพระมหาชนกก็เหมือนว่าเป็นการปลูกฝังเราต้องปลูกฝังความคิดในด้านบวก” (สารสิน สดากกร สัมภาษณ์: 2553)

2.2.3 การทำความเข้าใจกับพนักงาน การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมานำใช้นั้นแรกๆ พนักงานของโรงแรมชุมพรคabanานารี รีสอร์ท ยังมองไม่ออกว่า จะสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ได้อย่างไร หลายคนยังไม่เชื่อว่าจะสามารถทำได้ “...พนักงานยังมองไม่ออกคุณวิริสรบอกว่าทำไป คิดว่า ทำงานถวายพระมหากษัตริย์ อาจารย์วิวัฒน์มาแต่ละครั้ง เราจะรวมพนักงาน บอกพวกเขาว่า สิ่งที่เราทำไม่ใช่เรื่องเหลวไหล... ต้องดึงใจคนให้ได้ ต้องปลูกต้องสู้ ชาวบ้านไม่รู้เรื่องจริงๆ ให้ใช้ปุ๋ยก็ใช้ไป...พนักงานใหม่ๆ ที่ยังไม่สามารถซึมซับอะไรได้เร็ว ยังรับไม่ได้ ต้องขัดเกลา พนักงานทุกคนต้องอบรมในส่วนนี้ คุณจะเข้ามาทำงานที่นี่ ต้องรู้เขารู้เราก่อน กิจกรรมค่านา เศรษฐกิจพอเพียง ฐานต่างๆ ทำน้ำมันมะพร้าว ทำอะไรอย่างนี้...” (สารสิน กฤดากร, สัมภาษณ์: 2553)

การจัดการกับวิถีคิดของคน การทำความเข้าใจในช่วงแรก เป็นกลวิธีหนึ่งที่ทำให้เกิดความเข้าใจกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยเฉพาะพนักงานใหม่ๆ ผู้บริหารชุมพรคabanานารี รีสอร์ทจึงดำเนินการให้ความรู้แก่พนักงานและการฝึกคนให้มีวิถีคิดอย่างมีสติและเป็น

สัมมาชีพ สอนให้เข้าใจว่าเศรษฐกิจพอเพียง ต้องพอเพียงทั้งทางโลกและทางธรรม สังคมไทยเป็นสังคมแห่งบุญทาน เป็นลักษณะเฉพาะของไทย เศรษฐศาสตร์แบบไทยคือเศรษฐศาสตร์แบบพึ่งตนเองได้ ช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือคนอื่นและทำนุบำรุงศาสนา “...ฝึกสติ ฝึกกิจกรรม ในสายของหลวงปู่ชา โดยจะใช้คำว่า “เรียนแรม” โดยเลือกพนักงานที่อยู่ใกล้บ้านเป็นหลัก ไม่ได้คิดว่ามาทำงาน ให้มาฝึก เพราะทุกคนจะคิดว่าทำงานเพื่อเงิน แต่ต้องผ่านกระบวนการฝึก เดิมพนักงานอยู่กันแบบสบายๆ เกินไป เราก็เลยต้องเน้นว่า อะไรคือความถูกต้อง ซึ่งอาจไม่ถูกใจ ก็เน้นเรื่องวินัยและการปฏิบัติ แต่ทุกคนมีความสุขในระดับหนึ่งก็ใช้ได้” (วริสร รัชพันธุ์, สัมภาษณ์: 2553)

นอกจากนั้นผู้บริหารของโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท ยังได้มีการฝึกให้พนักงานอดออม อันเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตที่ต้องใช้หลักคิดแบบ โยนิโสมนสิการ คือคิดอย่างมีเหตุผล “...ท่านสอนให้อดออม ประหยัด มีฝากก็จะออกทรัพย์ ถอนได้อย่างเดียวคือถอนออก เริ่มจาก 50 บาท 100 บาท บวกดอกเบี้ย มีเงินให้กู้จากเงินออมของเรา” (สุคนธ์ แยมสุคนธ์ สัมภาษณ์: 2553)

แนวคิดดังกล่าวถูกปลูกฝังอยู่ในวิธีการทำงานของชุมชนคาบานา รีสอร์ท ทำให้กลายเป็นวัฒนธรรมองค์กรที่หล่อเลี้ยงจิตวิญญาณของคนที่นี่ ทั้งหมดนี้ คือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทำให้เกิดความร่วมมือของคน ซึ่งนับเป็นปัจจัยที่สำคัญมากในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา

2.2.4 การลงมือปฏิบัติ เมื่อคนส่วนใหญ่ในชุมพร คาบานา รีสอร์ทปรับเปลี่ยนวิถีคิดให้ เป็นไปตามแนวทางหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว จึงลงมือกระทำ การลงมือปฏิบัติโดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ผู้บริหาร โรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ใช้หลักการ คุณ-นะ-ทำ โดยมีแนวคิด ว่า ต้องปฏิบัติจึงจะเห็นผล “...ใน พ.ศ. 2543 จึงได้ประกาศให้พนักงานและผู้เข้าใช้บริการ ได้รับทราบว่า องค์กรได้ดำเนินธุรกิจตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเต็มรูปแบบ จากเดิมที่ได้ใช้หลายทฤษฎีมาใช้กับองค์กร แต่ไม่สามารถใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร เนื่องจากเลือกใช้ทฤษฎีที่ไม่เหมาะสมกับคนที่มีอยู่ พนักงาน 150 คน ล้วนเป็นชาวบ้านที่อาศัยอยู่บริเวณรอบๆ นี้เกือบทั้งหมด สิ่งที่เคยคิดว่าเข้าใจ กลับกลายเป็นเข้าใจเพียงบางส่วน แต่เมื่อปรับทฤษฎีตามแนวพระราชทานซึ่งเข้าถึงและเข้าใจพสกนิกร จึงทำให้สามารถเข้าใจวิถีชีวิตและความสุขของพนักงานซึ่งเป็นคนท้องถิ่นว่าต้องการอะไร จึงใช้วิธีแห่งการให้มาเป็นหลักชัยในการพัฒนาองค์กร...” (www.Engineeringtoday.Net)

หลังจากประกาศให้พนักงานและผู้เข้าใช้บริการทราบถึงการดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว วริสร รัชพันธุ์ ได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของอาจารย์ยักษ์ โดย

ใช้หลักบันได 5 ขั้น สู่วามมั่งคั่ง มั่นคง และยั่งยืน ซึ่งเป็นพระราชดำรัสที่เป็นแนวทางพึ่งตนเอง ดังนี้

บันไดขั้นที่ 1 ต้องพึ่งพิงตนเองให้ได้อย่างน้อย 1 ใน 4

บันไดขั้นที่ 2 ต้องรู้จักพอประมาณ

บันไดขั้นที่ 3 ต้องรู้จักการแบ่งปัน การแจกจ่ายจะได้เพื่อนได้พวก

บันไดขั้นที่ 4 รวมตัวกันขยายงานให้เกิดความร่วมมือ เกิดกิจกรรมใหม่

บันไดขั้นที่ 5 ขึ้นสุดท้ายค่อยทำการค้า การขาย เพราะมีพื้นฐานแน่นแล้ว มี

การเอื้อเฟื้อกัน พึ่งพากัน ทุกคนมีศักดิ์ศรีเท่ากัน ทั้งชาวไร่ ชาวนา ชาวประมง นักธุรกิจ

การลงมือปฏิบัตินั้น ชุมพรคาบานา รีสอร์ทได้ลงมือทำโครงการต่างๆ

มากมาย ซึ่งสามารถแยกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ โครงการเศรษฐกิจของพวกเรา และโครงการ

ฝึกอบรมให้ความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) โครงการเศรษฐกิจของพวกเรา แนวคิดโครงการเศรษฐกิจของพวกเรา

เป็นแนวคิดการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เปรียบเสมือนเป็นแนวคิดชุมชนเข้มแข็ง เนื่องจากแนวคิด

ชุมชนเข้มแข็งนั้น จะเน้นกระบวนการพึ่งพาอาศัยกันของชุมชน เรียกว่า เป็นเศรษฐกิจชุมชนบน

ฐานความรู้ ซึ่งเสรี พงศ์พิศ (2553: 17) เรียกว่า “ประชาธิปไตย” คือ ชาวบ้านวิจัยตนเอง พวกเขา

เรียนรู้จากตนเอง ชุมชน และ โลก เรียนรู้จากเอกลักษณ์และรากเหง้า ความรู้ภูมิปัญญา ทรัพยากร

ท้องถิ่น เรียนรู้สภาพแท้จริงของตนเอง รายรับ รายจ่าย หนี้สิน สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม รู้ทั้ง

ปัญหา ความต้องการและทุนของตนเอง โดยไม่ต้องรอพึ่งพาจากรัฐบาล ซึ่งไม่ใช่เป็นการปฏิเสธรัฐ

แต่บทบาทของรัฐคือการช่วยให้พวกเขาได้เรียนรู้และให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ มากกว่า จะทำ

ให้ประชาชนจะรอให้รัฐช่วยฝ่ายเดียว

ซึ่งชุมพรคาบานา รีสอร์ทที่เช่นเดียวกัน การดำเนินการเศรษฐกิจของ

พวกเราเป็นการ “ลดรายจ่าย” ซึ่งหมายถึง “การเพิ่มรายได้” และขยายโอกาส แต่ไม่ใช่ด้วยการรอรับ

โอกาสเท่านั้น แต่เริ่มต้นด้วยการระเบิดจากข้างใน อย่างที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรง

พระราชทานแนวคิด (เสรี พงศ์พิศ 2553: 18)

โครงการนี้ ทางโรงแรมได้ดำเนินการรณรงค์ในพื้นที่การเกษตรของ

พนักงานและเครือญาติ โดยมีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 900 ไร่ ให้เป็นเกษตรธรรมชาติ เนื่องจาก

ในภาคการทำเกษตรส่วนใหญ่ เกษตรกรจะใช้ปุ๋ยเคมี ทำให้มีต้นทุนสูง ราคาผลผลิตที่ได้ต่ำ

โครงการดังกล่าว จะให้เกษตรกรใช้ปุ๋ยชีวภาพ มีการพัฒนาวิธีการเพาะปลูก เมื่อได้ผลผลิต ทาง

โรงแรมจะรับซื้อผลผลิตทั้งหมด และจะนำมาดำเนินการแปรรูปอาหาร ทำให้พนักงานและชุมชน

ในพื้นที่มีความสุข และมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น การดำเนินการดังกล่าวนี้ ทำเป็นระบบง่ายๆ ไม่

ซับซ้อน โดยเมื่อทางโรงแรมต้องการพืช ผัก หรือผลไม้ชนิดใด หรือทางเกษตรกรซึ่งเป็นพนักงาน และเครือญาติใน โรงแรม มีพืช ผัก ผลไม้ชนิดใดที่ต้องการขาย ก็จะนำมาจดเป็นการแจ้งให้ทราบไว้ ที่กระดานหน้าโรงครัว ทำให้ทราบว่า มีสินค้าใดบ้างที่ต้องการซื้อ และต้องการขาย “...ทำอย่างนี้ พนักงานก็รู้ว่าเราต้องการอะไรบ้าง เขาก็นำมาขาย ปัญหาของผู้ผลิตส่วนใหญ่คือ ไม่รู้ความต้องการของตลาด ทำอย่างนี้อาหารของโรงแรมก็มีคุณภาพดีด้วย ทุกคนพอใจ...” (วิสิธ รัชย์พันธ์ สัมภาษณ์: 2553) โดยโครงการที่ได้ดำเนินการ มีดังนี้

ก. โครงการปลูกข้าว โครงการแรกในการนำระบบเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท ได้แก่ โครงการปลูกข้าว เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ ท่านได้รับสั่งไม่ให้ทิ้งเรื่องการปลูกข้าว โดยอาจารย์ยักษ์ บอกริสิธว่า ถ้าอยากปลูกข้าว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานแนวคิดว่าการทำนนั้นต้องมี 3 ค. คือ คึกคัก คล่องแคล่ว และครื้นเครง “ต้องทำนาก่อนกินข้าว แก่นต้องให้ได้ก่อน พระเจ้าอยู่หัวรับสั่งว่าอย่าทิ้งเรื่องการปลูกข้าว...” (วิสิธ รัชย์พันธ์ สัมภาษณ์: 2553)

วิสิธ รัชย์พันธ์ ได้ร่วมมือกับชาวบ้านกลุ่มสุดท้ายที่มีอยู่ประมาณ 6-7 ครอบครัว โดยการเริ่มปรับดินทรายให้กลายเป็นดินที่ปลูกข้าวได้ ไม่ใช่สารเคมี ข้าวที่ปลูกเป็นข้าวพันธุ์พื้นเมืองของจังหวัดชุมพรที่กำลังจะสูญพันธุ์ ได้แก่ ข้าวเหลืองปะทิว วิธีดำเนินการใช้หลักการ “ระเบิดจากข้างใน” หมายถึงทำให้เป็นตัวอย่างก่อน แล้วจึงขยายผลออกไปสู่ชุมชนภายนอก ด้วยวิถีธรรมชาติดังกล่าว ทำให้ผลผลิตการปลูกข้าวเป็นไปด้วยดี ชาวบ้านก็หันมาสนใจปลูกข้าวโดยไม่ใช้สารเคมี ซึ่งการปลูกข้าวโดยไม่ใช้สารเคมีนี้ ในช่วงแรก ไม่ได้รับการยอมรับเนื่องจากว่า ชาวบ้านส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ปกติการปลูกข้าวก็ใช้สารเคมีอยู่แล้ว ผลผลิตยังไม่ได้ตามที่ต้องการ แล้วการที่ชาวบ้านจะไม่ใช้สารเคมีในการปลูกข้าว ผลเสียน่าจะมีมากกว่าผลดี แต่การให้ความรู้แก่ชาวบ้าน ทำให้มีการทดลองทำ เกิดการปรับเปลี่ยนแนวคิด และลงมือทำให้เห็นจริง ผลลัพธ์ที่ออกมาทำให้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าวิธีการดังกล่าวสามารถนำมาใช้ได้จริง เกิดประโยชน์จริง ที่ได้ประโยชน์ตามมาคือการรักษาสภาพแวดล้อมให้กลับคืนสู่ธรรมชาติ เกิดระบบนิเวศน์ที่สมดุล (วิสิธ รัชย์พันธ์, สัมภาษณ์: 2553)

ภาพที่ 4.6 สารสิน สดากกร กำลังดำเนินงานกับพนักงานของโรงแรม

ที่มา : <http://thaimisc.pukpik.com/freewebboard/php/vreply.php?user=chumphoncabana&topic=68>

ในขณะที่มีการดำเนินการให้ความรู้เรื่องการปลูกข้าวโดยไม่ใช้สารเคมี แก่ชาวนาดังกล่าว ผู้บริหารโรงแรมชุมพร คาบานารีゾート ก็มีโครงการรับซื้อข้าวที่ปลูกโดยไม่ใช้สารเคมี ให้ราคาเกี่ยวละ 7,000 บาท รวมทั้งข้าวที่หักหรือมีความชื้น ขายไม่ได้ราคาในท้องตลาด แต่ยังมีคุณค่าทางอาหารสูง จากนั้นนำข้าวเหล่านี้มาเลี้ยงพนักงาน การกระทำดังกล่าว ก่อให้เกิดแรงกระตุ้นและสร้างความมั่นใจให้ชาวบ้านมากขึ้น และชาวบ้านเริ่มหันมาปลูกข้าวไร้สาร พืชมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกข้าวซึ่งชาวบ้านร่วมโครงการประมาณ 20 แปลง มีเนื้อที่รวมกันประมาณ 200-300 ไร่ โดยอยู่ทุก ๆ หุบเขารอบหาดทุ่งวัวแล่น ทางโรงแรมได้ซื้อเครื่องสีข้าวมาทำการสีข้าวใช้ภายในโรงแรมเอง ผลที่ได้รับนอกจากจะเป็นข้าวสาร ยังได้แกลบ รำ มาทำปุ๋ยหมักได้อีก และที่สำคัญที่สุดคือ การรักษาพันธุ์ข้าวเหลืองปะทิวไว้ได้ (chumporn trip 2554 ออนไลน์)

ข. โครงการอาหาร ทางโรงแรมมีการจัดทำอาหารเพื่อใช้ในโรงแรม โดยเฉพาะ ได้แก่ การทำขนมปัง ขนมครก และขนมจีน

- การทำขนมปัง โดยทางโรงแรมได้นำข้าวกล้องมาผลิตเป็นขนมปัง ทำให้มีคุณค่าทางอาหารเพิ่มมากกว่าขนมปังขาวทั่วไป ตลอดจนเป็นการประหยัดเป็นอย่างมาก

ทางโรงแรมเคยทำขนมปังข้าวกล้องส่งขายที่ ท็อป ซูเปอร์มาร์เก็ต โดยใช้ชื่อว่า ขนมปัง Good Day และ R&C ซึ่งมีลักษณะพิเศษด้วยการระบุที่มาของขนมปัง โดยเป็นการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้าวกล้อง และคุณประโยชน์ของข้าวกล้องด้วย ทำปีเดียว แล้วเลิกเพราะเหนื่อยมาก

“ตอนนั้นอยากลอง เราต้องการ โขว์รุ่มที่จะวางสินค้าให้คนรู้จักก็จะยอมเหนื่อยเลยลองวางที่ท็อปแต่เหนื่อยมาก สรุปไม่ทำดีกว่า ทำอยู่ปีหนึ่ง เลิก ตอนนี้นำเฉพาะที่โรงแรม ใช้เป็นอาหารเช้าที่นี่” (วิสร รัชพันธ์ สัมภาษณ์: 2553)

- การทำขนมครก โดยนำข้าวกล้องมาทำ และใช้เป็นอาหารเช้าของทางโรงแรมจนถึงปัจจุบันเช่นกัน

ภาพที่ 4.7 การทำขนมครกและขนมปังจากข้าวเหลืองปะทิวที่ชุมชนพรคabanานารีสอร์ท

ที่มา: นายโสวัฒน์ โลสูงเนิน (2554)

- การทำขนมจีน และข้าวยา โดยจะทำสลับกันเป็นอาหารเช้าของทุกวัน ซึ่งก็จะมีน้ำพริก น้ำยา และเครื่องเคียงเป็นผักสดหลากหลายชนิด ผักจากโครงการเช่นเดียวกัน เป็นผักสดปลอดสารพิษ

ภาพที่ 4.8 ขนมจีนน้ำยา ของร้านอาหาร “ระบียงทะเล” ที่ชุมพร คาบานรีสอร์ท จังหวัดชุมพร

ที่มา: โสวัตน์ โลสูงเนิน (2555)

ค. โครงการทำปุ๋ยชีวภาพ โครงการนี้เกิดจากการที่มีเศษอาหารเหลือภายในรีสอร์ทจำนวนมาก จึงเกิดวิสัยทัศน์ว่า จะทำอย่างไรที่นอกเหนือจากการกำจัดเศษอาหาร โดยทั่วไปคือการนำไปทิ้งขยะ ทำให้มีขยะเพิ่มจำนวนขึ้น และไม่เกิดประโยชน์ ซึ่งควรนำกากอาหารมาทำให้เกิดประโยชน์มากกว่า ทางโรงแรมจึงดำเนินการดังนี้

1. นำเศษอาหารมาทำปุ๋ยชีวภาพใช้ในรีสอร์ทตนเอง โดยผลิตปุ๋ยชีวภาพสูตรต่างๆ ขึ้น ได้แก่ การใช้กากผลไม้ เศษอาหาร หรือมูลสัตว์ต่างๆ มาหมักให้เป็นปุ๋ย และนำมาใช้ในพื้นที่เกษตรกรรมของโรงแรม
2. ให้ชาวบ้านในหมู่บ้านนำมูลควายมาแลกกับเศษอาหารเพื่อนำไปใช้เป็นอาหารให้แก่สุกร

3. การทำปุ๋ยจากอุจจาระของมนุษย์ โดยมีกรรมวิธีการหมักอุจจาระ เป็นระยะเวลา 1 เดือน ทางโรงแรมจะทำบ่อเกรอะเป็นสองลูกมีวาล์วคู่ โดยนายวิสร รัชพันธุ์ บอกว่า

“จากตัวนี้ที่ถ้าล้นออกไปก็เป็นน้ำ ซึ่งน้ำอาจจะปล่อยซึมหรือไม่ได้ ถ้าล้นจากบ่อที่สองก็เป็นบ่อซึม ทำอย่างไรก็ได้ให้ถึงเวลาพอมีเนื้อสั๊กพอสมควรก็ปิดวาล์ว และ หมักไว้ 1 เดือนรดน้ำต้นไม้ดีมาก ไม่เหม็น ถ้าเป็นอุจจาระสดจะมีเชื้อโรค แต่เราหมักแล้วจะมีความ ร้อนขึ้น เมื่อเราปล่อยจนเย็นลง เชื้อโรคก็ตาย ก่อนจะไปรดก็ใช้น้ำหมักชีวภาพ เช่นน้ำหมักมะนาว สับปะรดก็ทำความสะอาด” (วิสร รัชพันธุ์ สัมภาษณ์: 2553)

ในส่วนการนำมาทำปุ๋ยอัดเม็ดภายใต้กระบวนการทางชีวภาพ ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยจากอุจจาระ แกลบดำ ดินหมักมาผสมรวมกัน ราดด้วยน้ำเอนไซม์ เสร็จแล้วนำเข้าเครื่องอัดเม็ด การนำมาใช้ พบว่าช่วยกระตุ้นผลผลิตทางการเกษตร โดยเฉพาะมะเขือเทศและพริกให้ผลดี ไม่มี แมลงรบกวน นอกจากนี้ยังสามารถทำขายในเครือข่ายเกษตรกร พร้อมทั้งส่งออกในประเทศแถบ สแกนดิเนเวีย เรียกว่าปุ๋ยอินเตอร์ วันหนึ่งทางโรงแรมจะผลิตได้ 1 ตัน 6.5 ปุ๋ยอัดเม็ดหรือระเบิด จุลินทรีย์

นอกจากนั้นยังมีการนำวัสดุได้แก่ เศษหญ้า เศษใบไม้แห้ง แกลบ ชี้ไก่ ชี้หมู ชี้ควาย ซึ่งมีใน โรงแรมหุมพรคาบานา รีสอร์ทที่อยู่แล้ว มาผสมกับน้ำเอนไซม์ กากปุ๋ยน้ำหมัก หมักทิ้งไว้ประมาณ 1 เดือน จากนั้นนำเข้าเครื่องอัดเม็ด และนำไปฝังไว้ในที่ร่ม พอแห้งก็นำไปใช้ ได้

ปุ๋ยยังมีอีกหลายสูตร เช่น ปุ๋ยสูตรสะสมตาดอก สูตรเปิดตาดอก สูตร หอยเชอรี สูตรพืชผัก ปุ๋ยหมักอินทรีย์ชีวภาพ ชนิดผง เป็นต้น ซึ่งปุ๋ยแต่ละชนิดก็จะมีคุณสมบัติตาม ต้องการแตกต่างกันไป แล้วแต่วัตถุประสงค์ของการใช้ จะเห็นว่ามีหลากหลายและก่อให้เกิด ประโยชน์อย่างครอบคลุม ในส่วนของการนำปุ๋ยมาอัดเม็ด ก็เพื่อยึดอายุการเก็บรักษา สะดวกต่อ การเก็บและการใช้งาน โดยการนำปุ๋ยอัดเม็ดนั้นต้องมีอุปกรณ์และเครื่องจักรเข้ามาเพิ่มเติม

การปฏิบัติดังกล่าว ทำให้ภายในรีสอร์ทสามารถกำจัดขยะได้ โดยไม่มี กากอาหารสกปรกเลอะเทอะ และยังทำให้เกิดลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ให้กับทางโรงแรม

“เรานำสิ่งเหล่านี้ ตั้งแต่อุจจาระที่คนถ่ายออกมา มาทำเป็นปุ๋ย วนกลับมา เป็นส่วนที่เรานำมาเป็นปุ๋ยให้ปลูกต้นไม้ แล้วเราก็ได้ผลผลิตกลับมา โดยมีเงื่อนไขเดียวเท่านั้น คือ เราจะไม่ใช่สารเคมี แต่เราใช้เทคนิคช่วยย่อย (วิสร รัชพันธุ์ สัมภาษณ์ : 2553)

การทำงานต่างๆ เหล่านี้ เป็นการทำงานแบบเอื้ออาทร เหมือนพนักงาน ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งในครอบครัว ซึ่งเป็นการกระทำที่กล่าวได้ว่า เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดความ

ผูกพัน มากกว่าการเป็นเพียงนายจ้างและลูกจ้าง สอดคล้องกับแนวคิดตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ว่า “ยิ่งทำยิ่งได้ ยิ่งให้ยิ่งมี” โดยคุณวริศร รัศมีพันธ์ ต้องการให้หลักคิดที่ถูกต้องแก่ทุกคนในชมุพรคานานา รีสอร์ทแห่งนี้ หวังให้ทุกอย่างสอดคล้องผสมกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียว

“เราต้องการให้เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ไปด้วยกัน ทุกอย่างเป็นเรื่องเดียวกัน” (วริศร รัศมีพันธ์ สัมภาษณ์: 2553)

ง. การจัดตั้งศูนย์ “กสิกรรมธรรมชาติพาเพลิน” ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติพาเพลิน ในชมุพรคานานา รีสอร์ท จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2550 โดย “เพลิน” มาจาก Play + Learn = Plearn ตามพระบรมราโชบายของรัชกาลที่ 6 ที่ทรงต้องการให้การศึกษาอย่างเป็นสิ่งที่ผลิตผลการเรียนรู้จึงไม่ควรใช้วิธีเรียนเพื่อท่องจำเท่านั้น ควรให้มีโอกาสบูรณาการทั้งกายและใจไปพร้อมๆ กัน การศึกษาคควรเป็นสิ่งที่ผลิตเพลินและสนุกที่จะหาเหตุผลคำตอบว่าเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น จึงนำมาสู่แนวคิดหลักการพัฒนาศูนย์เพลินบนพื้นที่ด้านหลังประมาณ 14 ไร่ ของรีสอร์ท ตลอดเส้นทางเป็นการศึกษาธรรมชาติตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

ทางเดินเข้าไปในศูนย์กสิกรรมธรรมชาติพาเพลินเป็นทางเดินเล็กๆ รมรื่น ไปด้วยต้นไม้ และแหล่งน้ำ ซึ่งต้นไม้เหล่านี้มีแนวคิดในการปลูกจากแนวพระราชดำริที่มีต่อการอนุรักษ์และการปลูกป่า โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสร้างความตระหนักให้มีความรักป่าไม้ให้ยั่งยืนโดยปลูกฝังจิตสำนึกแก่ประชาชนว่า “เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรจะปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นก็จะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง แนวคิดดังกล่าว ชมุพรคานานา รีสอร์ท ได้นำมาปฏิบัติ คือ การปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก เป็นการเลือกที่ให้เหมาะสมแล้วก็ทิ้งป่าไว้ตรงนั้น ไม่ต้องไปทำอะไร ป่าไม้จะเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นป่าโดยสมบูรณ์โดยไม่ต้องปลูก ไม้รังแกป่า เพียงแต่คุ้มครองให้ขึ้นได้เท่านั้น ตลอดจนปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ได้แก่ ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้เศรษฐกิจ และประโยชน์ในการช่วยอนุรักษ์ดินและน้ำ

“เราควรปลูกพืชที่เหมาะสมกับตรงนั้น ปลูกไม้กิน ไม้สร้างบ้าน ทำยาได้ ไม้อยู่ ไม้กิน ไม้ใช้ ประโยชน์สี่อย่าง ทำให้เกิดความหลากหลาย นกก็กินปลา ความชื้นของดินก็ได้ ถ้าปรับเป็นระบบเศรษฐกิจอาจต้องใช้ปุ๋ยเคมี ผมว่าเป็นความเข้าใจมากกว่า ตรงนั้นเป็นต้นน้ำก็เป็นต้นน้ำ เป็นความเข้าใจ” (วริศร รัศมีพันธ์ สัมภาษณ์: 2553)

ภาพที่ 4.9 ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติพาเพลลิน ในชุมชนคาบานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร 2553

ที่มา: นายโสวัฒน์ โลสูงเนิน (2553)

ในโรงแรมชุมพร คาบานารีรีสอร์ท นั้นได้ดำเนินการตามแนวพระราชดำริทุกอย่าง เมื่อเดินเข้าไปจะพบป้ายไม้เขียนบอกประโยชน์ของการปลูกป่าไว้ด้วยตัวอักษรสีขาว และสีเหลืองโดยกล่าวถึงธรรมเนียมปฏิบัติไม้ จำนวน 5 ข้อ ได้แก่

1. พวกเราต้องได้รับการดูแลโดยไม่แยกเผ่าพันธุ์
 2. พวกเราต้องปลอดภัยจากสารเคมี
 3. พวกเราขอสัญญาว่าจะทำหน้าที่อย่างซื่อสัตย์ในการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และช่วยกันปล่อยก๊าซออกซิเจนให้แก่โลก
 4. เมื่อพวกเราถึงแก่กรรม ขออุทิศร่างกายให้มนุษย์นำไปสร้างบ้านทำเป็นของใช้หรือเป็นพลังงานอันเป็นประโยชน์ต่อมนุษย์
 5. เมื่อพวกเรามิลูกหลานของงนำไปแจกจ่ายขยายพันธุ์ของพวกเรา
- สืบไป

อีกป้ายที่น่าสนใจคือ ป้ายเทคนิคการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์มี 4 อย่าง เพื่อให้การสร้างป่ามีระบบที่สมดุลเหมือนป่าธรรมชาติ โดยแบ่งป่าเป็น 5 ระดับ ตามความสูงและระบบนิเวศน์ ดังนี้

1. ไม้ระดับสูง อาทิ ตะเคียน ยางนา มะค่าโมง สะตอ มะพร้าว

2. ไม้ระดับกลาง สะตอ พลู ตั่ว ผักหวานป่า กำลั้งเสื่อโคร่ง
3. ไม้พุ่มเตี้ย มะนาว พริกไทย เหลียง ย่านาง เสาวรศ ฯลฯ
4. ไม้เถาวัล ผักเสี้ยน มะเขือเทศ
5. ไม้หัวใต้ดิน ข่า ขมิ้น มัน เผือก

ข้อความจากป้ายกรรมนุญต้นไม้ และเทคนิคการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ของชุมชน คาบานา รีสอร์ท อันมองว่าประโยชน์ของป่านอกจากช่วยอนุรักษ์ดิน และน้ำแล้ว ยังทำให้มีพืช ผัก ผลไม้ เก็บกินได้ตลอดปี ซึ่งสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 4.10 แสดงป้ายกรรมนุญต้นไม้ ในศูนย์กิจกรรมธรรมชาติบำบัด โรงแรมชุมชน คาบานา รีสอร์ท

ภาพที่ 4.11 แสดงป้ายธรรมนุญต้นไม้ และเทคนิคการปลูกป่า 3 อย่างในศูนย์กิจกรรมธรรมชาติ
พาเพลิน โรงแรมชุมพร คาบานารี รีสอร์ท

ที่มา : โสวัตน์ โสสูงเนิน (2553)

สวนเพลินในชุมพร คาบานารี รีสอร์ท นอกจากจะได้รับความเพลิดเพลิน
แล้ว ยังได้เห็นประโยชน์มากมายจากแนวคิดที่ทำให้ผู้ที่เดินชมสวนได้เข้าใจในหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้ตัวอักษรเป็นสื่อกลางภายใต้ศิลปะที่เขียนไว้บนป้ายไม้ต่างๆ ตลอดเส้นทาง
เช่น

“ยิ่งทำยิ่งได้ ยิ่งให้ยิ่งมี

ค้ำค้ำมากกว่าค้ำ

ระเบิดจากข้างใน”

ภายในสวนกิจกรรมธรรมชาติมีป้ายไม้เขียนบอกไว้อย่างชัดเจนถึง

กิจกรรมต่างๆ ได้แก่

1) วงล้อออกซิเจน หรือ ไตรธรรมชาติ (Oxygen wheel) เป็นการนำหลักการทางชีวภาพในการจัดการกับมลพิษโดยประหยัดและปลอดภัย เป็นหลักเหตุผลตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีแปลงพืชที่ใช้น้ำบาดน้ำเสีย ที่เรียกว่า ไตรธรรมชาติ ฟอกน้ำเสียให้สะอาดก่อนที่จะปล่อยลงสู่คูคลอง โดยมีจักรยานปั่นน้ำเข้ามาแล้วใช้พีชน้ำบำบัด เช่น กล้วย กากเหล้า กากกลบ สันตะวา สำหรับทางกระรอก ผักตบชวา แต่ละบ่อมีน้ำพุฟอกอากาศ ใช้หลักดินน้ำลมไฟช่วยบำบัด ไหลวนไปวนมาจนลงบ่อ ที่เรียกว่า “สระกระโถนห้องพระโรง” ที่ทำหน้าที่รับน้ำที่บำบัดมาแล้วจากอาคาร และบ่อที่ดูเหมือนพื้นที่ชุ่มน้ำ รอกการหมุนเวียนตามระบบต่อไป จึงทำให้ไม่มีปัญหาในเรื่องน้ำเสียอีกต่อไป

ภาพที่ 4.12 จักรยานปั่นน้ำ

ที่มา : เสาวรี เอี่ยมละออ (2554)

ในส่วนการล้างพิษในน้ำด้วยการใช้ผักตบชวาและพีชน้ำ เกิดจากแนวคิดที่ว่า ในเมื่อผักตบชวาก่อให้เกิดมลพิษกับน้ำก็ใช้ผักตบชวากลับมากำจัดผักตบชวาด้วยกัน ตรงนี้จะมีป้ายเขียนว่า “อธรรมปราบอธรรม”

ภาพที่ 4.13 ในสวนกิจกรรมธรรมชาติพาเพลิน ไตรธรรมชาติโดยการบำบัดด้วยพืชน้ำและพืชบก

ที่มา : โสวัตน์ โลสูงเนิน (2554)

2) ผลิตน้ำมันไบโอดีเซล ในศูนย์กิจกรรมธรรมชาติพาเพลินมี

กระบวนการผลิตน้ำมันไบโอดีเซล โดยน้ำมันไบโอดีเซลดังกล่าว ผลิตมาจากน้ำมันพืชหรือน้ำมันสัตว์ที่ใช้แล้วจากห้องครัวของโรงแรม นำมากรองเอาเศษอาหารที่ปนออก แล้วนำมาตั้งไฟ เติม เมธิลแอลกอฮอล์ โซดาไฟ พักไว้ประมาณ 7 วัน จากนั้นนำมาใช้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงกับเครื่องจักรต่างๆ ในโรงแรม เป็นการประหยัดและลดการเกิดมลภาวะของสิ่งแวดล้อมลงไปได้มากน้ำมันไบโอดีเซลที่ทางรีสอร์ทผลิตขึ้นใช้เองจากน้ำมันพืชใช้แล้วจะนำมาใช้กับรถและเรือของรีสอร์ท ราคาต้นทุนบวกกำไร คิดแล้วตกลิตรละประมาณ ๑๗ บาท ในส่วนของขั้นตอนการผลิตน้ำมันไบโอดีเซลนั้น จะได้ของเหลว 3 ชั้น โดยชั้นบนเป็นน้ำมันไบโอดีเซลดังกล่าว ชั้นที่ 2 เป็นน้ำมันที่ยังไม่ทำปฏิกิริยา ชั้นที่ 3 จะได้กลีเซอริน ซึ่งกลีเซอรินนี้ทางโรงแรมจะนำไปใช้ทำสบู่ธรรมชาติ เพื่อล้างทำความสะอาดพื้นได้อีก

ภาพที่ 4.14 น้ำมันไบโอดีเซลที่ชุมพร คาบานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร

ที่มา: http://www.neutron.rmutphysics.com/teaching-glossary/index.php?option=com_content&task=view&id=7398&Itemid=3

3) ถังแก๊สชีวภาพ การทำถังแก๊สชีวภาพเป็นแนวคิดที่นำสิ่งปฏิกูลมาทำให้เป็นพลังงานสะอาด และใช้ประโยชน์จากแก๊สชีวภาพ โดยมีการลำเลียงของเสียจากโรงแรมมาเข้าสู่กระบวนการหมัก จนได้แก๊สมาใช้ตามต้องการ

ภาพที่ 4.15 ถังแก๊สชีวภาพ ชุมพรคาบานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร

ที่มา: โสวัตน์ โสสูงเนิน (2553)

4) อุ่มชูไม่จำกัด อุ่มชูไม่จำกัด นี้ ได้แนวความคิดมาจากอาจารย์วิวัฒน์ ศัลย์กำธร โดยท่านอาจารย์บอกว่า ต้องไปสร้างตัวอย่างความสำเร็จเล็กๆ ให้กับตนเองก่อน เมื่อมีความสำเร็จให้คนอื่นได้เห็น คนอื่นจะทำตาม อันเป็นวิธีการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยโรงแรมจะอุ่มชูพนักงาน ให้อุ่มชูตัวเองได้ อุ่มชูบริษัทได้ อุ่มชูชุมชนได้ โดยจะช่วยเรื่องความคิด คิดงานให้ทำเพิ่มรายได้ ดังตัวอย่างอุ่มชูหมายเลข 1

อุ่มชูหมายเลข 1 เกิดจากการตกผลึกแล้วของแนวคิดดังกล่าว โครงการ “อุ่มชูไม่จำกัด” จึงถูกตั้งขึ้นมา ด้วยการจัดตั้งบริษัทจำลองเรียกว่า “บริษัท อุ่มชูไม่จำกัด”

“ความหมายคือไม่มีเงื่อนไขในการที่จะอุ่มชู พนักงานทุกคนที่นี่ พวกเรา ร่วมฝันฝ่าวิกฤติมาด้วยกัน จึงไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้นที่จะไม่อุ่มชู นี่จึงเป็นที่มาของการไม่มีเกษียณอายุพนักงาน เช่น ป้าเที่ยงอายุ 77 ก็ยังสามารถทำงานอยู่ได้” (สารสิน สดากร สัมภาษณ์: 2553)

โครงการอุ่มชูไม่จำกัดนี้ เป็นการร่วมมือระหว่างโรงแรมกับพนักงาน โดยให้พนักงานเลือกอาชีพที่ตนเองถนัด และเอื้อต่อการใช้ผลิตผลของโรงแรม โดยทางโรงแรมต้องใช้ไข่ไก่ประมาณ 8,000 ฟองต่อเดือน พนักงานชื่อ “สุโจ” มีหน้าที่เลี้ยงไก่ จึงสนับสนุนให้มีการเลี้ยงไก่แบบเกษตรอินทรีย์ไก่ 100 ตัว จะให้ไข่ 70 ฟองต่อวัน ถ้าโรงแรมใช้ไม่พอส่วนที่ต้องการเพิ่มก็จะซื้อเพิ่ม

การเลี้ยงไก่ ต้องมีขี้ไก่ ทางโครงการนี้นำขี้ไก่ไปทำปุ๋ยหมัก สุโจมีส่วนปาล์มอยู่ ทางโรงแรมก็ขายปุ๋ยให้สุโจ เพราะราคาถูกกว่าปุ๋ยเคมี จะเห็นว่าทุกอย่างมีการหมุนเวียนใช้ประโยชน์ครบวงจร การกระทำแบบนี้เป็นลักษณะระเบิดจากข้างใน เพราะเป็นสิ่งที่ทางโรงแรมไม่ได้ไปบังคับหรือกำหนดกฎเกณฑ์ให้ใครทำอะไร แต่เป็นการเปิดโอกาสให้เขาทำในสิ่งที่ถนัด โดยมีแนวทางตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงให้เท่านั้น

(<http://trade.nosis.com/es/chumphontrip.com/1108946/s>)

ภาพที่ 4.16 การเลี้ยงไก่ ที่ชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

ที่มา : <http://chumphontrip.com/chumphon-cabana-agri-nature-learning-center.html>

อุ่มหมายเลข 2 เป็นการปลูกต้นไม้ ซึ่งได้กล่าวไปแล้ว
 อุ่มหมายเลข 3 เป็นโครงการที่ส่งเสริมการเลี้ยงปลาทอง
 อุ่มหมายเลข 4 กาแฟสารสิน เป็นกาแฟของคุณสารสิน สดากร
 พนักงานระดับผู้บริหารคนหนึ่งของโรงแรม เป็นการปลูกกาแฟ “โรบัสต้า” โดยใช้วิถีธรรมชาติ
 100 % ไม่มีการใช้สารเคมีและยาฆ่าแมลงแต่อย่างใด โดยแต่เดิมคุณสารสินปลูกกาแฟในที่ดิน
 20 ไร่ของตนเองแล้วได้รับผลกระทบจากราคากาแฟที่ต่ำต่ำ และไม่มีตลาดรับซื้อการขายกาแฟต้อง
 เข้าคิวแต่เมื่อถึงคิวอาจขายไม่ได้ เพราะผู้ซื้อบอกว่ากาแฟไม่ได้มาตรฐาน การขายกาแฟให้พ่อค้าคน
 กลางจึงไม่แน่นอน ชุมพรคาบานา รีสอร์ทจึงรับซื้อผลผลิต ส่งคั่วโดยโรงงานมาตรฐานและได้
 มาตรฐานของสหกรณ์กาแฟท่าชะเอม ทำให้คุณสารสิน สดากรมีสถานที่จำหน่ายกาแฟที่ผลิตได้
 นอกจากนั้นยังเป็นตัวอย่างให้แก่ผู้ปลูกกาแฟรายอื่นที่เห็นตัวอย่าง จึงได้มีการรวมกลุ่มกันทำให้มี
 อำนาจต่อรองกับผู้ค้ากาแฟได้ระดับหนึ่ง ซึ่งโครงการอุ่มหมายเลข 4 นี้ นับเป็นผลิตภัณฑ์หนึ่ง
 เป็นตัวอย่างของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแก่เกษตรกรรายอื่นๆ ที่ใช้สารพิษทำลายผืน
 แผ่นดินให้เห็นความแตกต่างระหว่างการใช้สารพิษทำลายผืนดินกับการอนุรักษ์ผืนดินไว้โดยใช้
 ปุ๋ยหมักธรรมชาติแล้วกลับมาคืนชีวิตให้แผ่นดินโดยใช้เกษตรอินทรีย์เพื่อความยั่งยืนและมั่นคงของ

ผืนแผ่นดินไทย จึงนับว่าโครงการอุ้มชูหมายเลข 4 นี้ นับเป็นโครงการหนึ่งที่สำคัญ (chumphontrip ออนไลน์)

ภาพที่ 4.17 เมล็ดกาแฟจากโครงการอุ้มชูหมายเลข 4 ของคุณสารสิน สดากกร

ที่มา: <http://chumphontrip.com/chumphon-cabana-agri-nature-learning-center.html>

5) เตอบพลังงานแสงอาทิตย์ เตอบพลังงานแสงอาทิตย์เป็นการใช้พลังงานทางเลือกอย่างหนึ่งที่ได้จากธรรมชาติคือแสงอาทิตย์ เป็นการลดการใช้พลังงานจากไฟฟ้าลงได้ ลดการเกิดมลภาวะ และเป็นการช่วยประหยัดพลังงาน โดยเตอบพลังงานแสงอาทิตย์นี้สามารถนำมาอบพืชไร่ที่ต้องการให้แห้งได้ผลดีมาก

“หลักการของมันนี่ คือการนำแผงรับรังสีความร้อนเป็นตัวดึงความร้อนจากแสงอาทิตย์อีกทีหนึ่ง มันจะทำให้เกิดความร้อนขึ้น ทำให้เราได้พลังงานจากธรรมชาติที่สะอาด และลดค่าใช้จ่ายของทางโรงแรมลงได้มาก” (ดำรง ปรีชาชน สัมภาษณ์: 2553)

ภาพที่ 4.18 เตาอบพลังงานแสงอาทิตย์ ที่ชุมพร คาบานา รีสอร์ท 2553

ที่มา : โสวัตน์ โลสูงเนิน (2553)

6) บ้านคนมีน้ำยา ในบ้านคนมีน้ำยานี้ มีการทำน้ำยาต่างๆ ใช้องค์ได้แก่ สบู่ น้ำยาล้างจาน น้ำยาล้างผัก การทำน้ำส้มควันไม้ เพื่อป้องกันหรือขับไล่แมลงศัตรูพืช โดยไม่ทำอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม มีการทำปุ๋ยอัดเม็ด ปุ๋ยน้ำหมักอินทรีย์ชีวภาพ ช่วยกำจัดและต่อต้าน เชื้อจุลินทรีย์ที่ก่อโรคต่างๆ แก่พืชไร่ ทำให้พืชสามารถสร้างพิษได้เอง สามารถต้านทานโรคและแมลงได้ดี ทั้งหมดนี้เป็นในลักษณะการพึ่งตนเองของชุมชนโดยไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีรายละเอียดดังนี้

- สบู่และแชมพู การทำสบู่ จะเป็นสบู่เหลว ในแต่ละห้องพักของโรงแรม จะใช้สบู่เหลวที่ทางโรงแรมผลิตขึ้นมาเอง เป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายได้เป็นจำนวนมาก

ภาพที่ 4.19 สบู่และแชมพูที่ใช้ในห้องพักของโรงแรม ผลิตโดยบ้านคนมีน้ำยา

ที่มา : โสวัตน์ โสสูงเนิน (2553)

- น้ำยาซักผ้า การทำน้ำยาซักผ้าใช้มะละกอดม น้ำสับประรดคั้น น้ำใบเตยเกลือ ก็จะได้ผลิตภัณฑ์น้ำยาซักผ้าไว้ใช้
- น้ำยาล้างจาน ผลิตภัณฑ์น้ำยาล้างจานก็เช่นเดียวกัน ผลิตโดยบ้านคนมีน้ำยา ใช้ในโรงแรม ทำให้ลดค่าใช้จ่ายของโรงแรมไปได้มากเช่นกัน นอกจากนั้นยังมีผลิตภัณฑ์ขายให้แก่ผู้ที่มาพักและนักท่องเที่ยวทั่วไปได้ซื้อไปใช้อีกด้วย
- น้ำยาเอนกประสงค์ การทำน้ำยาเอนกประสงค์ ใช้เกลือ น้ำสับประรดคั้น น้ำใบเตย หรือบางทีจะใช้น้ำมะนาว ตะลิงปลิง หรือน้ำกระเจียวแทนก็ได้

ภาพที่ 4.20 น้ำยาอบเนกประสงค์ ผลิตโดยชุมพรคabanานารี รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

ที่มา: โสวัณน์ โสสูงเนิน (2553)

- น้ำส้มควันไม้ หรือน้ำส้มไม้ คือกรดไฟโรลิกเนียส เป็นของเหลวสีน้ำตาลใส มีกลิ่นควันไฟ ที่ได้มาจากการควบแน่นควันที่ได้จากการเผาถ่านไม้ในสภาพอับอากาศ ซึ่งอุณหภูมิในเตาอยู่ระหว่าง 300-400 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิที่ปากปล่องควันอยู่ระหว่าง 80-150 องศาเซลเซียส “น้ำส้มควันไม้มีดีหลายอย่าง ทั้งไล่แมลงที่มากัดกินทำลายพืชไร่ บำรุงดิน ทำให้ไม่ต้องใช้ยาฆ่าแมลงในการกำจัดศัตรูพืช ผู้บริโภคหรือเกษตรกรก็จะปลอดภัยจากสารพิษจากยาฆ่าแมลง” (สารสิน สดากร สัมภาษณ์: 2553) ที่โรงแรมชุมพร คabanานารี รีสอร์ท มีการผลิตไว้ใช้ในโรงแรม และผลิตไว้ขาย โดยประโยชน์ของน้ำส้มควันไม้ มีดังนี้ (เอกสารรวมความรู้ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติพาเพลิน ชุมพรคabanานารี รีสอร์ท มปป: 18)

- ป้องกันหรือขับไล่แมลงศัตรูพืช ใช้ในอัตราส่วน 1:50 -1:1000 ฉีดพ่นตามความรุนแรง เช่น ไล่เดือนฝอย รา รากเน่า แมลง ดอกร่วงหลังแตกยอด

- กระตุ้นให้พืชโตและเพิ่มรสชาติผลไม้ 1:500-1:1000 ทำให้หวาน

- เร่งการหมัก 1:1000 ช่วยเพิ่มแบคทีเรีย ช่วยลดเวลาการหมักลง

- ลดกลิ่นเหม็น ใช้ 1:50 ราดในคอกสัตว์ ไม้แมลงมีพิษ เช่น ตะขาบ

1:100 ใช้ไล่แมลงวัน 1:30 ใช้ราดหน้าดินสวนผสม 6 ลิตรต่อตารางเมตร ถ้าบำรุงผิวดิน ใช้ 1:5 - 1:10 ฆ่าเชื้อในดิน

- น้ำมันทาร์ เทหุลุมเสาบ้านหรือทาผิไม้ ป้องกันปลวกได้ดี ใช้น้ำส้ม
คว้นไม้เป็นอาหารเสริมแก่ดินใช้ 1:200

ภาพที่ 4.21 น้ำส้มคว้นไม้ จากโครงการอู่มชูไม้จำกัด

ที่มา: โสวัตน์ โลสูงเนิน (2553)

ภาพที่ 4.22 สบู่ น้ำส้มคว้นไม้ จากโครงการอู่มชูไม้จำกัด

ที่มา: โสวัตน์ โลสูงเนิน (2553)

2.2.5 โครงการฝึกอบรมให้ความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นอกจากนี้ ชุมพร คาบานารี รีสอร์ท จะดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ แล้ว ยังได้มีการอบรมเผยแพร่โครงการดังกล่าว ต่อผู้ที่สนใจอีกด้วย

ภาพที่ 4.23 การฝึกอบรมในโครงการเศรษฐกิจพอเพียงที่ชุมพรคาบานารี รีสอร์ท ปี 2553

ที่มา: โสวัตน์ โลสูงเนิน (2553)

การฝึกอบรมดังกล่าวจะดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้เข้ารับการอบรมเป็นหมู่คณะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และรายได้ส่วนหนึ่งที่โรงแรมได้รับก็มาจากส่วนนี้ด้วย นอกจากนี้ ชุมพร คาบานารี รีสอร์ท ยังเป็นแหล่งฝึกงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยสาขาเศรษฐกิจพอเพียงอีกด้วย

ในส่วนของการอบรมนั้น จะมีประชาชน จากกลุ่มต่างๆ เข้ามาเรียนรู้การปฏิบัติจริงจากฐานต่างๆ ของศูนย์กิจกรรมธรรมชาติพาเพลิน โดยมีวิทยากรดำเนินการหลักได้แก่ คุณสารสิน สดากร และคุณลุงดำรง ปรีชาชน ผู้เข้ารับการอบรมจะฝึกการทำปุ๋ยต่างๆ น้ำยาล้างจาน น้ำยาซักผ้าจากบ้านคนมีน้ำยา เป็นต้น ท่ามกลางสีหน้าที่มีความสุขตลอดการอบรม พวกเขารู้สึกว่าการมาเข้าอบรมใน โครงการนี้เป็นการเก็บเกี่ยวความรู้และได้นำศาสตร์ของพระราชามาปฏิบัติ ด้วยความรักและศรัทธาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

โครงการนี้มีความต่อเนื่อง มีคนขอเข้ามาอบรมดูงานตลอดเวลา เป็นความสุขและความเต็มใจของทุกคนที่ชุมพร คาบานา รีสอร์ท “เรามีโครงการต่อเนื่อง เดี่ยวก็จะเปิดอบรมอีกรอบหนึ่ง มีนักศึกษาที่มาฝึกงานที่นี้ด้วย เป็นหลักสูตรเศรษฐกิจพอเพียงของมหาวิทยาลัย” (สารสิน สดากร สัมภาษณ์: 2553)

เมื่อระยะเวลาการอบรมสิ้นสุดลง ทุกคนจะได้ไปประกาศนียบัตรคนละ 1 ใบ ท่ามกลางความภาคภูมิใจและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ที่ได้ทรงพระราชทานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่พสกนิกร

ภาพที่ 4.24 ผู้เข้ารับการอบรมได้รับประกาศนียบัตรการฝึกอบรมเมื่อปี 2553

ที่มา: โสวัณน์ โลสูงเนิน (2553)

2.2.6 การจัดการกับปัญหาและอุปสรรค การดำเนินการใดๆ ก็ตามย่อมพบกับปัญหาและอุปสรรค เป็นเรื่องปกติ ในการดำเนินกิจการบริหารโรงแรมก็เช่นเดียวกัน ซึ่งช่วงแรกที่เกิดวิกฤติเศรษฐกิจนั้น ผู้บริหารโรงแรมได้มีวิธีแก้ปัญหาโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ถูกต้องด้านจากพนักงานจำนวนหนึ่ง “เมื่ออาจารย์ยักษ์เริ่มชี้หนทางนี้ให้กับเรา ลุงเองก็ยังคงสงสัยว่าจะใช้ได้จริงไหม มีคนว่า ลุงกับคุณวรวิสร บ้าไปแล้ว เศรษฐกิจทำให้สองคนนี้บ้าไปแล้ว ตอนนั้นก็

ยังสองจิตสองใจ จนกระทั่งทำแล้วก็รู้สึกว้าใจ เมื่อเกิดการต่อต้านจากพนักงาน เราต้องให้ความรู้เขา ต้องบอกพวกเขาว่าเราจะทำอะไรให้เขาอยู่รอด เราพยายามลดค่าใช้จ่ายของ โรงแรมไป เอาสิ่งที่มีอยู่แล้วออกมาใช้ ตอนนั้นยังไม่รอด แต่เราอยู่ได้ ถามพนักงานว่า เราทำอย่างนี้ต่อไปได้ไหม รอดไม่รอด เราต้องปรับเปลี่ยน มนุษย์เรามีเวลาลอกกราบ จะต้องทำโรงแรมเป็นโรงเรียนให้ได้ เวลาเรามาพัก สามารถเรียนอะไรก็ได้ รอบข้างห้องพัก คิด เรียนรู้ ลงมือทำจากนั้น ู้ เริ่มทำ พิสูจน์ได้” (ดำรง ปรีชาชน สัมภาษณ์: 2553)

อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารของ โรงแรมชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท มีวิธีกคิด และวิธีจัดการ กับปัญหาที่น่าสนใจ ดังนี้

ก. วิธีกคิดที่ว่า ปัญหาย่อมมีเป็นปกติ ไม่ว่าจะเป็ปัญหาความขาดแคลน ปัญหา การเมือง สำหรับผู้บริหารชุมพรคาบาน่า รีสอร์ทแล้ว ต่างมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ไม่ส่งผล กระทบ โดยเฉพาะด้านจิตใจไม่กระทบเลย เพราะแนวคิดเศรษฐกิจที่พอเพียงทั้งทางโลกและทาง ธรรม “ยิ่งวิกฤติเท่าไร เราอยู่ได้” (สารสิน กฤดากร สัมภาษณ์: 2553) ในขณะที่ผู้บริหารอีกท่าน หนึ่ง เชื่อเช่นกันว่า ปัญหาบางทีมาแล้วก็ไป เป็นปกติ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวที่ทรงตรัสกับ ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล ว่า “เหมือนมิดสวยๆ กว่าจะเป็นมิดที่สวยงาม ก็ต้องถูก ทุบ ถูกตีมาก่อน” (สุชาวาลี วนิชาชีวะ สัมภาษณ์: 2553)

ข. การแก้ปัญหาโดยใช้หลัก โยนิโสมนสิการ คือความเป็นเหตุเป็นผล ตามหลัก พระพุทธศาสนา “ปรัชญาที่ใช้ก็คือธรรมะของพระพุทธเจ้า กับแนวคิดของพระองค์ท่าน พอเราทำ เรื่องดีๆ ก็มีมิตรที่ดี สิ่งที่ดีๆ จะมาหาเราตลอด ลุงไม่เชื่อเรื่องไสยศาสตร์ ยิ่งศึกษามาก ลุงยิ่งรู้สึกว้า ตัวเอง โง่ ชีวิตคนไทยอยู่กินกันไป ร้อนขึ้น อยู่กับต้นไม้ ชีวิตจะมีความสุขยิ่งขึ้น ต้นไม้ต้นหนึ่ง เรา ต้องดูแลอย่างไร ถ้าคิดด้วยเมตตาเราจะอยู่รอด” (ดำรง ปรีชาชน สัมภาษณ์: 2553)

ปัญหาเกิดขึ้นตลอดเวลา แม้กระทั่งระหว่างดำเนินการ พนักงานไม่รู้ว่า ผู้บริหาร ทำอะไร พวกเขามองเห็นแต่ความมุ่งมั่น แต่ยังมองไม่เห็นผลลัพธ์เพราะทุกอย่างต้องใช้เวลา และ บางครั้งพนักงานไม่ยอมทำ นอกจากจะยังมองไม่เห็นผลแล้ว ยังรู้สึกว้า เป็นการทำงานที่ไม่สะอาด “...อย่างเราเอาขยะมาหมัก พนักงานมองว่าสกปรก ทำทำไม เลี้ยงไก่ ทำทำไม ข้าวซื้อกินง่ายกว่า ทำไปต้องมาปลูกเอง ซึ่งเขายังไม่รู้เหตุผลที่แท้จริง เราต้องอธิบายให้เขาู้ว่า หนึ่ง ชาวนาได้ ประโยชน์ใหม่ ถ้าเกษตรกรอินทรีย์จะทำให้ได้ราคาสูง ซื้อเครื่องสีข้าวราคา 6 หมื่น นี่คืสิ่งเดียวที่เรา ได้มา และมีประ โยชน์ดีกว่าซื้อข้าวเขามากิน เรามีทางเลือก ทำไมเราไม่ลิกินเอง ข้าวเป็นวิถี ธรรมชาติ เราให้พนักงานปลูกข้าวกินเองที่หุรอ การทำนมนันเป็นวิถีของเขาอยู่แล้ว...” (สารสิน สดากกร สัมภาษณ์ : 2553)

ค. การไม่ทอดทิ้งพวกพ้อง แนวคิดนี้คือ จะไม่ทิ้งคนที่นี่ จะดูแลคนที่นี่ เพราะมาจากแนวคิดที่ว่า พระเจ้าอยู่หัวไม่ทิ้งพวกเรา ไม่เคยทิ้งประชาชน และวันนั้นก็จะมีพระองค์ท่าน คนอื่นไม่มาสนใจใยดี ดังนั้นก็จะไม่ทิ้งกัน ซึ่งเป็นที่มาของโครงการ โครงการอุ้มชูไม่จำกัด ไม่จำกัดด้วยกาลเวลา ไม่จำกัดด้วยเงื่อนไข “...ท่านไม่ได้เป็นญาติ ทำไมมาให้โอกาสเรา ให้ถึงครอบครัวเราด้วย ที่อื่นทำไมไม่มี เราเคยอยู่ที่อื่น ใช้กระบวนการเงินมานำหน้าแต่ที่นี่ใช้หัวใจให้มีความสุข จากเดิมเมื่อก่อนก็จะหาเงินอย่างเดียว แต่พอเอาจริงแล้วมันไม่ใช่ ...ช่วงนั้นอยู่กันดึกคืน ไม่มีเงินเดือน แต่ก็ยังอยู่” (สุชาวลี วณิชชิวะ สัมภาษณ์: 2553)

จะเห็นว่า แนวทางในการแก้ปัญหาของผู้บริหารโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท ได้ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ เป็นการบูรณาการหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ไม่สามารถแบ่งแยกออกจากกันได้ เพราะการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องมีการผสมผสานทั้งความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี และการมีความรู้คู่คุณธรรม จึงจะสามารถขับเคลื่อนกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดได้อย่างเป็นกระบวนการ ถ้าส่วนใดส่วนหนึ่งหยุดชะงักหรือไม่สามารถกระทำได้ ก็จะไม่เกิดผลสำเร็จอย่างที่เป็นอย่างทุกวันนี้

3. ผลของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการธุรกิจโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท

จากวิธีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่โรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ดังกล่าว แบ่งผลการวิจัยเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามคุณภาพชีวิตของพนักงานโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร จำนวน 24 คน มีข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และแบบสอบถามคุณภาพชีวิตจำนวน 8 ด้าน ได้แก่ ความพึงพอใจต่อสถานภาพครอบครัว ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม ความพึงพอใจต่อจริยธรรมคุณธรรมความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับ ความพึงพอใจต่อระบบสวัสดิการของโรงแรม การเอาใจใส่พนักงาน ความพึงพอใจต่อชีวิตการทำงาน ความพึงพอใจต่อสุขภาพกาย และการจัดการปัญหาชีวิตของตนเอง ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

คุณภาพชีวิตของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพนักงาน โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ในภาพรวมทั้งหมด ซึ่งประกอบด้วยความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมของ โรงแรม พึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับจากโรงแรมนั้น พนักงานมีความพึงพอใจ ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของพนักงาน ทำให้พวกเขาเกิดความสุข และมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงานตามมา พวกเขายังมีความรู้สึกรู้สึกว่าผู้บริหารมีความเอาใจใส่ตนเอง ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อชีวิตการทำงานมากขึ้น

สอดคล้องกับการสัมภาษณ์ พุศุขและสังเกตพฤติกรรมของพนักงานขณะปฏิบัติงาน จะเห็นว่าทุกคนยิ้มแย้มแจ่มใส ตั้งใจทำงาน และชอบที่จะเล่าเรื่องการทำงานของตนให้ฟัง

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการจำนวน 51 คน ซึ่งในส่วนนี้ได้ทำการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจในแต่ละด้าน พบว่าผู้บริกรมีความรู้สึกว่าการได้มาพักที่โรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพรเป็นโอกาสที่ดีมาก การได้รับประทานที่ร้านอาหารระเบียงทะเล ได้รับประทานผักสดปลอดสารพิษ และเป็นผักพื้นเมืองทำให้เกิดความพึงพอใจ และเมื่อมีโอกาสก็จะกลับมาใช้บริการที่โรงแรมแห่งนี้อีก นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังมีความพึงพอใจในแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงแรมนำมาใช้อีกด้วย

ภาพที่ 4.25 ผักสดปลอดสารพิษ ที่รับซื้อจากชาวบ้าน ที่ร้านอาหาร ระเบียงทะเล

ที่มา: โสวัตน์ โลสูงเนิน (2555)

ส่วนที่ 3 จากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร พนักงานและผู้ให้บริการ พบว่า การบริหารโรงแรมโดยใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้เกิดผลดังต่อไปนี้

3.1 เกิดการพึ่งพาตนเองได้ หลังจากเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี 2535 โรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ได้ใช้กระบวนการแก้ปัญหาโดยหลักการพึ่งตนเอง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทำให้โรงแรมสามารถอยู่ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาภาครัฐหรือเอกชนฝ่ายเดียว หลักการพึ่งตนเองเป็นหลักการสำคัญที่ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง การ

พึ่งตนเองได้ตรงกับหลักธรรมของพระพุทธเจ้าที่ว่า “ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน” เป็นการสร้างคุณค่าให้ตนเองและสังคม เกิดความเชื่อมั่นและภาคภูมิใจในตนเอง

3.2 การลดรายจ่าย เพิ่มรายรับ การพึ่งพาตนเอง ทำให้ทางโรงแรมผลิตเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นใช้เอง ได้แก่ การปลูกข้าว ทำให้สามารถลดรายจ่ายที่ทางโรงแรมจะต้องซื้อข้าวลงได้ นอกจากนั้นยังได้ขายนํารายได้เข้ามา

ในส่วนของการทำสบู่เหลว แชมพู ผงซักฟอกต่างๆ ใช้เองนั้น จากเดิมที่เคยซื้อใช้ ต้องใช้งบประมาณเดือนละ 60,000 บาท ก็เหลือเพียงเดือนละประมาณ 10,000 บาท

3.3 ปัญหานี้สินลดลง จากเดิมที่ทางโรงแรมมีหนี้สินมาก จนริสร รัชย์พันธ์คิดจะขายโรงแรม ก็ทำให้มีความสามารถในการใช้หนี้มากขึ้น จนหนี้สินลดลงมากกว่าครึ่งและมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ

3.4 ความเชื่อมั่นของพนักงาน โรงแรม จากช่วงแรกๆ จะเห็นว่า พนักงานโรงแรมยังไม่เชื่อมั่นในวิถีเศรษฐกิจพอเพียง แต่เมื่อทำไปแล้วเห็นผลชัดเจนขึ้นเรื่อยๆ ทำให้พนักงานเกิดความเชื่อมั่นและให้ความร่วมมือในวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

3.5 พนักงานมีความสุข จากการสัมภาษณ์พนักงานและจากการสังเกตพบว่า พนักงานมีความสุขในการทำงาน มีความภาคภูมิใจในวิถีเศรษฐกิจพอเพียงของโรงแรม โดยไม่สนใจว่าโรงแรมจะได้ระดับกี่ดาว “โรงแรมเราไม่มีดาว ถ้าอยากได้ดาวก็ดวงให้ดูบนฟ้า” (สุชาวลี วนิชาชีวะ สัมภาษณ์: 2553)

3.6 รางวัลที่ได้รับ ผลจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ทำให้โรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ได้รับรางวัล ดังต่อไปนี้

3.6.1 ถ้วยรางวัลพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ขณะเลิศจังหวัดชุมพร ๓๖ จังหวัดจากสำนักงาน ก.ป.ร. พ.ศ. 2550

3.6.2 รางวัลพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประเภทองค์กรดีเด่นของชาติ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. 2551 สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี

3.6.3 รางวัลประดิษฐ์คิดค้นดีเยี่ยมจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ปี พ.ศ. 2550

จากการบริหารจัดการศูนย์กิจกรรมธรรมชาติเพลิน หรือ “ชุมพรคาบานาตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง” รู้จักพึ่งพาตนเอง ใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างรู้ค่า และไม่ทำลายสภาพแวดล้อม ทำให้เกิดความยั่งยืนต่อตนเองและชุมชนท้องถิ่น ทำให้รีสอร์ทแห่งนี้ได้รับรางวัลสิ่งประดิษฐ์คิดค้นดีเยี่ยม ด้านพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมประจำปี 2551 จากสภาวิจัยแห่งชาติ

สิ่งประดิษฐ์ในที่นี้ ไม่ใช่เพียงแค่ตัวผลิตภัณฑ์หรือชิ้นงานที่ชัดเจนเท่านั้น ทางสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ยังหมายรวมถึงกระบวนการหรือวิธีการ ที่เป็น ประโยชน์ทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสังคมอีกด้วย ซึ่งคณะนักวิจัยของชมพรคาบาน่า ได้ทำการวิจัยคิดประดิษฐ์ “เพลินแล่นรู้” ณ ชมพรคาบาน่า แสดงให้เห็นถึงการนำปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง มาบริหารจัดการในองค์กรในช่วงภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ปี 2540 ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งมีการ มอบรางวัลในงานวันนักประดิษฐ์ ปี 2551 เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2551

3.6.4 รางวัลลูกโลกสีเขียว ครั้งที่ 8 ประเภทบุคคล พ.ศ. 2549

3.6.5 โรงแรมชมพร คาบาน่า รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ได้รับการคัดเลือกให้เป็น สถานที่ดูงานของหลายสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชน

จะเห็นได้ว่าจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหาร โรงแรมชมพร คาบาน่า รีสอร์ท จังหวัดชุมพรหลังเกิดวิกฤติเศรษฐกิจนั้น ทำให้เกิดผล ดังนี้

1. โรงแรมกลับมาดำรงอยู่ได้ โดยมีหนี้สินลดลง คนในท้องถิ่นมีงานทำ เกิด ความสุข ความสามัคคีในครอบครัว ชุมชน และเป็นมิตรสิ่งแวดล้อม
2. ผู้ใช้บริการ โรงแรมชมพร คาบาน่า รีสอร์ท จังหวัดชุมพร มีความพึงพอใจ ทั้งในด้านการอนุรักษ์ธรรมชาติ พอใจในสินค้าที่ผลิตขึ้นใช้เอง ทั้งน้ำยาล้างจาน สบู่ ยาสระผม ตลอดจนอาหารที่ร้านอาหารระเบียงทะเล เช่น ข้าวเหลืองประทิว ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมาจากข้าว ได้แก่ ขนมปัง ขนมครก ขนมจีน ตลอดจนผักสดพื้นบ้านที่ปลอดสารพิษ เป็นต้น
3. โรงแรมชมพรคาบาน่า รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ได้กลายเป็นศูนย์การเรียนรู้ เศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับการยอมรับทั้งจากภาครัฐและเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป

ภาพที่ 4.26 ส่วนหนึ่งของรางวัลที่โรงแรมชุมพรคานานารีสอร์ทที่ได้รับ

ที่มา : โสวัตน์ โลสูงเนิน (2553)

ชุมพรคานานารีสอร์ทในปัจจุบัน

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงมากมาย แต่หลายสิ่งยังคงไม่เปลี่ยนแปลง เมื่อเข้ามาถึงริมหาดทุ่งวัวแล่น จะเห็นป้ายชื่อของ โรงแรมและ โลโก้ชุมพร คานานาเมื่อก้าวเข้าไป ด้านใน จะสัมผัสได้ถึงความสะดวกสบายของชายหาด ไม่มีร้านค้าบนหาดทราย ไม่มีขยะ และไม่มีกรรูก้านแนวชายหาด ด้วยแนวคิดที่อนุรักษ์ธรรมชาติมาโดยตลอดของชุมพร คานานา รีสอร์ท และจากการที่คุณวิสร รัชพันธ์เคยมาหาดทุ่งวัวแล่นก่อนหน้านี้ที่จะได้เป็นเจ้าของชุมพร คานานา รีสอร์ทเช่นในปัจจุบัน และพบว่าชายหาดทุ่งวัวแล่นมีเสน่ห์เหมือนที่ มาลัย ชูพินิจ หรือแม่อนงค์ เคยมาที่นี่และประทับใจในชายหาดสีขาว สะอาดตา จนกระทั่งได้เขียนนวนิยายเรื่อง “แผ่นดินของเรา” ออกมาเป็นนวนิยายที่ชายหาดทุ่งวัวแล่นเป็นฉากตลอดเรื่อง จากความประทับใจของคุณวิสร รัชพันธ์ในเรื่องนี้ จึงได้ทำป้ายคิดไว้ว่า “ทุ่งวัวแล่น ...มันจะเป็นอาณาจักรของเรา...วรรณกรรม “แผ่นดินของเรา” 2486 พร้อมกับชื่อผู้ประพันธ์คือมาลัยชูพินิจหรือในอีกนามปากกาหนึ่งคือ “แม่อนงค์” พร้อมกับเขียนชื่อนวนิยาย “แผ่นดินของเรา” ด้วยตัวหนังสือสีขาวไว้บนแผ่นไม้ที่ดูงดงามมีศิลปะยิ่งนัก

ภาพที่ 4.27 โลโก้ของโรงแรมชุมพรคabanารีゾート

ที่มา:

http://thailandsuperdeal.tourismthailand.org/index.php?mode=detail_privilege&fdNum=845&fdCouponNum=4432

ภาพที่ 4.28 วัชร รัชพันธ์กับนายโสวัฒน์ โสสูงเนิน ที่ชุมพร คabanารีゾート จังหวัดชุมพร
พ.ศ. 2553

ที่มา : เสาวรี เอี่ยมละออ (2553)

ปัจจุบันบริษัทหุมนพรคาบานา รีสอร์ท แบ่งการบริหารงานออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน คือ

1. **โรงแรม** เป็นการให้บริการด้านห้องพักและห้องประชุม ประกอบด้วยอาคาร 3 หลัง เป็นโรงแรม ห้องพักบังกะโล 40 หลังและห้องประชุม 1 หลัง
2. **ศูนย์กีฬาดำน้ำ** ให้บริการด้านการสอนดำน้ำและทำกิจกรรมทางทะเล โดยเน้นเรื่องการรักษาสภาพแวดล้อม
3. **ศูนย์กิจกรรมธรรมชาติเฟลิน** โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนด้วยกันคือ
 - 3.1 ศูนย์การเรียนรู้ที่รวมเอาองค์ความรู้ต่างๆไว้สำหรับผู้มาศึกษาดูงาน
 - 3.2 สถานที่ฝึกอบรมให้ความรู้แก่เกษตรกร
 - 3.3 ฝ่ายผลิตพืชผลและผลิตภัณฑ์ที่ใช้ภายในรีสอร์ท

ปัจจุบันหุมนพร คาบานา รีสอร์ท มีวิถีชีวิตที่พอเพียง มีความสุข ชุมชนเข้มแข็งอยู่กับธรรมชาติและการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันทั้งของผู้คนในพื้นที่และเผยแพร่แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่ชุมชนอื่น มีทั้งส่วนของชุมชนที่เข้ามาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และส่วนที่ทางโรงแรมนำแนวคิดออกเผยแพร่ออกสู่สาธารณชน ผู้บริหารและพนักงานมีความสุขและเชื่อมั่นในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยไม่ได้สนใจว่าโรงแรมแห่งนี้ จะได้รับการยกย่องให้อยู่ในระดับกี่ดาว

ที่สำคัญที่สุดคือความจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ ที่ท่านได้ทรงพระราชทานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาให้แก่พสกนิกรชาวไทย การพัฒนาต้องเป็นขั้นตอน เหมือนคำกล่าวที่ว่า “เดินทีละก้าว กินข้าวทีละคำ ทำทีละอย่าง” คุณวริสร รักษ์พันธ์มีความศรัทธาต่อพระองค์ท่านเป็นอย่างมากโดยสะท้อนออกมาทางแวตวา และคำพูดตลอดเวลาที่ได้พูดถึงพระองค์ท่าน

“ในหลวงเป็นอะไรที่ดีที่สุดที่มนุษย์จะคิดได้ ท่านสอนว่าการพัฒนาต้องเป็นขั้นเป็นตอน คุณมาขั้นที่ 1 ก็เห็นขั้นที่ 2 อย่าก้าวกระโดด ” (วริสร รักษ์พันธ์ สัมภาษณ์ : 2553)

“เราต้องเริ่มต้นด้วยความพอดี ... โขคิดที่รู้จักความรักที่ไม่มีเงื่อนไข จึงเป็นพลังแห่งความรักและความศรัทธา” (วริสร รักษ์พันธ์ สัมภาษณ์: 2553)

ความพอเพียงเป็นหัวใจของการดำรงอยู่ของชีวิตมนุษย์ คำจูนด้วยศาสนาที่สอดคล้องกลมกลืนกับวิถีชีวิตของคนไทย ความกตัญญูรู้คุณคน รู้คุณแผ่นดินที่ให้กำเนิดสรรพชีวิตทั้งพืชและสัตว์ จะอยู่อย่างไรที่เกื้อกูลต่อกัน ไม่ทำความเดือดร้อนแก่กัน

และความฝันสูงสุดในชีวิตของคุณวริสร รักษ์พันธ์ ก็คือจะทำสถานที่แห่งนี้ให้เป็นสถานปฏิบัติธรรม

“ความฝันสูงสุดในชีวิตคือ ทำให้เป็นที่เหมือนกับที่ๆ เก็บองค์ความรู้ของล้นเกล้ารัชการที่ 6 กับ พระองค์ท่านรัชกาลที่ 9 เมื่อเดินเข้ามาก็จะเป็นมรดก... ทำเหมือนพิพิธภัณฑ์ จะผู้เต็มที อยากให้เกิดสิ่งนี้ขึ้น ถือได้ว่าเป็นภารกิจชีวิตนี้...” (วิสร รัชพันธุ์ สัมภาษณ์: 2557)

ทั้งหมดนี้คือชมพร คาบาน่า รีสอร์ททในปัจจุบัน โดยมีนายวิสร รัชพันธุ์เป็นผู้บริหารโรงแรมโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการบริหาร

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเรื่องการจัดการธุรกิจโรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) และวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาก่อนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ศึกษาวิธีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ปัญหา และศึกษาผลของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการธุรกิจโรงแรม โดยประชากร คือ ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ที่อยู่ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจและที่ทำงานอยู่ในโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท ณ ปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่าง เป็นการคัดเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ได้แก่ ผู้บริหารโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท ที่อยู่ในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ จำนวน 5 คน เจ้าหน้าที่ที่ทำงานปัจจุบันในโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท ในปัจจุบันจำนวน 24 คน และผู้ใช้บริการโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท จำนวน 51 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการบันทึก แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม โดยการบันทึก (Field Note) ใช้สำหรับในการบันทึกและรวบรวมข้อมูลต่างๆ ระหว่างที่ทำการวิจัย แบบสัมภาษณ์ (Interview) ใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non - Structured Interview) โดยผู้วิจัยจะตั้งคำถามหลักเอาไว้ และในขณะที่สัมภาษณ์จะไม่เรียงคำถาม หรือในบางครั้งก็ถามนอกเหนือจากคำถามที่ได้ตั้งไว้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพการณ์ระหว่างการสัมภาษณ์ แต่ก็ไม่เกินขอบเขตความต้องการในการศึกษาวิจัย แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่หนึ่ง หมายถึง เป็นแบบสอบถามพนักงานโรงแรมที่ทำงานอยู่ในโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ทในช่วงเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 และพนักงานโรงแรมที่ทำงานอยู่ในโรงแรมชุมพรคานา รีสอร์ท ในปัจจุบัน เพื่อประเมินคุณภาพชีวิต โดยใช้แบบประเมินคุณภาพชีวิตพนักงานที่ทำงานในสถานประกอบการของ สสส. ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป เพศ อายุ ศาสนา การศึกษา สถานภาพครอบครัว การมีบุตร ตำแหน่ง และแบบวัดคุณภาพชีวิตรวม 9 ด้าน ได้แก่ความพึงพอใจต่อสถานภาพครอบครัว ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อม ความพึงพอใจต่อ

จริยธรรม ความพึงพอใจต่อสวัสดิการที่ได้รับ ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน การเอาใจใส่พนักงาน ความพึงพอใจต่อชีวิตการทำงาน การเอาใจใส่ต่อสุขภาพกาย และการจัดการปัญหาชีวิตของตน

ส่วนที่สอง เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการของโรงแรมชุมพรคานานารีรีสอร์ท จำนวน 51 คน แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีจำนวน 10 ข้อ เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ แบ่งระดับคำตอบเป็น พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง และพึงพอใจน้อย

แบบสังเกต (Observation) หมายถึง การเฝ้าดูสิ่งที่เกิดขึ้นหรือปรากฏขึ้น สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participant Observation)

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็นขั้นตอน ดังนี้ นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารจากแหล่งต่างๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และนำข้อมูลจากการบันทึกในขั้นตอนของการลงพื้นที่ที่เป็นกรณีศึกษาในครั้งแรกมาวิเคราะห์ และตั้งเป็นคำถามเพื่อใช้ในการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัย จากนั้นนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยแหล่งที่พิจารณาในการตรวจสอบ ได้แก่ แหล่งเวลา สถานที่ และแหล่งบุคคลที่ต่างกัน แต่ได้ข้อมูลที่ตรงกัน และ การตรวจสอบด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูล (Methodological Triangulation) คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี ทั้งจากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และไม่มีส่วนร่วม เมื่อข้อมูลมีความถูกต้องแล้ว หลังจากนั้นก็จำแนกข้อมูลตามหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในวิจัย

การวิเคราะห์โดยใช้สถิติวิเคราะห์ แบบวัดคุณภาพคุณภาพชีวิตใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้เป็นร้อยละ และความพึงพอใจใช้สถิติวิเคราะห์ร้อยละ

2. การอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า

2.1 สภาพปัญหาก่อนการดำเนินงานตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงแรมชุมพรคานานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร ก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 พบว่า โรงแรมไม่ได้ดำเนินการตามแนวหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขาดความพอประมาณ จึงได้ขยายห้องพักเพิ่มขึ้น

ในปี 2539 ได้กู้เงินลงทุนเพื่อขยายห้องพักประมาณ 150 ล้านบาทสร้างโรงแรมยังไม่เสร็จก็เกิดวิกฤตเศรษฐกิจและในช่วงเวลาดังกล่าว ได้เกิดวิกฤตขึ้นพร้อมกัน 3 วิกฤต ได้แก่ วิกฤตน้ำทะเลเกิดปะการังเปลี่ยนสี หรือปะการังฟอกขาว วิกฤตค่าเงินบาทลอยตัววันที่ 2 กรกฎาคม 2540 จนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 และน้ำท่วมจังหวัดชุมพร ซึ่งจัดเป็นอุทกภัยครั้งที่ร้ายแรงครั้งหนึ่งของจังหวัดชุมพร

จากสามวิกฤตดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับธุรกิจโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท และนั่นคือสภาพเหตุการณ์ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ของโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ในช่วงปี พ.ศ. 2525-2540

2.2 โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท กับช่วงการเกิดวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540

วิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ส่งผลกระทบต่อชุมพรคาบานาอย่างมาก การก่อสร้างยังไม่แล้วเสร็จ ทำให้ไม่สามารถเปิดให้บริการได้ บริษัทไฟแนนซ์ที่อนุมัติเงินกู้ปิดกิจการ ผู้บริหารต้องไปหาเงินกู้แหล่งใหม่มา ทำให้มีหนี้สินบวกดอกเบี้ยเพิ่มมากขึ้น การจ่ายหนี้คืนธนาคารไม่ตรงกำหนด บางครั้งไม่สามารถจ่ายเงินต้นได้ จ่ายได้เพียงดอกเบี้ย เงินเดือนพนักงานได้รับผลกระทบเช่นกัน มีพนักงานลาออกส่วนหนึ่ง ผู้บริหารหน้าใหม่ก็ลาออกทั้งหมด จนผู้บริหารโรงแรมคิดว่า จะขายโรงแรม นี่คือสภาพของโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท ก่อนการดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยการใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ

2.3 การดำเนินการแก้ปัญหาโดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อเกิดปัญหาขึ้นวิกฤตดังกล่าว คุณวรวิศรีก็ได้พบกับอาจารย์วิวัฒน์ ศัลยกำธร ท่านแนะนำวิธีแก้ไขปัญหา โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาที่โรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร นั้น ได้ดำเนินการตามหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไข โดยห่วงที่ 1 ได้แก่ ความพอประมาณ ห่วงที่ 2 ความมีเหตุมีผล ห่วงที่ 3 การมีภูมิคุ้มกันที่ดี และ 2 เงื่อนไข ได้แก่ เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ซึ่งทั้งหมดนี้ได้บูรณาการอยู่ร่วมกัน ไม่ได้แยกออกเป็นส่วนๆ โดยทุกอย่างเกี่ยวข้อง สอดแทรก แทะเป็นหนึ่งเดียวกัน

โดยมี พื้นฐานสำคัญที่ส่งผลต่อกระบวนการแก้ปัญหาโดยใช้แนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความศรัทธาต่อพระพุทธศาสนา ความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อพระมหากษัตริย์ การมีกัลยาณมิตร การเปลี่ยนวิธีคิดและลงมือกระทำ ความกตัญญูต่อสถาบันการศึกษา จากนั้นก็เริ่มลงมือปฏิบัติทำโครงการต่างๆมากมาย ซึ่งสามารถแยกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ โครงการเศรษฐกิจของพวกเรา และโครงการฝึกอบรมให้ความรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังมีรายละเอียด แนวคิดโครงการเศรษฐกิจของพวกเรา เป็นแนวคิดการ

พึงพาอาศัยซึ่งกันและกัน เปรียบเสมือนเป็นแนวคิดชุมชนเข้มแข็ง สามารถ “ลดรายจ่าย” ซึ่งหมายถึง “การเพิ่มรายได้” และขยายโอกาส เริ่มต้นด้วยการระเบิดจากข้างใน โครงการดังกล่าว ได้แก่ โครงการอาหาร โครงการทำนุชีวิตภาพ การจัดตั้งศูนย์ กสิกรรมธรรมชาติพาเพลิน มีการฝึกอบรมในโครงการต่างๆ โดยมีผู้เข้ารับการอบรมเป็นหมู่คณะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ และรายได้ส่วนหนึ่งที่โรงแรมได้รับก็มาจากส่วนนี้ด้วย นอกจากนั้นชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ยังเป็นแหล่งฝึกงานของนักศึกษามหาวิทยาลัยสาขาเศรษฐกิจพอเพียงอีกด้วย ในด้านการจัดการกับปัญหาและอุปสรรค ผู้บริหารของโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท มีวิสัยทัศน์ และบริหารจัดการกับปัญหา โดยเข้าใจธรรมชาติของปัญหาว่า ย่อมมีเป็นปกติ ปัญหาบางทีมาแล้วก็ไป ยึดหลักการแก้ปัญหาโดยใช้หลักโยนิโสมนสิการ คือความเป็นเหตุเป็นผล ตามหลักพระพุทธศาสนา ยึดหลักการไม่ทิ้งพวกพ้อง

แนวทางในการแก้ปัญหาของผู้บริหารโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท ได้ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ เป็นการบูรณาการหลัก 3 ห่วง 2 เงื่อนไขมาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ไม่สามารถแบ่งแยกออกจากกันได้ เพราะการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะต้องมีการผสมผสานทั้งความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี และการมีความรู้คู่คุณธรรม จึงจะสามารถขับเคลื่อนกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดได้อย่างเป็นกระบวนการ ถ้าส่วนใดส่วนหนึ่งหยุดชะงักหรือไม่สามารถกระทำได้ ก็จะไม่เกิดผลสำเร็จอย่างที่เป็นอย่างอยู่ทุกวันนี้

2.4 ผลของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการธุรกิจโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร

จากวิธีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจที่โรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ดังกล่าว ทำให้เกิดผลดังนี้

2.4.1 คุณภาพชีวิตของพนักงานในโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ดีขึ้น โดย ความพึงพอใจต่อสถานภาพครอบครัว อยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 33.3 ระดับดี ร้อยละ 41.7 ความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมในการทำงานระดับปานกลาง-ระดับมาก คิดเป็น 91.5% ความพึงพอใจต่อระบบคุณธรรมจริยธรรมในการทำงานระดับดี-ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 70.83 ความพึงพอใจต่อระบบสวัสดิการของโรงแรม ในระดับปานกลางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.3 ระดับคะแนนดี ร้อยละ 50 ระดับดีมากร้อยละ 8.3 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ในระดับดีมาก ร้อยละ 83.3 การเอาใจใส่พนักงานของโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ทจังหวัดชุมพรระดับค่อนข้างดีร้อยละ 54.2 ระดับดีมากร้อยละ 37.5 และระดับไม่ค่อยดีร้อยละ 8.3 ความพึงพอใจต่อชีวิตการทำงานในโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 37.5 ระดับคะแนนดี-ดีมาก ร้อยละ 50 สามารถจัดการปัญหาชีวิตของตนเองได้เป็นบางส่วนมากที่สุดร้อยละ 41.7 และ

จัดการได้เป็นส่วนใหญ่ร้อยละ 37.5 จัดการได้ตามที่หวังร้อยละ 20.8 มีความพึงพอใจต่อสุขภาพกายระดับปานกลาง-มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 60.9 ไม่พอใจเลยร้อยละ 8.3

2.4.2 ด้านความพึงพอใจของผู้รับบริการ จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 51 คน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าการมาพักที่โรงแรมเป็นโอกาสที่ดีมาก พอใจอาหารที่ผลิตจากโรงแรม พอใจที่จะแนะนำเพื่อนและญาติมาพักที่โรงแรมและเมื่อมีโอกาสจะกลับมาพักที่โรงแรมนี้อีกอยู่ในระดับมากที่สุดร้อยละ 98.03 พอใจสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ และพอใจแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงแรมนำมาใช้ร้อยละ 96.07

2.4.3 การพึ่งพาตนเองได้ ลดรายจ่าย เพิ่มรายรับ ปัญหาหนี้สินลดลง

ความสามารถในการใช้หนี้เพิ่มมากขึ้น ความเชื่อมั่นของพนักงานโรงแรมมีมากขึ้นและพวกเขามีความสุข ผลจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ทำให้โรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ได้รับรางวัลพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ชนะเลิศประเภทธุรกิจขนาดกลาง จากสำนักงาน ก.ป.ร. ปี พ.ศ. 2550 รางวัลพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประเภทองค์กรดีเด่นของชาติ ด้านเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. 2551 สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี รางวัลประดิษฐ์คิดค้นดีเยี่ยมจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ปี พ.ศ. 2550 รางวัลสิ่งประดิษฐ์คิดค้นดีเยี่ยม ด้านพัฒนาสังคมและวัฒนธรรม ประจำปี 2551 จากสภาวิจัยแห่งชาติ รางวัลลูกโลกสีเขียว ครั้งที่ 8 ประเภทบุคคล พ.ศ. 2549 และโรงแรมชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ได้รับการคัดเลือกให้เป็นสถานที่ดูงานของหลายสถาบันทั้งภาครัฐและเอกชน

ปัจจุบัน ชุมพร คาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพรยังคงความโดดเด่นในเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติไว้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ชายหาดสะอาด สงบเงียบ ไม่มีขยะ อยู่บนวิถีชีวิตที่พอเพียง พนักงานมีความสุข พึ่งตนเองได้ ภายใต้หลักคิดตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ได้ทรงพระราชทานให้แก่ประชาชนชาวไทยอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งทั้งหมดเป็นผลที่ได้จากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการบริหารธุรกิจโรงแรมดังกล่าว

3. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการธุรกิจโรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาโรงแรมชุมพรคาบานา รีสอร์ท จังหวัดชุมพร มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. องค์กรต่างๆ สามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ตามบริบทขององค์กร
2. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้กับทุกคน แม้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของแต่ละบุคคล

3.1 ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

3.1.1 ด้านการเก็บรวบรวมข้อมูล ควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงแรมชุมพร คาบาน่า รีสอร์ท จังหวัดชุมพร ที่ลาออกไปในช่วงเกิดวิกฤติเศรษฐกิจปี 2540 ด้วยเพื่อจะให้เห็นข้อมูลอีกด้านหนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจ และควรเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในเรื่องความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการเพื่อให้มองเห็นข้อมูลรอบด้านในการดำเนินงานของโรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.1.2 ด้านการทำวิจัย ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการบริหารจัดการโรงแรมแบบทั่วไปกับแบบดำเนินการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรุงเทพธุรกิจ. (2552). ธุรกิจโรงแรมกรุงเทพฯ. (2552). “ฝ่ามรสุมเศรษฐกิจโลก” คืบวันที่ 3 ธันวาคม 2552 จาก <http://www.bangkokbiznews.com/h>.
- กองบรรณาธิการ GPP. (2550). *ประมวลพระราชดำรัสต่อบัณฑิตศึกษา*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กรีนปัญญาญาณ.
- กองบรรณาธิการ. (2550). “ขาดทุนคือกำไร ยิ่งทำยิ่งได้ ยิ่งให้ยิ่งมี” engineering today 5,52 (เมษายน) คืบเมื่อ 7 ธันวาคม 2551 จาก www.Engineering today. Net.
- กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ. (2551). “พระพุทธศาสนากับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” คืบวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2552 จาก <http://www.cpc.rtaf.mi.th/index.php/2013-05-14-06-36-36>.
- ชูศรี เทียศิริเพชร. (2552). “การจัดการธุรกิจโรงแรม” คืบวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2552 จาก <http://www.ba.cmu.ac.th/web2009/employeeData.php?smenu=TS3001&empid=8>.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2551). “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง: ความเป็นมาและความหมาย” ใน อนาคตอันแจ่มใส บรรณาธิการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการบริหารการพัฒนา หน้า 8-12 กรุงเทพมหานคร ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณรงค์ พ่วงพิศ. (2547). “การเปลี่ยนแปลงการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ระหว่าง พ.ศ. 2535-2549” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมไทย หน่วยที่ 14 หน้า 14-31 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชาศิลปศาสตร์.
- นายรอบรู้. (2548). *สรุป สารคดี ม.ป.ท.*
- นงนาด ศรีสกุล ห่านวิไล. (2552). *ซีอีโอสลักร่าง* (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ปิยบุตร หล่อไกรเลิศ. (2547). *เศรษฐกิจพอเพียง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แม็ค

- ประสพโชค มั่งสวัสดิ์. (2551). “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารเศรษฐกิจ”
ใน อนาคต จันทร์สม บรรณาธิการ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กับการบริหาร
การพัฒนา หน้า 176 กรุงเทพมหานคร ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง สถาบัน
บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2530). หน้า 459.
- พิทยา ว่องกุล. (2551). “ฐานะเศรษฐกิจพอเพียงในยุทธศาสตร์การพัฒนา” ใน กนกพร พูนสุข
วัฒนาและกรแก้ว ป้อมประคอง กองบรรณาธิการ เศรษฐกิจพอเพียง กรุงเทพฯ:
อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน) หน้า 180-189.
- “พระบรมราชาวาทพระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาจาก
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันพฤหัสบดีที่ 18 กรกฎาคม 2517” ในศูนย์การเรียนรู้
ทางไกลเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2553
จาก <http://www.stou.ac.th/cdlearnse/main/speech/royal2.asp>.
- มาเรียม นิลพันธ์. (2552). “การจัดการการเรียนรู้: นวัตกรรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงภูมิปัญญา
ท้องถิ่นและจิตสาธารณะ” เอกสารอค์สำเนาประกอบการอบรม.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชวิกฤตเศรษฐกิจไทย พ.ศ. 2540. (2552). ค้นเมื่อ 7 กันยายน 2556
จาก <http://www.stou.ac.th/stouonline/lom/data/sec/Lom6/03-01.html>.
- มหาวิทยาลัยทักษิณ. (2553). “ความเป็นมาของธุรกิจโรงแรม” ค้นเมื่อ 23 กันยายน 2554 จาก
http://tsl.tsu.ac.th/courseware/260/lesson1/lesson1_2.html.
- โรงเรียนพลธิการ กรมพลธิการทหารเรือ 1 ตุลาคม. (2550). “การจัดการธุรกิจโรงแรม” ค้นวันที่
2 พฤษภาคม 2553 จาก [http://www.navy.mi.th/supplyschool/book/B02_borikan/
B203_HOTEL_BUSINESS_CPO1.pdf](http://www.navy.mi.th/supplyschool/book/B02_borikan/B203_HOTEL_BUSINESS_CPO1.pdf).
- หนังสือพิมพ์ประชาชาติ. (2552). ค้นวันที่ 4 เมษายน 2553 จาก [http://gotoknow.org/file/
ngaochan/02datalabour.doc](http://gotoknow.org/file/ngaochan/02datalabour.doc).
- วินิจ รังผึ้ง ประการังฟอกขาวทั่วทะเลไทย. (2548). ค้นวันที่ 6 กรกฎาคม 2554 จาก
<http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9530000103508>.
- วันชัย ดันดีวิทยาพิทักษ์ สัมภาษณ์ วริสร รัชษ์พันธ์แห่งชมพรคานานารีสอร์ท ออนไลน์ ค้นวันที่
6 กรกฎาคม 2553 จาก <http://www.sarakadee.com/2005/12/07/warisorn-rakpan/>.
- “วิกฤตเศรษฐกิจไทย พ.ศ. 2540” ค้นเมื่อ 8 สิงหาคม 2553 จาก [http://www.buildboard.com/
viewopic.php/1406/14767/42380/0/](http://www.buildboard.com/viewopic.php/1406/14767/42380/0/).

- “ชมพรวคานานำริสอร์ทปฏิบัติการ บทพิสูจน์เศรษฐกิจพอเพียง” ค้นเมื่อ 24 เมษายน 2556 จาก <http://chumphontrip.com/chumphon-cabana-agri-nature-learning-center.htm>.
- ตำราญ สระโณและคณะ “งานวิจัยการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบการจัดการปลูกพืชเพื่อนำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียง” ค้นเมื่อ 26 ธันวาคม 2555 จาก (<http://www.dailynews.co.th/newstartpage/index.cfm?page=content&categoryId=346&contentID=5689>).
- สาวิตรี รังสิภัทร์ นันทกา แสงจันทร์ 2 และ กฤษณะ ภาณุวาส. (2553). “วิสร รัชพันธุ์กับการดำเนินธุรกิจแบบเศรษฐกิจพอเพียง” ค้นเมื่อ 6 กรกฎาคม 2556 จาก http://www.rdi.ku.ac.th:80/kufair50/king/16-3_king/king16_3.htm.
- สุทิน ตันรัตนกร “รำลึก 14 ปี วิฤตต์ต้มยำกุ้ง เราและประเทศเพื่อนบ้าน 21 กรกฎาคม 2554 <http://www.oknation.net/blog/SutinTan/2011/07/21/entry-2>).
- สุรศักดิ์ ขวายนันท์. (2554). “มหาวิทยาลัยคอกหมู” ออนไลน์ ค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2556 จาก <http://www.oknation.net/blog/surasak/2011/02/04/entry-1> 4.
- คันสนีย์ วิมลประดิษฐ์. (2549). “เพียงพออย่างยั่งยืน ทางออกสังคมยุคโลกาภิวัตน์” engineering today 4,48 (เมษายน) ค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2551 จาก www.Engineering today. Net.
- หนังสือพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระมหาชนก ค้นเมื่อ 2 กันยายน 2555 จาก <http://www.vcharkarn.com/varticle/38236>.
- หนังสือพิมพ์คมชัดลึก. (2551). “เศรษฐกิจพอเพียง ” ค้นเมื่อ 3 สิงหาคม 2553 จาก <http://vivaldi.cpe.ku.ac.th/w.raidai.com/modules.php?name=News&file=print&sid=1135>).
- “หลักธุรกิจในเศรษฐกิจพอเพียง” ค้นเมื่อ 8 พฤศจิกายน 2553 จาก <http://www.nanosoft.co.th/maktip43.htm>).
- อุดมพร อมรธรรม. (2549). *ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพระเจ้าอยู่หัว*. โสภณการพิมพ์.
- องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี. (2550). “เศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาที่ยั่งยืน”. ม.ป.ป.
- อภิชัย พันธเสน. (2550). *สังเคราะห์องค์ความรู้เศรษฐกิจพอเพียง*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- Nanosofe and Solution LTD. (1999). “หลักธุรกิจในเศรษฐกิจพอเพียง” ค้นเมื่อ 2 พฤษภาคม 2556 จาก <http://www.nanosoft.co.th/maktip43.htm>.
- <http://www.prachachat.net/index.php>) retrieved March 3, 2012.
- <http://www.sufficiencyeconomy.com>) retrieved August 3, 2010.

อนุพันธ์ นิตินัย. (2549). *ตำนาน 76 จังหวัด เจาะลึกความเป็นมาประวัติศาสตร์ไทย*

กรุงเทพมหานคร: กู๊ดมอร์นิ่ง พับลิชเชอร์.

อนุพันธ์ กิจพันธ์พานิช. (2544). *The Hotel รวมความรู้เกี่ยวกับงานโรงแรม. (พิมพ์ครั้งที่ 2).*

กรุงเทพมหานคร: ฮิวแมน เฮอริเทจ.

ปรีชา แดงโรจน์. (2549). *การบริหารจัดการและปฏิบัติงาน โรงแรม ศตวรรษที่ 21.*

กรุงเทพมหานคร: เอส. อาร์.พรีนติ้ง แมสโปรดักส์.

ภาคผนวก

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บริการโรงแรมชุมพรคานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์เรื่อง “การจัดการธุรกิจโรงแรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: กรณีศึกษาโรงแรมชุมพรคานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร ของนาย โสวัตน์ โลสูงเนิน นักศึกษาปริญญาโท คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ใช้บริการโรงแรมชุมพร คานารีรีสอร์ท จังหวัดชุมพร โดยขอความกรุณาผู้ตอบแบบสอบถามให้ตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ให้กรอกข้อความและเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในแต่ละช่องของระดับการประเมิน คำตอบของท่านจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่าน ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริง

เรื่อง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ท่านพอใจในห้องพักของโรงแรม					
2. ท่านพอใจในบริการด้านข้อมูลของโรงแรม					
3. ท่านพอใจในบริการด้านของใช้ในห้องพักที่ทำจากธรรมชาติ เช่นการทำสบู่ใช้เอง					
4. ท่านพอใจกับสิ่งแวดล้อมของโรงแรมที่เป็นธรรมชาติ					
5. ท่านพอใจกับแนวคิดหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่โรงแรมนำมาใช้					
6. ท่านพอใจกับอาหารของโรงแรมที่มาจากการผลิตภายใน เช่น การปลูกข้าวเหลืองปะทิวมาทำขนมปัง ขนมครก					
7. ท่านพอใจในสินค้าที่โรงแรมวางขาย เช่นกระดาศทิชชูรีไซเคิล น้ำยาต่างๆ ที่ผลิตจากธรรมชาติ					
8. ท่านพอใจว่าการมาพักที่นี่คือโอกาสที่ดีมาก					
9. ท่านพอใจที่จะแนะนำให้เพื่อนๆ ญาติพี่น้องมาที่โรงแรมนี้					
10. ถ้ามีโอกาสท่านพึงพอใจที่จะมาพักที่นี่อีกครั้ง					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายโสวัฒน์ โสสูงเนิน
วัน เดือน ปี เกิด	26 พฤษภาคม 2517
สถานที่เกิด	อำเภอภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ
ประวัติการศึกษา	พุทธศาสนบัณฑิต มหาจุฬาราชวิทยาลัย พ.ศ. 2544
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนครุณาราชบุรี พ.ศ. 2552-2556
ตำแหน่ง	ครู
	ปัจจุบันทำธุรกิจส่วนตัว

